I 2

memoria = L'altra parte dello statuto di Castelbuono trovasi presso l'archivio comunale di Cannara. —

NB =

Lo Statuto di Castelbuono = frammento = che fu posto nell'indice delle pergamene segnato col numero d'ordine generale 5 e col numero romano V e con l'indicazione della data del 6 febbraio 1248 = risultando invece in data 2 novembre 1345 è stato posto alle pergamene di questo secolo col numero d'ordine generale 21, bis e col numero romano VIII-bis —

Il docum. dato come del 1200? - è invece del 1345 — ed è una composizione di liti antiche fra Cannara e Bevagna

G

et bladum de finiesca inmandi. Bladum ... et ...
pro domibus cuiuslibet possit ad dictum castrum ... de ... apportare. Ex-
ceptis diebus dominicis festivitatibus beate marie virginis de statuto vel
Annunciationis purificationis et Assumptionis diebus paschalis et Nati-
vitatis domini nostri yesu xpisti. die veneris sancti festo omnium sanctorum ...
novembris et die offitii corporis xpisti. in quibus diebus volumus omnes
se cum bestiis et sine bestiis ab operibus laborantis abstinere. Et quod nullus
potentum vel vicarius aliquis laboritum faciendi licentia concedat. Volentes in
dictis festivitatibus victualia per bestias posse fieri et deferri.

De electione prioris hospitalis comunis.

iij Consiliarii spiritualis comunis castri bonum in octo dies ab inceptione eorum offitii
eligant duos bonos homines de dicto castro in priores et provisores hospita-
lis dicti castri qui in offitio durent per unum annum manutenendo et gu-
bernando ipsum hospitale bona fide sine fraude toto tempore quo fu-
erint. ... et de intro-
itu et administratione ... teneantur ...
... et ... in xv dies post introitum ...
fuerit ... in principio eorum offitii ...
iuramento ex dicto offitio bene et legaliter exercendo. Et ... post ...
de bonis dicti hospitalis ... fuerit ...
ant eorum in dicto offitio successoribus ... Volentes ...
quod dicti priores non possint expendere de bonis dicti hospitalis ...
... et hoc cum licentia defensorum et spiritualis consilii dicti castri. Et ...
pro utilitate dicti hospitalis expediat. Et ...
talis ... dicti castri ...
... et ...
eligat ... bona ... que sint ... dicti hospitalis ...
... et ... priores dicti hospitalis ...
... et alia ... in ipso hospitali ...

et ut fuerit quotiens iuratus in principio sui offitii predicti facere bona fide cum
offitium duret per unum annum, quo finito predicto in alia eligatur. Qui spedali-
nus habeat de bonis hospitalis predicti xl. s. den. pro suo salario et labore et
si preter predicto salario non reciperet de bonis hospitalis predicti sibi ipsum
salarium de suis propriis persolvat. Et bis vel pluries singulis sex mensibus teneatur
facere inquisitionem vinculo iuramenti contra dictum spedalerium de gestis et administratis
per eum et si eum in suo offitio invenerit negligentem vel etiam fraude commisisse ex-
pellatur de hospitali predicto sine aliquo salario. Cum spedalerie xx. s. den. singulis
sex mensibus nomine salarii persolvant. De electione prioris hospitalis Rainalducii — iiij —

iiij Hospitale dicti comunis quod fuit Rainalducii Martini manuteneatur et
conservetur per comune castri boni de bonis hospitalis predicti pro quo hospitale man-
tenendo illum coll' et palmintum Martinelli eligimus ipsos priores pro tempore tum
annorum pro futurorum. Et si occurrerit quod dicti hospitalis priores ad aliquas
terras pervenire vel alias partes iverint ad serviendum aut predicto hospitali aliquid ali-
ud faciendum habeant simile salarium per habent ambasciatores dicti comunis alio acce-
dentes fructus eius bonorum dicti hospitalis qui evaparint ab ipsis expensis
inter pauperes castri boni distribuant et dent per dictos priores qui omnia bona
iuret facere bona fide. De grano dando pauperibus pro anima Rainalducii. — v

Granum quod comune castri boni tenetur dare pauperibus pro deo et anima Rainalducii
Martini ex forma testamenti ipsius quolibet anno de mense augusti inter pauperes
[illegible] distribuatur et detur secundum formam testamenti predicti.

De cereis dandis in festo sancte Marie —— vj

Ad honorem et reverentiam beate Marie virginis quolibet anno in fe-
sto sancte Marie de mense augusti fiant expensis comunis duo dupplicia de quatuor libris
cere [illegible] que ardeant de sero vigilie eiusdem sancte Marie et

cosuetum est quod unum offerat in ecclesia beate marie et aliud in ecclesia beati stephani
cum illuminatione quando divina misteria celebrantur, dum vero clerici dicti castri
permutat secundum dicta consuetudine quod ipsa dupplerea semper qui[?] in usu[?] ... et si
predicta permutete recusaverint eis ... ut offerat et
quilibet de dicto castro qui est allibratus ... et ab inde ... ad libram
grossorum usque in xxv libr. habeat unum dupplerium ... de media libra cere
et quicumque fuerit allibratus a xxv ... habeat unum dupplerium de una libra cere
cum quibus dupplerijs in platea dicta consuetudine accedat ... coram
potestate seu vicario dicti castri quando ad hoc pulsabitur specialiter compareat cum
et de predictis potestas vel vicarius dicti castri ... et ... xx s. requisitionem
faciat de omnibus allibratis seu forensibus dicti castri et si invenerit deficientes
aliquem in predictis in v s. den. pro quolibet deficienti puniri debeat ... et ... duos
post requisitionem predictam, cum quibus dupplerijs ... ad ecclesiam beate marie
una cum potestate vel vicario accedat. et unum dicta dupplera sint ... dicta
castri ... illorum per quos dicta dupplera portabuntur. De electione defen

soribus consulibus et eorum officio

viij

Pro statu pacifico et tranquillo consulum castri boni statuimus et proibimus quod
... quod ultima die dominica mensis augusti et sole ... generale arengum ...
... et universitatis dicti castri in platea dicti consulum ut ... solitum ... et conve
nerit ... arengum tot fabe ... in quodam cappello ... quantum ...
tat ... fabe ... que fabe ... eligat de dicto cappello ...
puerum ... arengum et illi quibus ... fabe ... jurisdictionem
eligere et eligat duos bonos et legales homines de dicto castro meliores et
utiliores quos cognoverint ... consulum castri ... officium
durent ... mensibus quibus finitis ... eligantur ... et ... de ...
... fiat electio ... illos ... obvenerint ...
fabe ... in palatio consulum ... et ... maiore ... ipsorum ...
... habeat et teneat ... habeat ... firmiter

9v

auctoritate p(re)d(i)c(t)i status ac s(upe)r omnes fore electu(m) et ordinatus extiterit. Et generaliter
fuerit defensor sex m(ensibus) durante p(re)d(i)c(t)i status magis (quam) non possit ipse nec ali-
quis de sua familia in eligi possit et si eligeret ei electo non valeat in
teneat aliquo iure. Quam defensor debeat intrare et stare in omnibus consiliis dicti
castri specialibus et generalibus et etiam in arengis et coadunationibus com(munis) dicti ca-
stri tam priu(at)is (quam) publicis et in ipsis consiliis arengis et coadunationibus protestari et
contradicere prout eis et cuilibet ipsorum videbit et placebit quandocumque et quotiens
cumque aliquid ordinaret vel tractaret contra com(mun)e p(ro)ficuum et in preiudicium ipsius com(mun)is.
Et post ipsam prohibitionem et protestationem factam per ipsos defensores vel aliquem ipsorum
potestas seu vicarius et notarius dicti castri qui pro tempore fuerit vel aliqua alia persona in ipsis
consiliis arengis et coadunationibus non possit proponere in propositam facere vel aliquid
dicere arengare reformare vel ordinare contra ipsam propositam vel contradictionem. Et
contrafaciens contempnet (?) dictum com(mun)e pro vice qualibet in decem libr(as) den(ariorum). et id quod diceret p(ro)-
poneret vel cet(era) contra ipsam prohibitionem vel contradictionem non valeat nec teneat aliquo iure.
Quam defensor iuret ad statuta causa prima die eorum officii. Eorum officium fide-
liter et legaliter exercere. Et si fuerint negligentes in eorum officio exercendo pro
qualibet vice et qualibet vice in x. libr(as) den(ariorum) condempnetur. Et in fine eorum officii
teneantur dicti eorum officii administratores teneantur reddere rationem. Et potestas vel vicarius
qui dicti eorum officii administratores teneantur facere inquisitionem de ipsorum officii administratione et si
qui pro tempore fuerit teneantur facere inquisitionem de ipsorum officii administratione et si
invenerit ipsos vel aliquem ipsorum culpabilem in exercendo eorum officium ipsos et
utrumque ipsorum puniat et condempnet in penam predictam. Quam defensores debeant viriliter
defendere omnia et singula iura com(mun)is predicti. Item eorum posse in qualibet curia
et coram curia expressam tam com(mun)is predicti. Et quod in omnibus curiis possit appellare et
pro quibuslibet questionibus et appellationem prosequi. Et dicti defensores possit addunare et
congregare arengam consilium et universitatem hominum et com(mun)is dicti castri ad eorum et
cuilibet ipsorum petitionem et voluntatem. Et in ipsis arengis consiliis et addunationibus pro
ponere et pro facere omnia et singula que eis et ipsorum cuilibet placuerit pro
utilitate et meliori statu dicti com(mun)is. Hoc addito quod si actu eorum officii exercendo
eis vel alicui ipsorum molestia questio vel inquietatio moveret pro com(mun)e castri tam

ipsi et baiuli eorum expensis eorum predicti primo defensio faciendo in curia [illegible]. Cum
defensio prima dicte ipsorum de electoribus debeat eorum officium acceptare et non renuere
ad penam decem librarum denariorum pro baiulo eorum aliquo alio excepto statuto non obstante. Et
potestas vel vicarius teneantur predicta facere observari sub pena x. librarum de suo salario. Et si
aliquis eorum defensorum habebit iustam excusationem quod non possit esse in morbus consilii
arguens quod aliud habeat potestatem et alii illius qui absens fuerit. Cum defensio
et eorum baiuli, quando potestas et vicarius fuerint absentes dicto castro, possit et
debeat in talibus iusticiam facere et capere et etiam [illegible] si occurrerit et necesse
fuerit et omnia alia prout eius ordo postulat et requirit. et valeat et teneat
id quod per dictos defensores vel alterum eorum factum fuerit, quemadmodum per potestatem et vicarium
factum fuerit et si presentes essent in predictis. Et quod nullus possit esse defensor in castro
bono qui non habeat in bonis stabilibus [illegible] castrum in territorio ipsius castri [illegible]
[illegible] et extimationem centum librarum denariorum ad minus ad libram parvam. Dum tamen quod non [illegible]
sibi locum si talis defensor habebit [illegible]
[illegible] in una domo. De Electione et officio Consiliariorum specialium [illegible]

viij

Consiliarii speciales communis castri [illegible] debeant esse quinque qui eligantur in hunc
[illegible] modum videlicet quod mittantur in quodam cappello tot fabe quot
[illegible] et illa [illegible] sit quinque fabe nigre et ille qui habuerit fa
bam nigram [illegible] statim eligere et eligat unum bonum hominem in consiliarium specialem
[illegible] et utiliorem quem noverit pro dicto [illegible] officium exercendo. dum tamen quod
possit eligere aliquem de sua familia nec fratrem carnalem et ad [illegible]
bas possit [illegible] dicto castri [illegible] guardia et [illegible] et [illegible]
dicto [illegible] et [illegible] alias factores communis. Et ille qui fuerit consiliarius specialis per
[illegible] sex mensibus non possit esse [illegible] sex mensibus subsequentibus. Et [illegible]
consiliariorum specialium teneantur eligere tres consiliarios generales per sex menses. [illegible]
eligant [illegible] speciales quod generales modo predicto. Et predicti omnes consiliarii [illegible]
[illegible] castri [illegible] octo dies post [illegible] eorum officium eligere [illegible]
et [illegible] consilium speciale et generale factum fuerit et ordinatum [illegible]
ac defensio aut [illegible] statuto habeat [illegible] firmitatem ac si [illegible]

p omes hores dci castri. Additu est huic capitlo qm in ipa aregna dum fit electio pdcorum
officialium no possit n debeat aliqs qui no fecerit custodiam et facties cois p dictis
stare / morari / n intce ppe ipam aregna et platea / ab eccla sci stephani domibus
dni angeli boni stagni et a domo hnd manoli bengoli item usque plateam pdcam
pen. xx. s. den. p quolibet pi et familiari dni potestatis et vicarii et hec vocat in ipa
aregna / et simulis modus i qualibet aregna et coadunatia dci cois debeat imi
olabiliter observari. Et quicumq de dco castro uel etia aliunde habebit aliqd offitium
dci cois ipso durante ipe n aliquis de sua domo aliqd aliud offitiu dci cois habere
no possit et defensi qui p tpre fuerint sub pen. x. libr. huic otrarium no pmittat
et hoc inteligat de offitiis defens / osiliarior spetialium. gnalium et camerarii
et no de aliis offitiis. De electione camerarii cois et eius officio — viij.

Consiliarii spales cois castri boni pma die eor offitii eligat et elige debeat
unu bonu legalem et sufficiente hoiem de dco castro i camerarium et pcuratorem dci cois
cui offitiu duret. sex. mensibus. Qui camerarius tene et debeat recipe pro oes introitus
et pventus dci cois et faciat omes expensas fiendas p dco coi. Qui camerarius tene reddere
rationem in osilio spali dci cois cu totiens adveniat p ipum osiliu eligendi reddere
rationem in osilio spali dci cois cu totiens adventis p ipum osiliu elige de introitibus qd etia de expensis singulis tribus mensibus. et
ministratio sui offitii tam de introitibus qm etia de expensis singulis tribus mens. et
qcq d invet fuerit apud ipum camerarium de bonis dci cois. i octo dies post reddita
rationem de toto tpre sui offitii alii camerario reddere et restitue tene cu effectu ad
pen. x. libr. den. Qui camerarius iur ipum offitiu facere bona fide. Et ipo offitio
durante aliud offitiu in dco castro habere no possit et habeat de bonis dci cois p suo salario
xx s. den. Et faciat alias facties dci cois tamqm alii castellani salvo qd no tene
ire in aliquo exercitu uel alio qm opporteret coem pgerere in exercitu uel alio simulos
accedere in aliquo exercitu uel alio dum opporteret coe pgere in exercitu uel alio simulos
de stare durante suo offitio. Et ne possit dcus camerarius expendere de bonis dci cois
aliqd nisi licentia vicarii defensi et osilii spalis dci cois ad pen dupli illius qd expenderit
et talis expensas nullatenus admittat. Qui camerarius tene facere scribi
quod expenderit et omes introitus et pventus dci cois pvenientes ad manus ipius tpre sui camerariatus
et etia expensas factas p eu in scriptis vicarii dci castri. Et quicumq fuit camerarius

habeat in bonis stabilibus in territorio dicti castri valoris ultra centum librarum denariorum et aliter
camerarius esse non possit. Et debeat dare duos bonos fideiussores pro suo offitio exercendo
bene et legaliter et reddere rationem de administratione sui offitii tribus diebus ante
exitum camerarii qui fuit tempore sui offitii et vicarius teneatur predicta facere observari vinculo
iuramenti et qui fuit camerarius primis sex mensibus non possit esse in aliis sex mensibus subsequentibus.

De electione custodum dapni dati et guardiatorum

Consiliarii generales castri [illegible] eligant et eligere debeant .xii. custodes qui te-
neant et debeant custodire fructus territorii dicti castri, tam intus quam extra castrum, qui tene-
ant denumptiare et accusare offitiali dicti castri omnes et singulos qui dapnum darent cum
bestiis et sine bestiis in possessionibus hominum dicti castri et in bonis et rebus ipsorum. Accusationi
quorum et cuilibet eorum stetur et credatur ac si legitime probatum esset. Qui teneantur et debeant
quolibet die sabbati vel dominico se presentare coram offitiali dicti castri, et denumptiare et
accusare omnes quos invenerint dapnum dantes in dictis bonis ad penam sex denariorum pro quolibet
eorum et quolibet die nisi habuerint iustam excusationem. Qui custodes iurent eorum offitium
facere bona fide sine fraude, quorum offitium durent sex mensibus. Quibus finitis eligantur
alii duodecim modo predicto per alios sex menses. Et de aliis [illegible] fuit [illegible] in pre-
[illegible] in .x. solidorum denariorum et ad refectionem dapni [illegible] in duplum de quibus .xii. custodibus
eligant duo [illegible] bono [illegible] custodire bona hominum dicti castri. Qui consiliarii gene-
rales teneantur et debeant eligere [illegible] mense Junii duos guardiatores bonos et legales ad cu-
stodiendum bona hominum dicti castri. Quorum offitium incipiat in kalendis mensis februarii durat-
urum ad festum [illegible] mensis Junii. Qui guardiarii teneantur et debeant [illegible]
tari et custodire bona omnia existentia in territorio dicti castri [illegible]
prout eis assignatum et iniunctum fuerit pro defensione et consilio spetiali et vicarius dicti
castri sub pena quam [illegible] vicarius, defensionem et consilio [illegible] ordinare
qui guardiarii iurent predicta facere bona fide. Et habeant pro eorum salario de [illegible] dic-
tis quinquaginta solidorum denariorum pro quolibet eorum pro eorum salario et quolibet anno [illegible] guar-
diarii eligantur modo et forma predictis pro tempore [illegible] durante [illegible]

De electione custodum silvarum fontium et carbonariarum

Consiliarij temporales castri boni eligant et eligere debeant .iiij. custodes qui
sint et esse debeant custodes carbonariarum silvarum et fontium dicti castri qui de-
XI beant dempnificare omnes personas dampna dantes cum bestijs et sine bestijs in dictis silvis
carbonarijs et fontibus et omnes et singulas personas facientes turpitudinem in fontibus
relatoribus quorum et cuilibet eorum stetur et credatur. Et quicumque fecerit turpitudi-
nem in aliquo fonte in duobus solidis vice qualibet puniatur de facto qui custodes iuret
eorum offitium facere bona fide. De electione viariorum et eorum offitio. Capitulum XII

Consiliarij temporales castri boni eligant et eligere debeant .iiij. homines in viarios
XII ad reinveniendum vias que sunt intus et extra castrum et ipsas et ipsas vias senatas
et terminatas et factas terminatas et seynatas predicti .iiij. viarij debeant conferre
potestati seu vicario dicti castri omnes vias adpensatas et occupatas infra tres dies
facta dicta terminatione et predicta iuret facere bona fide de mense magij et septembris Et
quolibet ipsorum mense et si predicti viarij in predictis fuerint negligentes puniantur in .xx.
solidis denariorum pro qualibet vice et potestas et vicarius teneantur ab adpensoribus facere relassari
et eis precipiat quod infra octo dies ipsas vias relassent sicud per ipsos viarios fuit
terminatum pena .x. solidorum denariorum. De electione portanariorum Capitulum XIII

Supradicti consiliarij infra tres dies post introytum eorum offitij eligant quatuor
bonos portanarios qui retineant claves portarum Et iuret ad sancta dei evangelia
tactis scripturis facere eorum offitium bona fide sine fraude et dare teneantur unum bonum
fideiussorem pro utroque de centum libris denariorum durante eorum offitio et non debeant ea-
rum ipsas claves alicui nisi uni vel duobus de familia sua magis sufficientibus
et dictas claves mulieribus non credant Et qui in premissis vel premissorum
aliquo modo ... fecerit in .xx. solidis denariorum vice qualibet puniatur. Cum portanarij ad custo-
diam faciendam eorum durante offitio non graventur. Omnes autem alias factiones
excepto excubias facere teneantur. Et potestas seu vicarius predictos portanarios prepositos
teneantur quod omnia alia servitia faciant ipsi cum parte aliorum hominum dicti castri
... et quicumque fuerit portanarius sex mensibus ipse non aliquis de
... iurare.

sua familia usque ad duos annos pertinentibus se possit. Cum potestas
et utrumque ipsorum habeat in bonis stabilibus ultra CC libr. den. et si non habuerit
ad tercium offitium minime eligatur. quod officium duret sex mensibus. quibus fi
nitis eligatur alius modo dicto. De electione baiulorum communis et eorum officio. Rubrica xiiii

xiiii Per consiliarios spetiales communis predicti prima die eorum offitii per dictum comune
eligantur boni et utiles baiuli bone conversationis et fame et non barattarii eligantur.
qui sint baiuli et banditores sive preccones communis predicti pro toto anno. Et
iurent eorum officium bona fide sine fraude operari. Et sive teneatur omnia
et singula bandimenta pro dicto comuni et bandire in locis consuetis. scilicet in scalis
palatii. ante ecclesiam sancte Marie. ad domum Pinzarelli Salamonis. ad
domum Loli Manetti. ad hospitale communis in platea que ibi est. ad domum
filiorum Tymocelli. ad domum Mori(?) ad
sive casalenum communis. ad domum
tamani. et fluctus(?) Paulo Magistri Terardi ad Jacobi. Et si contrafecerit
in xii den. vice qualibet puniatur. Et teneantur facere omnes citationes et relationes
et precepta mandatis potestatis vel vicarii vel relatoribus quod stet et credatur et
nichilominus teneatur recipere sine aliquo salario denarios cuilibet vice sive al
teri(?) aliquos denarios. De cita
tionibus ipsorum fiendis in persona per comune vel aliquos denarios.
toribus vero quas fecerint ad petitionem spetialium personarum habeat et habere debeat
pro qualibet citatione qua fecerit a fossato intus iiii den. a fosso extra sex den. a
fosso intus de tenuta iii den. a fosso extra viii den. De bandimento sive relatione
dimento facto ad petitionem alicuius iiii den. Et quilibet ipsorum baiulorum habeat et habere
debeat a comuni pro suo salario totius anni sex libr. et x sol. den. de quibus den.
cuilibet ipsorum qui pro tempore fuerit x xv dies intrante suo officio ...
ipsis baiulis duas birrectas sive capputeas de panno rubeo qua dicti baiuli
portare teneantur in capite cum armis communis ... et ad penam xx sol. pro qualibet
et potestas sive vicarius teneatur ... predicta facere observari. Omnia facere
teneantur portare omnes litteras pro comuni mictendas. Et habeat et habere debeat ...

a comuni usque in iiii. milliaribus xii. den. pro quolibet die. Et ab inde ultra duos s. pro qualibet
die. et teneatur super custodia de die et nocte sine aliqua mercede. et omnia dicto comuni
alia servitia facere consueta. Et quod ipsi nec aliquis eorum suum officium committere possit
sine licentia consilii generalis. et quod unus eorum baiulorum ad minus stare debeat in castro bono
de die et nocte et de dicto castro recedere sine licentia potestatis vel vicarii non attentet.
Et quod aliquis officium comunis habere non possit durante eorum officio dicto. Et quicumque fuerit
electus baiulus et ipsum baiuli officium recusaverit solvat comuni eam x. s. et statim in
eius forma predicta alius eligatur. Propterea baiuli durante eorum officio non teneant dare
comunis facere factas nec etiam aliquod servitium potestati seu vicario vel eorum famulie nisi prout
de eorum baiulorum processit voluptate. De electione quorundam bonorum virorum autori
tate vicinium expediendo. xv.

Defensores et consiliarii generales dicti comunis qui pro tempore fuerint eligant quinque
bonos viros de dicto castro pro uno anno. Cui quinque boni viri vel maior pars
xv. eorum possit et eis liceat expendere et expensas facere de bonis comunis ac etiam dare
vel presentare alicui vel aliquibus cui vel quibus eis vel maiori parti eorum videbitur et
placebit quotiens et quando eis vel maiori parti ipsorum videbitur convenire et quod per
ipsos bonos viros sic electos vel maiorem partem eorum factum fuerit in faciendo expensas
predictas valeat et teneat ac si factum fuerit per omnes viros castri boni. Et omnes et
singule expense per ipsos fiende ut dictum est de comunis predicti pecunia persolvantur et pro expensis
legitimis habeantur. quorum quinque bonorum virorum officium duret per unum annum quo finito
modo predicto alii eligantur. Non derogando propter hoc in aliqua parte eius officium cam
erariorum officialium comunis prefati. Camerarius tamen dicti comunis qui pro tempore fuerit teneatur et debeat
predictas expensas solvere de dicti comunis pecunia prout ei per dictos bonos viros vel maiorem partem
eorum preceptum extiterit et iniunctum. De electione unius potestatis. xvi.

Ad bonum statum pacificum et tranquillum comunis castri boni potestas dicti castri sit et esse
debeat de quocumque loco et terra videbitur et placebit ipsis electoribus cuius officium
duret sex mensibus incipiendo in kalendis mensis Martii proxime venturi et finiendo in kalendis
mensis septembris proxime subsequentis et finitis dictis sex mensibus eligatur alius de sex mensibus in sex

ins et ille qui fuit electus potas si fuit notarius possit offitium potatie et notarie in dicto
castro exercere et si potas non fuit notarius teneatur et debeat mittere unum bonum et expertum notarium
omnibus ipsius potatis sumptibus et expensis qui possit officium potatie vicariatus et notarie
exercere. Qui potas stat et stare debeat de bonis et avere dicti comunis pro suo et dicti vi-
carii salario. quadraginta libr. denariorum tantum et non plus et plus petere non possit. Cuius
electo fiat in hunc modum videlicet quod in octo dies intrante mense febr. et augusti congregetur
Aregna comunis et hominum castri bonorum in ecclesia beate Marie de dicto castro et quot erunt
homines de Aregne tot fabe mittantur in quodam cappello inter quas mittatur .xii.
fabe nigre. Que fabe omnes exigantur de dicto cappello per quendam puerum et cui
obvenerit faba nigra statim iuret ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis
eligere unum bonum hominem meliorem et utiliorem quem cognoverit pro comuni ad dictam electionem
faciendam. Qui .xii. boni homines statim stant in quodam secreto dicti Aregna. Qui iu-
rent ad sancta dei evangelia tactis scripturis electionem predictam facere bona fide sine fraude.
Qui quidem boni homines sic electi in quodam secreto stent de dicta ecclesia ipsi vel maior
pars ipsorum si omnes non erunt in concordia eligant et eligere debeant in potatem dicti
castri comunis vel capitaneum pro anno pro ut eis videbitur et placebit. Et nullus possit
eligi in potatem dicti castri qui esset rebellis sancte matris ecclesie vel de terra que
esset rebellis sancte romane ecclesie. Et qui contrafecerit condempnetur in .x. libr. denariorum et talis
electio non valeat. Et quod potas et vicarius et ipsorum utrique teneantur iurare offitium
in introitu palatii in adventu ipsorum offitium eorum facere bona fide sine fraude et
in fine offitii sui dimictere dicto comuni et dare unam bonam balistam valoris .xxx. solidorum
cum qua balista balistret coram defensoribus et consilio generali et si bona non esset camer-
arius predicti pretium se retineat de suo salario .xxx. solidorum denariorum. Et teneatur dictus camerarius vinculo
iuramenti in octo dies suum introitum remanere dictam balistam valoris .xxx. Et defensores
dicti castri possit et debeant exercere offitium potatie et vicariatus [illegible] modo
electo fiat cum uno notario qui sit de dicto castro eligendo per defensores et consilium
dicti castri cum salario pro eis videbitur convenire. Qui vero potas et vicarius teneantur [illegible]
apud comunis Aregnines videlicet duos balistas [illegible] mense [illegible] et septembris [illegible]
offitium potatie et vicariatus per suo [illegible] eorum electo [illegible]
ipso iure nulla et pro possessione dicti castri et Aregnam eis [illegible] alie [illegible]

inmie gerdit in trium proxime. Et ille qui fuit electus potestas infra unum diem
post presentationem electoris ipsius debeat ipsum potestatis officium acceptare vel renuntiare
et si renuntiaverit quod absit debeat syndico dicti comunis finire et generaliter facere generale
de omni eo et toto quod dicto comuni vel specialibus personis dicti castri occasione electoris prefate potestatis possit
in trium dierum. Et statim alius potestas eligatur modo et forma predictis salarium
vero potestatis hoc modo solvatur videlicet quod dentur sibi in fine trium mensium post inceptum
officium. xv. libr. den. residuum vero in fine officii post redditam rationem de suo
officio sui vicarii et sue familie sibi integre persolvatur. Et quod potestas durante
dicti castri nec aliquis ipsorum possit nec debeat comedere nec bibere in dicto castro nec
in districtu eius aliqua causa de dicto castro nec in ipso castro morantibus nec sub pena unius
doctori dicti castri nec ipsas recipiat in propriis camera nec ... ad ipsorum domum et
pena observantie vinculo iuris et penis xx s. pro qualibet vice. Additum est huic ca-
pitulo quod nullus ... in dicto castro possit nec debeat reaffirmari pro futuro sex-
mensibus ad petitum ... officium exercent et si reaffirmaverint ... facere non liceat
ipso iure et ... liberum aliquid nec possit per consilium vel arengam. De Citationibus cap. xvii

xvii [S]i causa fuerit civilis et citatus fuerit reus non comparuit in termino sibi ad singulare
solvat pro inobedientia vice qualibet xii den. Et si actor non comparuit in termino reo
comparente solvat totidem. Et si actor comparuit et reus contumax ... procedat
contra eum tamquam contumacem et confessum in causa ita quod possit ad petitionem actoris pro debi-
to ... et expensis legitimis secundum formam iuris comunis recepto prius ab actore
sacramento quod non calumpnie ... sit ... et solvat pro ... sex den.
pro qualibet libra totius quantitatis petite. Et de ipsis citatoribus stetur et credatur relationi
baiuli dicti comunis. Et si reus comparuit in termino et confitebitur debitum potestas te-
neatur precipiat sibi et statuat terminum ad solvendum ipsum debitum et expensas usque
competentem x. s. ... dies et abinde ... infra x. dies. Et elapso termino si non
solverit in termino ... quantitatem petitam et expensas legitimas procedat
contra eum ad petitionem actoris in persona et rebus ... ipsum debitorem in palatio vel

[illegible] in carte mittendo et detinendo [com]peta tenuta de p[re]dict[is] bonis capiendo [illegible]

[illegible] p[re]cio s[ecundu]m q[uod] p[ro] libr[is] ut d[ic]tu[m] est. Et si debitor n[on] [con]fitetur debitu[m] [illegible]

[illegible] q[uanti]tat[is] x s[olidorum] credat[ur] sacramento actoris cu[m] uno teste idoneo. Et illud [illegible] in

malicijs et [illegible] in quib[us] n[on] excedit su[mm]a x s[olidorum]. Et ab inde s[upra] p[ro]cedat ad

Depositio [illegible] declarare [illegible] s[ecundu]m forma[m] iuris. Si u[er]o actor uoluerit eam causa[m] decidere p[er] ius

iurandu[m] q[uo]d possit fieri [illegible] reo de omi q[uanti]tate siue re qua[m]p[er]te uoluerit

ab eode[m] cu[m] p[ro]bato [illegible] [illegible] ut deferre sacrament[um] actori an [illegible]

testa[illegible] ut [illegible] procedat [illegible]. [illegible] habeat p[ro] [con]fess[o] et [con]uicto de

q[uanti]tat[e] petit[a] et exp[en]s[is] legitim[is]. Et [illegible] procedat [illegible] et [illegible] et [con]

fess[o] et [con]uictu[m]. [illegible] tale [illegible] fiat ut [illegible] ut [illegible] de uoluptat[e]

creditor[is] tenuta uero data p[er] curia[m]. [illegible] debeat p[er] [illegible]

et quib[us] elapsis [illegible] p[er] [illegible] ad recolligend[um] ipsam tenutam

infra [illegible]. Quibus [illegible] [illegible] uendiat [illegible]

Tercia [illegible] offerri det et [illegible] cu[m] auctoritate curie [illegible]. Et si

uendit plus debito declarato cu[m] exp[en]s[is] legitim[is] illud plus [illegible]

ditor [illegible] debitori et [illegible] debito declarato cu[m] exp[en]s[is]

legitim[is] creditor [illegible] debitore [illegible] q[uanti]tat[e] [illegible]

[illegible] fuit [illegible] de dicto debito et exp[en]s[is] legitim[is] [illegible]

factum. Et si aliqua bestia data fuit in tenuta[m]. Et [illegible] fuit [illegible]

[illegible] p[er] aliquo[s] [illegible] gubernar[e]. Creditor [illegible] gubernati[on]e ip[s]i[us] be

stiam [illegible] et [illegible] gubernationis exp[en]s[is] [illegible]

[illegible] [con]stitut[is] [illegible] curie. [illegible] creditori cu[m] uno [illegible]

bestiam [illegible] restituendo creditori [illegible] ad suu[m] [illegible] ita sana [illegible]

[illegible] creditori data fuit aut [illegible] ab eode[m]. Et si [illegible] noluerit

[illegible] ut [illegible] ipsam bestia[m] [illegible] alteri det et [illegible]

et gubernand[um] cu[m] [illegible]. [illegible] creditor [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] qualitate et [illegible]

7v

[illegible] ex forma dicti capituli potestas seu vicarius constringere debeat debitorem solvere
in palatio carcere vel platea comunis ad satisfaciendum debitum et expensas legitimas et
petita facere tenentur sine oblatione libelli et copia istrumenti. Salvo de istrumentis, cartis et
notulis de quibus copia prius detur et pareat secundum ius comune. Et si per creditorem
allegaret suffitio de aliquo debitore quod potestas vel vicarius teneatur iuramento iuratus ne
ceptum iuramentum a creditore et pacto in palatio absolute statim constringere debitorem ad petitionem
creditoris sine aliqua probatione et custodes ciuitatis ponere ad voluptatem creditoris
in palatio vel per potestatem vel vicarium ordinandos. Et si aliquis non reperitur
qui solvet in dicta tenuta aliquid comunis quod ponatur per ostium spatio duo homines
qui debeat extimare dictam tenutam. Et secundum extimationem ipsorum ita adiudicet
creditori per potestatem vel vicarium dictae extra in solutum et pagamentum. Et si plus de
debito cum expensis dicta tenuta extimaret, restituat debitori. De cumulatione
debitoribus de facto constringendis. xvii

Si aliquis creditor teneret ab aliquo aliquod debitum pro precio panis et vini et
aliarum rerum [illegible] seu commissionem vel potu aut fructo aliquo [illegible]
[illegible] et sine expensis seu [illegible] teneat tale debitorem de facto constringere in
palatio comunis ad petitionem creditoris [illegible] et credat creditori [illegible]
[illegible] cum iuramento de [illegible] iuramento nullus [illegible] debitori. De
exceptionibus contra istam quantitatem. xviii

O [illegible] quantitatis [illegible] potestas seu vicarius [illegible] opponi
[illegible] Exceptio aliqua [illegible] solutionis cautela
[illegible] Exceptio vel aliqua [illegible]
[illegible] testes vel [illegible] probabit
[illegible] et [illegible]
[illegible] constringere [illegible] debitor [illegible]
[illegible] aliqua [illegible]
[illegible] Qualiter notarii de castro [illegible] conficiant istrumenta. xx

Qualiter notarii de castro bono eficiant istra

Notarii de castro bono [illegible] et debeat ministris que fecerit [illegible] guarentine peperunt debit [illegible] nove guarentine secundum forma statut[i]

De arbitrio potestatis et vicarii

Potestas et vicarius [illegible] in civilibus et criminalibus cau[sis] [illegible] et bene imponere et [illegible] et [illegible] et placebit [illegible] [illegible] qualitate delicti [illegible]

De salario scripturarum

Potestas et vicarius [illegible] scripturas et [illegible] scripturas [illegible] et debeat accipere [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] inquisitionem [illegible] [illegible]

De [illegible] civilibus

Potestas et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

...dci castri teneant cuilibz forens' cora eis causari volenti et sumariam rationem et summum ius. sicut aliis hominibus mod' tales forens' ... dco castro peteti et voleti cui co... vos et pdones fidem ... dco castro de pendu many cur et

Capitulum de malleis — xxv.

...arius et opere ordinare sua autoritate possit et debeat ign... ...mmem et inquisitionem facere de quolibz malleo ul delicto ... cum tormento et sine tormento quomodocumque et qualitercumque ... altius placuit et videbit expedire ut mallia non remaneat ... et si pro vna vice delinquens ad penam non potuit de iure pro alia ... condepnare possit non obstante si pro alio officiale perssum fuit ... tormentare non possit. Sin est pena a centum s. i. pro forma sui ... si non est certa pena determinata perdat de similibz ad tum ... ...gat ... sicut videbit voluntati seu bnum non obstat si ... aliqd preter missum de solle mutat ordinem et iuris substantia ... ...nilitas possit sibi in iudicio sui consensu pateris in eum et ... canonico et civili aliquo non obstante et quod pro ... forum ...rneant et sint roboris firmitate et si est suum iuris ...ipso quod si patitur ut vicarius est negligens in inveniendo ... de suo solidi ... qualibz et quolibz malleo x libr... ...ometes pro ut ipsi mallea inquirere et invenire ut su...

...tuli ... s ... ...lleis. — xxvii

...statutis pro aliquo m... ...ipsius cuis dei castri ... ut solite parte ... ...a potestate

in civium commissione(m) depon(ere). xii. d(enarios) et credat sacramento ... .
X tol(?) **De missis facta int(er) tingere et forest(erios).** lxx

Si aliqua missa fuit int(er) aliquem de castro bono et aliquem forest(erium) de qua missa pars ... castri boni ... dict(us) tingens ad penam aliquam
xx minime teneat nisi quib(us) dict(us) forest(erius) ... castri ...
solvit ... eo ... fuit ... dicte misse ... dict(us) forest(erius)
fuit inceptor misse predicte. **De pen(a) vociantium aliq(uem) i(n) potestatem.** lxxi

Nullus audeat vocare aliq(uem) vel eliger(e) in consilio vel arengua dicti co(mun)is ... contra
dicti co(mun)is s(ecundu)m forma(m) statuti ... Electus potestas ad penam x lib(rarum) p(ro)
xxii quolib(et) contrafaciente Et ... expens(as) ... dicti co(mun)is
subst(ine)ret ... et ipsa Electio no(n) valeat ... **De**
pen(a) no(n) venientium ad consilium. lxxii

Consiliarii co(mun)is ... debeant ad consilium toties quoties
fuerint requisiti p(er) ... vel campana Et de palatio no(n) discedant donec fuit
xxiii ... reformato in consilio dicti co(mun)is Et qui contrafecerit solvat ...
... nisi ... iusta causa et ipsa ... p(er) ... campane et
... aut ... requisit(us) ... dicti co(mun)is ut moris est ...
... non ... in consilio vel arengua ... vel arengua ...
arengua dicti co(mun)is Et qui contrafecerit solvat ...
... et fiat ... in consilio vel arengua et ...
... in dicto consilio vel arengua ... p(ro)posit(a) ...
... no(n) valeat. Et potestas vel ... et
... Et potestas vel ... lege
reformat(a) fuit in consilio ... consiliarii ... de consilio vel arengua ...
... arengua ... palatii ...
... ad penam ... [illegible]

De pena vendentium possess[iones] foren[sibus]. lxxij

lxxij Nulla p[ersona] de castro [illegible] vel [illegible] vel alienare permutare vel quocumque alio modo transferre alicui alteri persone alicui forensi [illegible] in omnibus [illegible] de castro [illegible] possess[iones] [illegible] et qui [illegible] [illegible] et [illegible] possess[iones] [illegible] xxv libr[as] [illegible]. De beneficio confessionis solutionis et pacis. lxxiij

lxxiij Si quis [illegible] aliquem [illegible] vel [illegible] [illegible] de castro [illegible] Et si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et si [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] De [illegible] de [illegible] non [illegible]. lxxv

lxxv Nullus de castro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab aliqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. De electione [illegible] [illegible]. lxxvj

lxxvj M[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] castro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] castro vel forensi [illegible]

cu bestijs et [illegible] bestijs [illegible] de [illegible] [illegible] ad [illegible]
otinet qui [illegible] [illegible] quolibet anno [illegible] Qualiter perdit
ac
[illegible] dampn dat [illegible] lxxvj

lxxvj Vicarius [illegible] dampn dat qui [illegible] fuit [illegible]
et [illegible] dampn [illegible] soluere [illegible]
[illegible] — [illegible] dampn dat cu bestijs [illegible] lxxvij

lxxvij Si bos uel asinus dampn dederit in [illegible] alicuius [illegible] soluat ille cui
[illegible] asinus [illegible] sol. 5 den [illegible] sol x [illegible]
bove et asino et qualibet [illegible] si [illegible] pecus dampn dederit soluat ille cui est
[illegible] dampni [illegible] asinus [illegible] den [illegible] x
Et si cu [illegible] bestijs dampn dederit in vinea alicui [illegible]
[illegible] den [illegible] pastorat [illegible]
[illegible] bove asino et [illegible] den [illegible] pastorat
[illegible] x den Et si [illegible] alias
[illegible] bestijs dampn dederit [illegible] soluat [illegible]
penas Et si [illegible] dampn dederit cu [illegible] bestijs soluat [illegible]
debet soluere de vineis [illegible] usque ad [illegible]
[illegible] dampn [illegible] [illegible] pastorat [illegible] den
[illegible] pastorat [illegible] den
[illegible] — [illegible] dampn [illegible] [illegible] lxxvij

lxxviij Si aliquis acceperit alicui [illegible] poma [illegible] die [illegible]
sol den [illegible] [illegible] x [illegible]
[illegible] intrauerit [illegible]
[illegible]
[illegible] — [illegible] dampn dat [illegible] lxxix

lxxix N[illegible]

dict[a]s silvas alig[ui]s coniurit q[uod] p[er]tin[eat] venar[e] et defens[a] liceat dare licent[iam] in
trad[ere] dum[m]o q[uod] n[on] faciat dap[num]. Et si aliq[ui]s dap[num] dedit cu[m] bestiis
i[n] dict[a]s silvas pu[n]i[atur] i[n] xl s[olidos] den[ariorum]. Et si venerit p[er] viam cu[m] dict[is] bestiis et dap[num]
i[n] dict[is] dedit n[on] teneat[ur] ad pen[am]. Volum[us] etia[m] q[uod] illis qui n[on] sunt subpositi iuris
dicton[is] castri d[omi]ni castri exceptat[is] tam[en] q[uod] filio et fr[atr]e carnalib[us] q[uod] fr[atr]e carnali
dictor[um] exceptis minoribus xii annis ip[s]i solvat sex den[arios]. Et potat vel venar[e]
n[on] mittat n[on] intret in silvas dictis sine licent[ia] consili[i] capitulis seu defens[a]
salvo q[uod] in ea fetat[ur] d[omi]ni officii possit ire et intrar[e] ad videnda dap[num] dat[um] vel
ea videnda vacent[es] d[omi]ni castri et om[n]ib[us] p[er]ti[nentibus] pen[a] duplicet[ur] de nocte.
Et q[uod] potat vel venar[e] n[on] debeat i[n]cid[ere] aliq[ua]m arbor[em] sub pen[a] x s[olidos] den[ariorum]
forens[ibus] n[on] incolis dap[num] pen[a] duplicent[ur]. De pullis dap[num] dantib[us]. ℞ Lxxx.

Si pulli alicui[us] dap[num] dederint i[n] p[ar]ticular[e] d[o]mica capo orto vel cappana et
i[n] quocu[m]q[ue] alio loco exc[eptis] dom[ibus] castri vel int[er] p[re]dict[is] ille cui[us] erunt pulli in
xii d[enarios] et emendet dap[num] patient[i]. Et si pullos vel pullu[m] [illegible] i[n] dap[num] ad
p[re]d[i]c[tu]m [illegible] d[omi]n[u]s n[on] debeat reddere pull[os] illi cui[us] erit. Et si ille qui oc
cisit d[i]c[t]os pullos iuram[en]t[o] voluit ip[s]os occisiss[e] in [illegible]
ad opera. De fructib[us] arbores i[n] suis t[er]ram alicui[us]. ℞ Lxxxi

Si q[ui]s scindit aliq[ua]m arborem t[er]re alicui[us] ab una media qua i[n] suis t[er]
re alicui[us] i[n]fructifera ille cui[us] d[i]c[t]a arbor erit t[enea]t[ur] medi[etatem] si de ea facta
fuit querela. Et ille cui[us] erit d[i]c[t]a t[er]ra t[er]re qua d[i]c[t]a arbor p[ro]vene[r]it possit
libere sine pena si fructifera fuit colligere possit de fructibus ip[s]ius ad suu[m] velle
except[is] oliv[is] et fructib[us] ip[s]or[um]. Addit[ur] q[uod] si scindit aut explod[it] q[ui]s scin[dit] et p[ro]dauerit
aliq[ua]m arbore[m] fructifera[m] vel ip[s]am incisit solvat nove[m] libr[as] trex libr[as] den[ariorum]
et emendet dap[num] patient[i] i[n] duplu[m]. Et si infructifera i[n] xx s[olidos] den[ariorum] co[m]p[er]iat
et si incisit ramu[m] arbor[is] fructifer[e] solvat xx s[olidos] den[ariorum] et si infructifer[e]
decem solidos p[ro]hib[ui]t[ur] iurisd[ictio] de nocte et forensis pena duplex.

Senatus

De semitis et transitis. — lxxxij

Desenatis lxxxij Nulla persona audeat facere via semita vel transitum per possessiones alicuius cultas
vel sine lectis si poterit ire per viam ad eorum suam. Et si necesse fuerit ire
per viam possit ire per eum alterius per breviore loca et minus dampnosum
et qui contrafecerit puniatur qualibet vice in xij denariis sine lectis et in lectis in
duobus solidis denariorum

De arboribus pendentibus super vias comunes. — lxxxiij

lxxxiij Omnes arbores et sepes iacentes et pendentes super vias
publicas et vicinalibus dantes impedimentum euntibus et stantes
super ipsis per octo pedes ad pedem manus hominis. incidant et ele
vent quilibet cuius fuerit per vianos sive adiacentes ipsas
vias ad penam x solidorum pro quolibet contrafaciente et similiter arbores virides que pen
deant arbores dentibus irrigat. Et si dicta arbor seu sepes non eleva
rit seu moderet per ipsas vias contra maior pars adiacentium ipsas possit
inde removere et elevare sine pena et banno. vianus comunis teneat
et debeat conferre potestati vel vicario dicti castri omnes arbores lapides
vel vicinalibus prestantes impedimentum. Et facta relatione potestas seu vicarius
teneat vinculo iuramenti et pena c solidorum eleuari et removeri facere predictas
sive illos cum vel quos erunt arbores virides infra x dies aut altius
dummodo computatis pena v solidorum pro quolibet contrafacienti et qualibet die in quibus
negligens fuerit sibi mandatum constitutum

De dampno dato in fabis alterius. — [illegible]

lxxxiiij Nulla persona audeat intrare ad dampnum dare in fabis alterius in modo aliquo
facere a kalendis mensis magii usque ad penam iij solidorum denariorum Et si ausus fuerit [illegible]
tum dampnificare et vicare contrafecerit et iuris reficere teneatur. De pena

contra sententiam canonicam. — lxxxv

14v

I.

Lxxxv. Nulla persona audeat trahere [illegible] vel fossum quod est a fonte a capite usque ad fontem inferiorem et a dicto fonte usque ad portam que est prope domum [illegible] tabu[illegible] [illegible] Et qui contrafecerit condempnetur vice qualibet in solidis .xx. [illegible] [illegible] et quicumque fecerit [illegible] exceptis [illegible] .xij. annis qui solvat .xij. den. De dapno dato

cum bestiis in arboribus domesticis. ——— Lxxxvj

Quicumque dapnum dederit cum bestiis bovinis et asininis sol[vat] pro pena pro [illegible] et .j. campis arborum [illegible] de alijs de bestijs ... [illegible] pro [illegible] .xij. den. pro qualibet vice et qualibet bestia et emendet dapnum patienti

Lxxxvj in duplum. De lama cadente super terram alterius. ——— Lxxxvij

Si aliqua lama cecciderit super terram alicuius ille cuius fuit dicta lama debeat ipsam

Lxxxvij elevare Et si non elevaret ille cuius fuit terra in qua iacet dicta lama debeat illi qui fuit dicta lama dicere quod ipsam lamam debeat elevare .i. iiij. dierum spatium [illegible] post dictum terminum [illegible] [illegible] non elevaret liceat illi cuius fuit dicta terra post dictum terminum completum libere elevare Et in terram suam opponere [illegible] et [illegible]. Et si [illegible] fuit querela [illegible] sacramento illius cuius fuit terra in qua cecciderit lama predicta. De habentibus pergula in arbore alterius. ——— Lxxxviij

Si quis habuit aliquam pergulam in arbore alicuius et ille cuius fuit dicta arbor [illegible] debeat medietatem fructuum dicte pergule [illegible] medietas sit et esse debeat illius cuius fuit dicta pergula capitulo aliquo non obstante. De dapno dato cum

bestiis in campis et arcis. ——— Lxxxviiij

Nullus possit mittere aliquas bestias vel capras [illegible] ubi aliquis habeat aream vel domum Et qui contrafecerit solvat pro qualibet bestia

Lxxxviiij et qualibet vice .xij. d. Et hoc intelligatur de bestijs grossis [illegible] bestijs [illegible] Et predicta intelligatur de possessionibus [illegible] area cum arboribus domesticis et [illegible] non. Et hoc habeat in [illegible] [illegible]

De capris non retinendis. Lxxx

Lxxx
Capra
Nulla persona audeat vel presumat capram in dicto castro et ei districtu aliquo [illegible]
capra nisi [illegible] Et quam teneat debeat ligata [illegible]
pena .xij. denariorum pro qualibet [illegible] dissoluta [illegible]
cui fuit dicta capra et [illegible] debeat [illegible] ad [illegible]
quam tenuit capram [illegible] teneat et [illegible] non possit [illegible]
fecerit [illegible] pro qualibet vice et die qualibet [illegible] solidos. Et si dicta capra
dampnum dederit in arboribus domesticis solvat ille cui est dicta capra [illegible]
capra in arboribus domesticis — in [illegible] .xij. denarios [illegible] iij solidos. Et si dampnum dederit in alio loco [illegible]
pro dampno solvat vj denarios [illegible] solidos in [illegible] solvat
sicud in arboribus domesticis. **De fructibus arborum in terra aliena. Lxxxj**

Lxxxj
Quicumque habebit aliquam arborem in possessione aliena et ille cui est dicta possessio [illegible]
emere dictam arborem teneatur ille cui est dicta arbor sibi vendere pro iusto precio et
ad extimandum dictam arborem eligantur duo homines [illegible]
ut se non occidebunt. **De caprinis et porcis ligatis tenendis. Lxxxij**

Lxxxij
Quicumque de castro [illegible] porcum scrofam seu capram [illegible] ligatum
[illegible] sua possessione [illegible] a kalendis [illegible] quousque [illegible] fuerint
vendemiate cum effectu. Et [illegible] usque [illegible]
tempus et qui contrafecerit solvat ille cui fuit capra porcus vel scrofa pro qualibet
vice et die .xij. denarios de nocte vero duos solidos. Et si dampnum dederit [illegible] seu
in ipsa intraverit vel [illegible] solvat ille cui est pro dicto qualibet [illegible]
et custodes [illegible] qui pro tempore fuerint teneantur [illegible]
[illegible] Sit tamen cuilibet licitum ducere suum [illegible]
[illegible] dissolutum. Et si [illegible] dampnum dederit solvat [illegible]
[illegible] addito quod quicumque licitum tenere [illegible] dissolutum [illegible]
tiburtinis usque ad [illegible] que est iuxta domum [illegible]

[illegible] reformavit [illegible]
[illegible]

45

De pena dapni dati in vineis cum bestiis vel sine bestiis. Rubrica. lxxxiii.

lxxxiii Nulla persona audeat vel presumat intrare ad dapnum dandum cum bestiis vel sine bestiis cum
[illegible] vel sine licentia aliquo tempore in vinea aliena cuiuscumque fuerit. Si intrat
[illegible] bestia bovina vel asinina [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pro dapno [illegible] qualibet [illegible] minuta pro [illegible] [illegible]
[illegible] pro qualibet vice [illegible] denariorum. Et qui
[illegible] denariorum. Et [illegible] dapni [illegible] pro vice qualibet [illegible] denariorum. Et quod de vinea aliqua
Nulla persona audeat facere [illegible] in vinea aliena [illegible] [illegible] denariorum. Et quod de vinea aliqua
licentia [illegible] non possit et si data fuerit [illegible] eam in aliquo casu non valeat.
[illegible] [illegible] licentia possit [illegible] [illegible] in vinea [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et pro familia [illegible] [illegible] vinee. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] laborando in dicta vinea [illegible] [illegible] mictent pro dapno vinee. Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inquirere et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] culpabiles punire de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] dapni dati. teneantur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Et nulla mulier audeat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pro qualibet vice.

De pena mictentis bestias in ecclesia plebis. Rubrica. lxxxiiii.

lxxxiiii Nulla persona audeat mictere aliquam bestiam in ecclesia plebis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] castrum [illegible] [illegible] dictam ecclesiam [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] castri et qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pro qualibet vice.

De [illegible] [illegible] licet [illegible] [illegible]. Rubrica. lxxxv.

lxxxv Quicumque voluerit habere licentiam dapni dati in [illegible] [illegible] possit licentiam [illegible]
quicumque sibi placuerit. Et qua licentia [illegible] [illegible] licentiam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] licentiam [illegible] in dapno dato. Et licentia data pro quocumque
de familia valeat et teneat ac si concessa esset pro omnibus de familia. Et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro quos licentia non possit.

De vinum vendentibus ad minutum. — Lxxxxvj.

Quicumque voluerit vinum vendere ad minutum habeat et tenere debeat pitictum
et medium. fogliettam. derratam et alias mensuras necessarias arcias vini vendictam quod
vendere voluerit. sigillatas sugello communis. Et accipere modum in vendendo vinum
a communi ordinatum et cum ipsis mensuris et non cum aliis mensurare et ne vendat vinum
Lxxxxvj. post tertiam sonum campane nisi hospitibus in domo sua hospitatibus. salvo quod
quilibet possit vinum vendere et non habere taverne post tertium sonum campane
ad hoc ut nullus intrat taberna. Et omnes debentes vinum vendere ad minutum debeat tenere et vendere panem et etiam tenere sub infrascripta pena
Et accipere modum a communi in vendendo panem ita quod iusto pretio habeat. Et quod
ut facere bona fide sine fraude Et possit tenere vasa prout ei placuit
dummodo non insunt vinum nisi cum vasis sugillatis. pena .x. solidorum denariorum quolibet
libet vice et in quolibet dictorum casuum. et vicarius teneatur defensores communis
ut debeat quolibet mense semel de mensurando et ad sagiandum dictas mensuras
et si quas invenerit non iustas pro quolibet vase non iusto ipsum puniat
de facto in .xx. solidorum denariorum. Et cuilibet sit licitum dumpnificare et accusare et fiat
credere et ei credatur cum eo iuramento vel unus testis et nomen eius teneatur secretum
Et cuilibet vinum vendenti teneatur tenere vasa plena et non
scemas. Et si contrafecerit puniat pro qualibet scema et qualibet vice in
duobus solidorum denariorum de facto. Et quod ius et vicarius teneatur facere inquisitionem Et
in scrutinio omnibus in dicto capitulo contentis Et credatur ipsi vel alteri eorum
scriptura. Et omnes quos culpabiles invenerint de facto punire debeant
in pena predicta. Et ipsum capitulum eius teneatur lege vinum vendentibus.

De pane fiendo pro hucolis macinis per comune. — Lxxxxvij

Ad hoc ut in castro bono bucinaria possint indigentes et pauperes in
Lxxxxvij venire volumus et pro lege firmamus quod si hucolis macinis vel alii
puncte dicto communi panem facere de bono et puro grano cum lexata

q(uod) ipsi bayuli de co(mun)i p(e)c(unia) mutuent .xxij. libr(as) den(ariorum) . cu(m) q(ui)b(us) gran(um) emendi p(ro) d(i)c(t)o pane faciendo et alia ... den(arios) no(n) recipiant . h(ab)ere ad festu(m) omniu(m) s(an)c(t)or(um) p(ro)x(imum) futur(um) que sp(eci)e sunto ... bayulus ... den(arios) co(mun)i p(ro) d(i)c(t)o restitue(re) teneat . Et nu(n)c p(ro)mitte(re) pane(m) face(re) bene coctu(m) et ... et ip(su)m vende(re) om(n)ib(us) ip(su)m eme(re) volentib(us) . s(e)c(un)d(u)m modu(m) et assectu(m) ... dand(um) et ordinat(um) p(er) co(mun)e p(re)fat(um) . Assectus v(er)o se(m)p(er) ei d(e)t p(ro)p(ri)u(m) co(mun)e ... bayulus p(ro) suo labore . macinatura d(ic)ti gran(i) . furne et coquitur(e) et om(n)iu(m) ... p(ro) d(ic)to pane fiend(o) .iiij. s(olidos) den(ariorum) et simula que d(ic)to gran(o) exiret seu exiv(er)it p(ro) quolib(et) ... remaneat et ip(s)a simula ce(ssare) debeat d(ic)ti bayuli statuto ... nulla p(ersona) possit in d(ic)to castro pane(m) vende(re) nisi s(e)c(un)d(u)m assectu(m) et modu(m) d(ic)to bayulo designat(um) . Et qui (contra) fecerit .i. xx s(olidos) den(ariorum) vice qualib(et) puniat(ur) . ... bayulus sep(er) pane(m) h(ab)ere teneat ad vendend(um) sub pen(a) v. s(olidorum) p(ro) qualib(et) vice qua (contra) fec(er)it . Et ... teneat vendere pane(m) quolib(et) ... sibi videbit(ur) d(ic)tu(m) bayulu(m) ... Et si invenerit ip(su)m pane(m) no(n) h(ab)ere ... pen(a) ... puniat(ur) . Et ... si ip(s)i bayulo ... fuit aliq(ui)s pane(m) ... quos fecerit ad vendend(um) qui non fuit iusti ponderis s(e)c(un)d(u)m ... assectu(m) in .iiij. den(arios) p(ro) pane quolib(et) ... p(ro) vice qualib(et) puniat(ur) . **De volentibus vende(re) carnes ad minutu(m). Lxxxxviij**

lxxxxviij Qui(cumque) volu(er)it in castro ... carnes ad minutu(m) ... et debeat ip(s)as carnes vend(ere) ... dieb(us) ... et ... alijs no(n) dieb(us) ... ip(s)as vendere ubicu(m)q(ue) ... in d(ic)to castro et ip(s)as se(m)p(er) ponderare cu(m) iustis ponderibus sigill(atis) ... sigillo d(ic)ti co(mun)is ... et no(n) cu(m) alijs . Et qui (contra) fecerit puniat(ur) vice q(ualibet) ... carnes aut ... castrate se(m)p(er) vende(re) ... ... no(n) ... castrate ... vendant ... Et qui (contra) fecerit ... qualib(et) puniat(ur) . Et quicu(m)q(ue) volu(er)it ... in d(ic)to castro face(re) ... in d(ic)to castro ... die sabbati ... custodiam ... Et si (contra) fecerit et carnes no(n) fecerit ... die sabbati p(ro) quolib(et) die ... s(olidos) den(ariorum) . Carnes aut(em) ad minutu(m) ... vendant ... vendere ... den(arios).

Lxxxxviij

Mensure comunis castri Ser[illegible] tribus habeas et iustis debeat. Et posito plus offerre t[illegible] det
Et qui emerat ipsas mensuras possit accipe a forensibus pro qualibet mensura frumenti .j. den. pro qualibet
caldarello oley ab emptore .iiij. d. pro qualibet salma vini ad magna que venderet in
dicto castro non obstat si non mensuraret ab emptore .iiij. d. Et venditor teneatur requirere illum
qui ipsas mensuras tenent. quod si non fecerit teneatur ipse pro forensibus vel emptor. Et si aliquis de dicto
castro potuerit ad vendendum granum et oleum sine [illegible] destrictus dicti castri aliquid pro mensura
solvere minime teneatur. Pro qualibet vero salma castri ab emptore .iiij. d. non obstante si
emerit ad cetonarium. Et si aliquis de dicto castro vel forensibus emerit frumentum oleum et ipsa
in dicto castro teneatur et debeat solvere predictam quantitatem. Salvo quod de blado frumento et oleo seu
vino vendito pro comune ille qui dictas mensuras tenent. Aut[illegible] pro mensuratura recipere teneat
Et si aliquis de dicto castro vendiderit bladum causa revendendi et non causa sue comestionis
vel occasione sue familie seu bestiarum suarum teneatur solvere mensuraturam ut dictum est de forensibus
et cuilibet de dicto castro sit licitum ipsas mensuras habere causa cestiariandi sine aliquo pretio Et
quicumque tenent ipsas mensuras non possit nec debeat aliquid facere cum ipsis mensuris nec mensurare et
facere cum ipsis illa sententia ad quam dicte mensure sunt specialiter [illegible] de pena .x. [illegible]
qualibet vice et qualibet possit cum [illegible] accusare et credatur suo sacramento et habeat
quantam partem banni et teneat in credentia Et quilibet debeat mensurare bladum cum dicto
quantam partem [illegible] et [illegible] qualibet vice [illegible] debeant de
mensuris ad consilium cum rasoria [illegible] pena .v. [illegible] pro qualibet vice et mensura [illegible] in dicto castro
mensurantur agustri. Et quod aliquis venderit oleum aliquod sine ipsum oleum mensurabit in dicto castro
vel eius districtu venditor tenere debeat pro [illegible] pro qualibet caldarello olei [illegible]
una foglietta olei ad mensuram dicti comunis et non plus et si alia [illegible] foglietta [illegible]
[illegible] solvat dans et recipiens qualibet vice .v. [illegible] Et pro [illegible] pena dans [illegible]
predicto [illegible] pro dicto comune una mensura de [illegible] sine ferro [illegible]
mensuras dicti comunis pro dicto tempore retinebit. De volentibus hospitari forensibus. — C.

C.

Quicumque voluit hospitari forenses venientes in dicto castro et in ipso hospitare [illegible]
potest nisi in quantitate [illegible] dando hospitium eius comestione et potu [illegible]
competenti uno die vel duobus ac custodia dicti castri et a banno [illegible] [illegible]

14v

sit com(m)o et penit(us) eleuet. dum mo(do) ten(eatur) et debeat hic duo lecta p(ro) hospitando

forensi(bus) d(i)c(t)o castro venientes. **De scalis fiend(is) int(er) palatium co(mmun)is.** Cj-

Fiant expens(is) co(mmun)is castri boni quedam scale in platea d(i)c(t)i co(mmun)is int(er) palatium — C. j.

co(mmun)is p(re)d(i)c(t)i. ad sensu(m) et voluptatem Tomasini Salamonis et Cuniy clericor(um)

p(er) quas intret palatiu(m) d(i)c(t)um. Et in capite dictar(um) scalar(um) fiant duo ho

sta. (con)t(r)a intrandi palatium d(i)c(t)um co(mmun)is (con)t(r)a nouu(m) q(uod) d(i)ctus. Scale c(um) vet(er)e

que nu(n)c sit (con)t(r)a intrandi palatiu(m) memoratu(m) devastet et destruant et ho

sta que nu(n)c sit in capite dictar(um) scalar(um) claudant (pro)ut placuit Tomasino

et omnib(us) p(re)dict(is). quod ad dictum hospitis in suprastites eligim(us) et vocam(us). Quod

capitulum sit p(re)cisum et derogatoriu(m) quod tolli vel suspendi no(n) possit (con)silio

vel arengua. Et licet qui p(ro) t(em)p(or)e fuit (con)sil(io) fauorabiles ad p(re)dicta vincto iur

Et Archileom fiat quedam camera i(n) domo vbi fuit carceres d(i)c(t)i co(mmun)is que cam

augeat et acteat p(er) d(i)c(tu)m com(mun)e ad sensu(m) suprastit(um) p(re)d(i)c(t)or(um). **De archatura**

fiend(a) in fossato silue co(mmun)is. Cij-

In fosso castri boni subt(us) siluam co(mmun)is fiat expens(is) co(mmun)is quedam archatura ad que(m)

ad sensu(m) et voluptatem suprastitum ad negotium huiusmodi vocandorum — Cij-

suprastites Carolu(m) bailli Blaxii et Villa(m) Gregutii notarii. **De muro fiendo**

i(n) Casaleno co(mmun)is int(er) siluam. Ciij

In Casaleno co(mmun)is p(re)d(i)c(t)i q(uod) est int(er) siluam co(mmun)is et domum domini Francisci fiat

quedam domus et quidam murus ante Buracarino int(er) d(i)c(tam) siluam q(uod) custodia — Ciij

facienda p(ro) p(re)fatum com(mun)e ad sensu(m) et voluptat(em) Caroli bailli et palmutij

marcinelli qui sit suprastites ad p(re)d(i)c(t)a. quod hospit(us) fiat et (com)pleat hic ad

kalend(as) me(n)s(is) Iunij p(ro)x(ime) futur(um) ad que(m) d(e)fens(is) d(i)c(t)i co(mmun)is et suprastites notari

p(re)dicta fieri facere ten(eatur). hic ad dictum t(em)p(u)s vinctis iur(a)t(i) et ad pen(am) x. libr(arum) den(ariorum)

p(ro) quolib(et) vice. **De muro fiendo int(er) domum Bailli.** Ciiij-

Iuxta siluam co(mmun)is a capite usq(ue) domum bailli Blaxii et Massij Tromonelli

fiat quidam murus p(er) d(i)c(tu)m com(mun)e hic ad kalend(as) me(n)s(is) Iunij p(ro)x(ime) futur(um). qui — Ciiij

my

[illegible] de longo [illegible] et castelione [illegible] et massilia [illegible]
[illegible] dicte [illegible] comunis. **De libro franchiorum comunis fiendo. Capitulum.**

(c) Ut [illegible] ordinamus quod [illegible] liber in quo scribantur omnes et
singuli [illegible] [illegible] in aliquo [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] in quo libro omnia [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible]
libro [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] libro [illegible] confirmat. **De [illegible] et mercatoribus comunis. Capitulum.**

(c) Omnes et singuli [illegible] [illegible] [illegible] murus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] murus [illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et quilibet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sufficiat
[illegible] facere [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] quilibet [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] murus [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] comunis [illegible]
[illegible] dubio [illegible] possit [illegible] aliquibus [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible] Et si aliquis [illegible]
comunis qui in dicto dubio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] possit [illegible] comunis [illegible] et [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] comunis et
[illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] eligant. **De Catasti[illegible]**

De erronibus corrigendis — CVII

CVII Siquis dixerit se errorem habere in suo catasto or' mensuratis terrarum suarum in
dicto catasto appositarum vel etiam aliquarum aliarum possessionum sibi contra . . . pertinentium
dicto catasto . . . et defensis . . . errore . . . corrigatur. Volumus . . .
aliam . . . et defensis . . . forensi vel non subposito iurisdictioni communis castri . . .
. . . vendiderit vel alienaverit alicui forensi vel non subposito iurisdictioni communis castri . . .
aliqua possessionem . . . districtu dicti castri . . . possessio de catasto . . .
minime elevetur . . . vendidit . . . curavit . . .
. . . et collecta et alias facere
. . . solvendo . . .
facere . . . castellani et . . . tenet . . . possessionem vendidit . . .
. . . vendidit . . . curavit . . .
et ex tali possessione vendita . . . catasto minime elevetur et . . . elevare non . . .
non teneat . . . et . . .

De non vendendo possessiones alicui forensi — CVIII

CVIII Nulla persona de castro . . . audeat vel presumat vendere alienare permutare vel
alio quoquo modo transferre aliquo colore quesito alicui forensi in . . .
. . . et qui contrafecerit . . . cum . . .
dicti castri aliqua possessionem . . . et . . .
. . . et qualibet possessione . . . Quod laboratores terrarum forensium co-

strignantur ad solvendum datiam. — CVIIII

CVIIII Forenses habentes possessiones in territorio castri . . . teneant et debeant solvere . . .
. . . datias . . . possessiones . . . statuto . . .
. . . et ad . . . datias . . . habentes possessiones non solvunt . . .
. . . laboratores vel . . . ipsas possessiones . . .
. . . requisitus solvere . . . memorata
. . . datias . . .
sub pena . . . laboratoribus vel . . . et qualibet vice
qua contrafecerit. De habentibus ortum extra portam. — CX

CX Quilibet habens ortum extra portam . . . usque ad . . . tenere . . .
. . . ortu . . . aliquam . . . intrare non possit . . . Qualiter

. . . in . . . vel alio . . . — CXI

cxj Quando contingit aliquem in exercitum vel alibi pro defensione communitatis cum famulis [illegible]
et ire debeat ad soldum sive stipendium communis et habeat pro eorum salario et stipendio de
mensibus Junii et Julii v. s. pro die et quolibet famulo et de mensibus octubris et novembris
iiij. s. de aliis vero mensibus iiij s. et vj den. pro quolibet famulo. Et si i. vel. famu-
lis contingit aliquem pro[illegible] com[muni]s [illegible] et mictat ad unum. Et ire [illegible]
qui sunt in maiori libra seu de parte ante prefati sequentes successive [illegible]
[illegible] maiori libra contingit. Et quelibet una [illegible] com[muni]s in parte [illegible] forme
perennit teneat. Volumus etiam quod defensores aspiarum [illegible] et Cum [illegible] com[muni]s [illegible]
poterit com[mun]e [illegible] in exercitu vel alio ponere famulos destinare [illegible] vel in
[illegible] in exercitu vel alio [illegible] non graventur. De hitantibus ex castro notturno cxij
tempore et dampnum dantibus

Siquis hitavit notturno tempore ex castro [illegible] in territorio [illegible] castri non audeat
dare vel inferre dampnum in bonis territorii [illegible] noctis tempore et qui [illegible] fecerit i. [illegible]
cxij sol. den. [illegible] quolibet contrafecerit. Notturnum tamen tempus intelligatur a pulsatione campane
[Nota de sonat...] de com[muni]s que fit per Januis claudendis de com[muni]s usque ad [illegible] pulsatam [illegible]
[illegible] que fit de mane per aperiendis Januis [illegible] non obstante quod dicte pulsationes
non fieret notturno tempore predicto. Quod hitantes ex castro et stantes de
postura non graventur de custodia. cxiij

cxiij Siquis hitavit vel moratus fuit ex [illegible] castro vel ei districtu [illegible] castro bono
vel alibi steterit cum famulo alicui vel iverit peregre. [illegible] com[muni]s prefati tempore quo ste-
terit ex [illegible] castro et ei districtu vel quo mansit cum famulo alicui vel peregre
iverit. ad faciendum custodiam vel alias factiones [illegible] aliquatenus non graventur. Si [illegible]
qui de sua familia custodiam et alias factiones fecerit [illegible]. Firmiter [illegible]
quod si aliquis peregre iverit non graventur de custodia et factionibus [illegible] non obstante
si aliquis de sua familia non faceret factiones et custodiam [illegible]. De
cxiiij Coopertoriis hemendis pro lecto mortuorum. cxiiij

Hematur de com[muni]s prefati pecunia unum coopertorium valoris sex. libr. den. [illegible]

capiendi super bannis qui denuntiati fuerint ad scripturam. quod capitaneus teneatur et conveniet per capitulum de Castrobono qui diffinis et consiliarii generalis dux erat eligendi et si dictus capitaneus admitteret vel perderet ille qui ipsum conservare debuit, teneatur pro facto capitanei integraliter emendare. **De letamine non proiciendo in viis.** CXV

CXV Nulla persona audeat proicere letamen in viis que sunt inter duo castra vel ex alio castro usque ad terram [illegible] sita in loco Fontem. ad terram [illegible] ponit in [illegible] fieri [illegible] sive parte [illegible]. usque ad canone [illegible] et usque ad pontem fossati de capite. sub pena v. solidorum denariorum [illegible] et faciet et qualibet vice [illegible] solummodo [illegible] et si proicit dictum letamen elevare debeat [illegible] dies [illegible] sub pena predicta. **Qualiter examinet testes.** CXVI

Potestas vicarius seu curia communis castri boni quicumque recepit seu examinaverit aliquem testem super aliquo testimonio faciendo debeat ipsum testimonium scribere sicut testis dixerit et [illegible] ipse testis ipsum testimonium et dictum ipsius [illegible] iuret et pena [illegible]. Et [illegible] testes examinari in criminalibus [illegible] vel alii [illegible] communis officialem [illegible] testis examinari et [illegible] possit. ad aliquod testimonium perhibendum absque presentia defensoris [illegible] si [illegible] diffinis vel [illegible] aliquis [illegible] [illegible] testes examinaverit [illegible] examinator [illegible] non valeat [illegible] modo [illegible] ut sunt dicti consiliarii [illegible]. Et si examinatio aliter fieret [illegible] testium [illegible] non valeat [illegible] contestato sit [illegible]. **De [illegible] bestiarum.** CXVII

CXVIII Quicumque [illegible] fuerit aliqua bestia et eam [illegible] vel magagnaret teneatur [illegible] bestie [illegible] sive estimatione [illegible] bestia [illegible] consilium generale communis castri ad [illegible] estimatur

faciendo. cum testes iuret ad sancta dei evangelia tactis scripturis facere bona fide
sine fraude. et si non bestia moriet morte naturali sine culpa adquirentium ad com-
ditionem ipsius nunc teneatur.

De sententiis ferendis. 2 CXX

Potestas seu vicarius castri teneatur singulis quindecimus teneatur et debeat ferre
sententias de processibus agitatis coram ipso et sua curia computata a die inceptio-
nis et de processibus in presenti et generaliter crida eius in platea ipsius castri more solito aggre-
gati summo mane quod crida bandiat de sero per mane sequenti. Et si non fecerit CXXIII
cxviii solvat de suo salario i. x. libras den. quas sententias ferre non debeat sine consilio
sapientis ad quem sapientem vadat cum illa que erunt. sibi videbitur consilium sapientis et
defensis. cum quo debeat ire de una cum uno petente seu vicario examinatoris processus.
salvo quod si non esset pecunia a .xx. sol. i. possit sententiam ferre de quolibet malefacto sine
consilio sapientis. Additum est huic capitulo pro imitando quod non fecerit ..
sententias sine consilio sapientis sine suspicione adsumpto.

De senayptis fiendis

Si aliqua discordia fuit inter aliquos occasione alicuius seravate vel termini quod pro par-
tes super ipsa questione et senayta eligat duos homines de asso et altera seria-
cxviiii te. Et potestas seu vicarius ipsos constringat teneatur ad dictam senatam faciendum cum sacramento
vel sine prout partibus placuerit. Et si ipsi electi ad ipsam senaytam faciendam non con- CXXV
cordaverint. quod potestas vel vicarius tertium apponat qui sibi placuerit sine suspi-
tione. Et ad quod terminum duos facere fuit valeat et teneat. Quod terminator die-
ptes stare et credere teneantur et ab ipsis partibus ipsa terminatio observetur ad
penam .xx. s. pro quolibet parte. Et si in ipsa senayta .ii. venerint autem tertium sub- CXXVI
ius vel plures affirmet et alii necessarii mutarent. hoc addito quod consanguineus
possit se pro tempore excusare de faciendo senaytam. Et nullus ad dictam senaytam facien-
dum possit poni pater vel frater carnalis. patruus vel avunculus nec filius
patris vel pater filii vel fuit de voluntate ipsius. Et nullus partes ad dictam se-
naytam faciendum. debeat ipsum officium acceptare vel voluerit iurare nullatenus sine.

Et si aliqua vice contra potestatem aliquid facere voluerit [illegible] debeat vos iurare facere
[illegible] sicut [illegible] bona fide sine fraude paratus sit [illegible] quod si facere non vellet facere
[illegible] quod potestas vel [illegible] tenentur [illegible] ad capiendum [illegible] de dicto [illegible]
[illegible] Et tunc [illegible] non [illegible] sibi [illegible] ubi est aliqua
[illegible] minor [illegible] annorum. De observatione statutorum. CXXI

Potestas et [illegible] teneatur omnia et singula capitula huius statuti ac etiam [illegible]
[illegible] et faciendo [illegible] observare et observari facere ac etiam [illegible] constitutiones
[illegible] Romane Ecclesie et omnia alia que [illegible] officium pertinere noscuntur bona fide sine fraude
[illegible] et expellere de dicto castro omnes hereticos et patarenos et [illegible] male [illegible]
Et quod potestas [illegible] non [illegible] debeat [illegible] ab hominibus dicti castri aliquid
[illegible] Et quod potestas vel [illegible] non comedat nec bibat cum aliqua
[illegible] dicto castro et [illegible] in [illegible] sui officii. Et qui [illegible]
[illegible] et [illegible] tenere [illegible] et [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] filio. [illegible] in statutum et [illegible]
[illegible] ad congregandum et [illegible] simul
[illegible] Et quod potestas [illegible]
comedere et bibere [illegible] Et quod potestas [illegible] castro [illegible] districtu [illegible]
[illegible] officii non [illegible] absentare de dicto castro [illegible] districtu [illegible]
[illegible] et hoc [illegible] et [illegible] stare [illegible]
[illegible] Et [illegible] Et sine [illegible]
[illegible] Et [illegible] debeat [illegible]
de suo salario [illegible] Et [illegible] Qualiter colligat
salarium. Et [illegible] non [illegible] CXXII

Salarium potestatis

Salarium potestatis et [illegible] castri [illegible] colligat [illegible] equalibus [illegible] dicto
castro et [illegible] in dicto castro et eius districtu. Cum officium [illegible]
in [illegible] septembris colligat [illegible] febr. salarium [illegible]
[illegible] colligat [illegible] augusti. De [illegible] per potestatem
et vicarium finito officio et districtu [illegible]. CXXIII

2 novembre 1345   ~~6 febb. 1248~~ ? Statuto   ~~5. V~~ 21.bis VIII bis

CXXIII Potestas, vicar et [illegible] castri teneant stare et morari in dicto castro finito suo
offitio per se et sua familia duobus diebus ad sindicandum. Et reddere rationem de adminis-
tratione sui offitii, defensione dicti castri et specialibus capitulis de capitulo male observatis. Et
etiam de omnibus et singulis que ad eorum offitium pertinet. Et teneant satisfacere
integre [illegible] specialibus capitulis et si aliquo tempore cameram communis contineat
de suo salario x libr. de quinquaginta [illegible] [illegible]. Et si cameram in parte fuit
negligens [illegible] dicto [illegible] xl [illegible] potestas et vicar teneatur et debeat [illegible]
[illegible] omnes lites et questiones que coram eis [illegible] diffinire et terminare
[illegible] capitulo [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sub [illegible] [illegible]

De datiis communis solvendis. CXXIIII

CXXIIII Omnes et singuli habentes et [illegible] possessiones in territorio castri boni [illegible]
et debeant solvere datias collectas et mutas pro [illegible] imponendis [illegible]
[illegible] [illegible] de aliis possessionibus. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
collectas sive mutas de dictis possessionibus [illegible] potestas vel vicar qui pro tempore fuerit
teneatur [illegible] [illegible] [illegible] de suo patre pro filio [illegible] [illegible] [illegible]
ad solvendum [illegible] datias collectas et [illegible] sine aliqua [illegible] [illegible]. Et [illegible]
potestas vel vicar fuerit negligens solvat de suo salario x libr. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fuit teneatur [illegible] de suo salario. Et [illegible] [illegible] datiis collectis et mutis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
impositis [illegible] solutis [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
communis et [illegible] [illegible] datas.

De ornamentis christianitatis. CXXV

CXXV Nullus audeat vel presumat expendere pro ornamentis christianitatis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non debeat aliquis [illegible] facere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Excepto forensi qui ad [illegible] aliquo [illegible] [illegible]

De factoribus communis consulibus et [illegible]. CXXVI

CXXVI Omnes homines de castro boni et eius districtus et omnes forenses habitantes in dicto
castro a xiiii annis supra et a lx [illegible] infra teneantur et debeant [illegible] [illegible]
[illegible] et alias factiones dicti communis facere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

vel cameram ipsius castri deputatum fuit. Et qui contrafecerit puniatur pro qualibet
vice .v. sol. den. Et sequenti die cui fuit percepta custodia teneat [illegible] custo
diam quam omisit. Exceptis famulis [illegible] qui stant cum aliis ad ser
mentum qui ad custodiam minime teneantur. Et omnes expense [illegible]
in castro [illegible] mutaret quia quorum aliqua expensa fiat
per libram et quilibet solvat [illegible] suam secundum suum [illegible]. Et si contigerit
fieri turrim vel turres vel [illegible] vel reparari iam fractas
vel fractis et similiter fiat per libram [illegible]. Et custodia [illegible] die ac
nocte. foveas fossas fieri vel actari [illegible] et omnes alie [illegible] facte
fiat per capita hominum [illegible] quilibet a .xiiii. annis [illegible] vel qui fuit in [illegible]
faciat partem suam [illegible]. Volumus etiam si contigerit a
liquam [illegible] vel [illegible] vel aliquid fieri ultra [illegible] quod sit faciendum
cum bestiis quod fiat per [illegible] ita quod [illegible] faciat partem suam.

De emptibus et vendentibus possess. — cxxvii

cxxvii Si aliquis vendiderit alienaverit emerit vel quocumque alio modo transtulerit
aliquam possessionem [illegible] debeat [illegible] assignare [illegible] castri et
faciat ponere in sua libra. et elevari de catasto [illegible]. Et qui con
trafecerit tam venditor quam emptor .v. sol. den. pro qualibet puniatur. Et [illegible]
capitulum [illegible]
[illegible] possess. [illegible] vel venditor [illegible]
pro aliquo [illegible] teneatur [illegible] castri [illegible]
[illegible] vel [illegible] alicui titulo vel alio [illegible] modo [illegible] proprio aliquas pos
sessiones [illegible] datium [illegible] datium solvere
[illegible] tempore futuro [illegible] ad .v. annos [illegible] dictas possess.
[illegible] vel aliquo alio modo [illegible] ut dictum est.

Salarie Ambasciatorum — cxxviii

Si aliquis ambasiator iverit in aliqua ambasiata pro com(muni) castri boni cum
equo ad iiii miliaria habeat de bonis com(munis) duos sol(idos). A iiii miliaribus ultra iii
sol(idos) den(ariorum) pro qualibet die. Et si potestas vel rector iverit in aliqua ambasiata
seu servitio com(munis) si iverit equus habeat duplum illius quantitatis quam habent
alii ambasiatores. Et cum iverit pedes habeat quinque sol(idos) pro qualibet die. Et
si aliquis de castro bono electus fuerit in ambasiatorem et eam ambasiatam
recusaverit solvat com(muni) pro banno pro qualibet vice xx sol(idos). Nisi habuerit iustam excusationem
que debeat videri per defensores et sic ista addita ... [illegible]

Cxxviii

De euntibus ad fontes. Cxxviiii

Quilibet sit licentiam ire ad fontes antiquos per breviorem viam et minus dampnosa
separando se de via sua [illegible]. Et si aliqua arbor impediret aliquem
fonte debeat elevare ad pedes maioris partis adiacentium. Postquam [illegible]
arbore quod si non fecerit ipso requisito per curiam dicti castri [illegible]
quod maior pars adiacentium possit ipsam arborem incidere et elevare sine pena
ante predicta statuta. Additum est huic capitulo quod nulla persona impediat aliquem
per viam ire ad aliquem fontem ad penam xx sol(idos).

De partitis fiendis in consilio. Cxxx

Partita com(munis) que fieret in consilio dicti castri fieri debeat ad bussolas et
palluctas et quilibet consiliarius debeat tenere ambas manus clausas et
mictere palluctam in una bussolarum [illegible] pena sex den(ariorum) et aliter partita non valeat.

De pactis inter com(mune) [illegible] et castri boni. Cxxxi

Habeat et fieri debeat per com(mune) castri boni cum terra [illegible] illud quod fieri debuit
per dictum com(mune) castri boni ex forma pactorum inter ipsa com(munia) initorum et fieri.
Et quod [illegible] tractent in castro bono [illegible] alii castellani dicti castri.

De forensibus non morantibus in castro bono ultra iii dies. Cxxxii

Nullus forensis possit morari [illegible] in castro bono vel eius districtu ultra [illegible]
dies sine licentia defensorum et consilii generalis dicti castri [illegible]

cosilio p duas ptes. Et si placuit defens et cosilio q aliquis forens moret in
dco castro et ei districtu debeat ille talis forens dare coi pdco duos bonos et
ydoneos fideiuss de .C. libr den de no faciendo contra come et singulares p alliqua
ingniuam dco vel fco nec aliqd faciendo contra forma statuti sub dca pena. Et nemo
possit facere fideiuss tali forens nisi est de dco castro et habeat in bonis valorem
.CC. libr. d. Qm quide fid. debeat approbari p defens. Exceptis forens qui in
dco castro faciunt custodia coamia et alias factiones cu coib. Et exceptis
cofinatis in dco castro. Et siquis de castro bono receptauit tale forens. fid.
no dantes post triduu soluat .x. xl. s. d. coi pdco pquolibet die adpnet Et pdca
vendicant in pincipio regiminis potatis. De Impositee Armor p come. – CXXXIII

Omes et singuli quibus imposita fuint arma p come castri boni teneant
ipa arma hre et tene et alicui no dare pstare vendere donare nec alienare
CXXXIII ex castru castru. Et Iuret ad sca dei euangelia tactis scripturis q ipa arma
sit sua ppria. Et qui ct fecerit cadat in .xx. s. den. Et cuicunque fuit impositu
corectu p dcm come teneat et debeat abere artellerias hre ad festu sce. M
de agusto pxe venturo ad pen .xx. s. pquolibet ct faciente. Et dcptis armis fiat
mustra omi capite sex. mens. in loco ubi potat vel vicar videbit conuenire Et
potas vel vicar fuint negligentes cadat de suo salario .x. libr. d. Siobmi
fecit facere dcam mustra bz de mss magistri et vlonechi. Additu est huic caplo
q pquolibet bonis de maiori apprecio seu libra dci coib teneant et debeant
hre quinquaginta vz tum pquolibet ipor ad
hre ad festu omnium scor pxe venturu hre quinquaginta vz. tum pquolibet ipor ad
pena .xl. s. den pquolibet ipor et quolibet ct facientes computatis in dco numero pauc
et mal. ad p dcm come impositi. Et de dcis ipis fiat mustra in dco tmin Et
postea semp fiat mustra ut de aliis armis. Saluo q si aliquis ipor cui
impositi fuint dca arma hnt ipa ex dcm come seu castru et ei districtu
et habitaret alibi cum eis ca ne tenat ad pen. De Codempnatoribus coib
no. 2 rtap sandis. 2 CXXXIIII

De bonis pecunia et avere com. castri boni non possit donari, concedi vel dari
alicui persone collegio vel universitati. Vel etiam aliqua condempnatio vel processus facta [nova]
vel facienda contra aliquam personam per curiam dicti castri de aliquo processu seu excessu
CXXXIIII relaxari vel suspendi. nisi fuerit obtentum per duas partes pro arengum com.
et hominum dicti castri. Item et misso partito de bussulis ad pallucttas et aliter non
et quod nulla persona de dicto castro audeat vel presumat presentare vel presentari
facere aliquas litteras etiam pro dicta. Et qui contrafecerit condempnetur com. predicto in xxv libr.
den. Et quod potestas vicarius vel defensor non aliquis eorum possit nec debeat consilium
vel arengum vel cardinatam congregari nec in ipsis proposita facere de ipsis lit-
teris vel tenore ipsarum continentibus qua aliqua condempnatio vel processus debeat suspendi
vel relaxari facta vel facienda contra aliquam personam de castro bono vel aliunde. Et si
contrafecerit potestas et vicarius preterea defensor pro quolibet eorum et qualibet vice in
x libr. den. com. predicto condempnetur. Et tales reformationes non valeant nec teneant ipso iure.
Et nulla persona possit consulere vel arengare in consilio vel arengum contra predicta sub pena
[illegible]. Predictum tamen sit potestati vicario et defensori arengum congregare et in ipsa
pro utilitate proposita facere quod occurrerit dari vel donare alicui de bonis com. pro utilitate
com. servando modum predictum. Et hoc capitulum sit precisum et tollatur non possit
consilio vel arengum. De sindicis officium per formam statuti — CXXXV

CXXXV Si aliquis habuerit aliquod officium, quantum de castro per formam statuti debeat ipsam
officium executori mandare [illegible] tenetur in statuto continetur [illegible] de ipsis officiis ad penam
in statuto contentam. Et nichilominus potestas seu vicarius tenetur [illegible] pro ipsis officialibus
penam quod ipsa officia faciant ad penam xx sol. De [illegible] consulibus contra come et [illegible] per. CXXXVI

CXXXVI Si aliquis come vel curiam [illegible] alicui aliqua de castro [illegible]
contra come et [illegible] per castri boni. Et ulla de castro [illegible] come vel [illegible]

p(er) p(ro)pri(u)s co(mun)is d(am)pnificaret q(uod) ille talis p(ro)p(ter) quo(d) d(i)c(t)i p(ro)p(ri)a figlie ocider(e)nt teneat(ur)
ta(m)en q(uod) t(em)p(or)alibus p(er) damp(n)i om(n)ia et exp(en)s(as) refic(er)e et emendare et notarius
ten(ea)t(ur) executo(r) mand(ati) ... iur(amen)ti et ad pen(am) x. libr(arum) den(ariorum) de suo salar(io). M

Notar(ius) co(mun)is ten(eatur) legere statut(a). Cxxxvij

Cxxxvij Notarius co(mun)is castri boni qui p(ro) t(em)p(o)r(e) fuit ten(eatur) et debeat ... iur(amen)ti legere et
vulgarizare illud capitulu(m) statut(i) q(uod) aliq(ui)s sibi petierit sin(e) aliquo salario.

De habitantibus in castro bono a .xv. diebus s(upra). Cxxxviij

Quicu(m)q(ue) habitaverit in castro bono vel ei(us) districtu a .xv. diebus s(upra) sit et esse debeat
Cxxxix allibratus in libra seu catasto co(mun)is i. ... libr(arum) ad libra(m) grossa(m) et no(n) minus
et faciat o(mn)es alias factiones d(i)c(t)i co(mun)is p(rou)t faciunt alii ho(min)es d(i)c(t)i castri. De fornariis. CXXXIX

Quicu(m)q(ue) tene(re) voluit furnu(m) ad quoquend(um) pane(m) debeat et teneat(ur) cora(m) po
testate vel vicario iurare ad s(an)c(t)a dei evangelia tactis scripturis ip(s)a furnu(m)
tenere aptatu(m) c(um) duos muros et in ip(s)o pane(m) coquere et stasonare o(mn)ibus
Cxxxviij sibi petentib(us) et infornare et exfornare pane(m) bona fide sine fraude et
... debeat de duabus fornat(is) unu(m) pane(m) et no(n) plus n(isi) fuit de voluntate
illius cui(us) erit panis et si offerret pena(m) p(ro) qualibet vice ... et teneat(ur)
... et no(n) ... furnu(m) calefacere in die sabbati a kalend(is)
mens(is) octubr(is) usq(ue) ad kalend(as) mens(is) maii ... ana possit licite calefacere
et pane(m) coquere. Et no(n) p(er)mictat aliqua(m) p(er)sona(m) ibi stare ... panis coquit(ur) nisi
... ibi facere n(isi) aliqua(m) mulierem ad filand(um). Et no(n) debeat aliquo(d) fra...
vice accipere sub ... p(e)na Et q(uod) in diebus festivis exfornare stat(utum) debet
no(n) possit coquere nisi cu(m) licentia potestatis vicarii vel defensor(um) vel alicui(us) eor(um)
si vicar(ius) e(ss)et absens a d(i)c(t)o castro. Exceptis festivitatibus beate m(ar)ie virginis
s(e)c(un)d(u)m ... et passionatis in quibus diebus licentia nullo modo dari vel
... possit. Quilib(et) fornarius sive fornaria teneat(ur) ... d(i)c(t)i fu(rni)
... possit ... sub pena
... quo(d) de furno exigit sub pen(a)
... p(ro) qualibet vice qua offenderit et ... iur(amen)ti. De necessariis ...

reddentibus. CXL

Si aliquis de dicto castro habuerit aliquod necessarium in domo sua quod teneat et
CXL factorem prestaret vel redderet alicui civi. debeat ipsum necessarium ducere
cum et actum ita et taliter quod factorem civicam non sentiat ad penam xx s. et
et nullum necessarium faciat capud in aliqua via vel aliquis ducat per aliquam viam
sub dicta pena. **De petentibus ambasiatam.** CXLI

Quicumque de castro bono petierit aliquam anbassiatam seu anbasiatores vicario
CXLI et consilio specialis. sibi per predictos officiales expensis comunis dentur vel videre et
ab inde mane expensis petentis, dummodo dentur sibi quod legitima sit. et aliter non.

De discordiis inter consanguineos. CXLII

Si aliqua discordia oriretur inter consanguineos de castro bono vel comitatu de qua
CXLII non possent inter se concordare quod per vicarium defensor et consilium speciale dicti castri pro
nunc tres homines de propinquioribus consanguineis qui inveniri possent concordant
bona fide inter eos posse. Et predicti discordantes cogantur per curiam dicti castri
Compromissum fiendum inter consanguineos. de compromittendo de iure tantum in dictos tres homines sic electos vel unum eorum per
curiam dicti castri statutos. Et alios qui de ipsis cum concordia possit compromittere de
iure et facto. Et si aliquis ipsorum recusaverit compromittere pena centum solidorum
pena auferatur de facto per dictum comune. Et predicti discordantes teneantur et debeant
attendere et observare quicquid per dictos tres vel duos ipsorum fuit pronunciatum et electos
fuit declaratum et terminatum ad penam x librarum auferendam de facto ad faciendum
per curiam dicti castri. Et expensis et victus totum et debeat pena executor mandare
de petitione dictorum discordantium vel alicuius eorum vel etiam consanguinei vincendo pro
CXLIII

De questionibus que moverent per aliquos forenses.

Si aliquis forensis lite vel questione moverent iniuste alicui de castro bono pro
CXLIII comune castri predicti illi cui moveretur ea lite vel questio iniuste expensis comunis
defendatur si placuerit consilio generali speciali et defensor vicarii dicti sicut videbitur
et talem concedere et defendendo aliquo alio capitulo non obstante.

211

De pace fiend. p potatem — cxliiij

Sint aliquos de castro bono eet hodie dissordia vel inimicitia de ca aliqua pax no
exopiret. p potatem dci castri qui p tpre erit 2requirant tales inimicates et
dissordantes et 2gant p pte dci cois qd faciant pacem et ad concordiam ad inuicem
se reducant ad hoc ut cone et singlares ps dci castri in futur eet aliqu dissordie
cxliiij aliqua no recipiat lesione Et qd possit semp dcii cone et singlares p in bono
statu et pacifico pmane Et si tales dissordates 2traiauint et noluint pace face
qd potas vna cu defens possit temp pdict face qcqd eis placuit et videbit expedire
p meliori statu dci cois et singlar pt aliquo caplo no obstat. De verbis iniuriosis. cxlv

Nulla psona audeat dice alicui aliqd verbum turpiosum spalit in ledimada carnis prium
cxlv et hoc intelligat p ille qui habet malihecl naturas homi et mulier et qui de
fecerit in duobus sold p quall vice excepto Et hoc capitulum an tps durat. De
fenerio cois 2replendis — cxlvj

Potestas seu vicarius vna cu defens dci cois ad min semel in anno teneat
cxlvj consilium vidd et require fonteras cois et 2remundare et actas face expens cois
vbicunq eis placuit et videbit cuncte. Et pdca face teneat sub pena iur. De
modo expendend de pecuni et avere cois — cxlvij

Potestas vel vicarius vna cu defens et consilio genali et spali dci cois autoritate
cxlvij eoz stat possit dare donare et psentare de bonis et avere cois castri boni
qn eis occurrerit p vtilitate dci cois vel p quibz eis videbit et placuit usq
in quantitate l. lib den Et qd potas vel vicar vna cu defens et consilio spali
sine ipsis statut possit dare donare et psentare de bonis et pecunia dci cois p
vtilitate pus cois vsq ad quantitate sold aliquo caplo no obstat. De
mulieribus no tenentibus honorem in domo — cxlviij

Quecunq mulier no habens honorem in domo actu ad custodia seruire fuit alibi
cxlviij to i ... ... et ... soluat ... coi et no grauit de
... alijs factionib ... cois Et si talis mulier noluit ...

dictos den. tenetur facere custodia et alias factas sicut alii homines dicti castri. Et
si fuit allibrata a x. libr. sup usque in xv. ad libra grossa sol. teneatur pro xv. s.
d. et non gravet de custodia nec de aliis factoribus plus [illegible] usque ad ...
annum computando a die solutionis sue. Et si talis mulier noluit solvere ut dictum est
est tenetur facere custodia et alias factas prout alii homines dicti castri. De

Astagnatoriis aptis tenendis. — CXLVIIII.

CXLVIIII. Omnes stagnatorii domo clochis qui vel que sunt in dicto castro retineant
apte ita et taliter quod aque eorum non reddat aliquem dapnum alicui. Et hoc fiat per
homines quibus redderet dapnum. Et quicumque non retinuit dictum esstagnatorium vel aliquem
eorum in v. sol. puniatur. **De fractura non proicienda in viis.** — CL.

CL. Nemo audeat vel presumat proicere in aliquo hostio facere in via ante hostium suum
aut stopam orina vel alias fracturas sub pena v. sol. den. que pena dicto actori
faciet per qualibet vice qua fecerit exigatur. **De muris tenendis inter — CLI**

quinanos.

CLI. Si inter aliquos de castro homo fuit aliquis murus communis et unus eorum
voluerit ipsum murum totum vel partem reficere si homo non et alius voluerit
quod dictus talis volens reficere murum ... debeat requirere ... consorte
ad ipsum murum murando et reficiendo et facta dicta requisitione possit ... statim
sine pena et bono ipsum murum murare et reficere etiam si alius cui quo ... ipsum
murum communem deberet. Dummodo talis qui vellet dictum murum reficere ...
de suo ... vel quod non possit. teneatur et debeat reficere ... talis murum ...
... et ... onus et longitudinem ... teneat domus
... et ... extimatorem faciendum. Et
... extimatorem ... per magros ... ad ... extimationem faciendum ... domus ...
si murare ... domus ... tenetur ... si voluerit ... domus ...
... **De ... olim.** — CLII

CLII.

Quicumque habent tepitum seu molendinum a muris deberent aqua dicti molendini ducere
coopertam quousque ipsa aqua fuerit ex muros dicti castri pena duorum solidorum pro quolibet
et qualibet vice si de predictis fuerit facta querela coram curia. Hoc addito quod quilibet
habens tepitum seu molendinum a muris quorum aqua mergit iuxta Januas
Clij dicti castri debeat ipsam aquam coopertam ducere ita quod vias non appareat et impediat
sic vias et muris dicti comunis non possit aliquod impedimentum pena solidorum pro quolibet et
qualibet vice que pena de facto adiungatur auferatur. **De Iunctura Magistrorum** Cliij-
pro operibus comunis.

Si contingeret fieri pro comuni castriboni aliquod opus ad quod essent necessarij aliqui
magistri quod ipsi magistri vinus vel plures quot necesse fuerit ad ipsum opus faciendum
Cliij accedant adiungantur et eligantur per curiam massariorum et illum consilium cum illo salario quod ipsis
curie et illis placuerit et eis videbitur pro utilitate dicti comunis quod salarium pro eos
promissum ipsis magistris pro ipso opere faciendo solvatur de pecunia et avere dicti comunis et
predicti curtus et illi teneantur iurare predicta facere bona fide sine fraude. **De Exsti**
matoribus dampni datis. Cliiij-

Consilium generales comunis castriboni eligat duos bonos homines et legales
qui sit et esse debeant exstimatores dampni datorum qui exstiment omnia dampna
Cliiij data ad petitionem dampnum recipientis et iuret coram offitium facere bona fide. Quod
offitium duret hinc ad kalendas marcij proxime futuri. Et finito dicto tempore eligat alios
quos alij offitiales dicti castri eligunt. Et habeat unus in sex mensibus. Qui exstimatores
habeant et habere debeant si dampnum datum fuerit usque ad quantitatem duorum solidorum et a bonis
infra sex denarios et a duobus solidis denarios xij de dampno dato. **De registro armorum fiendo** Clv.

De armis comunis castri boni et de alijs armis impositis et imponendis pro dicto comuni
Clv fiat duo libri de cartis pecudinis in quibus registret et scribant omnia ar
ma et omnes homines arma pro dicto comuni vinus quorum sit et esse

m

debeat pen potatem vel vicar dicti castri. Et aliud pen quoslibet bonum et legales
homines eligendos pro defensione et consilio speciali dicti castri. Et predicta fiat et executioni manda
dentur hinc .xv. dies proxime venture adire apture et pro tota presens statuto expectanda.

C

De non vendendo domum forensi.

CXI Nulla persona de dicto castro audeat vel presumat vendere donare vel alienare alicui fo
rensi aliquam domum sine licentia generalis arenge. Et vendentes domos dicte arenge pro
tito ad bussulas et palluctas et obtento per duas partes ad minus dicte arenge
ad penam quinquaginta librarum denariorum pro quolibet contrafaciente. De fontibus et clocchis

CXII

impedimentum prestantibus.

Nulla persona faciat fiat vel teneat aliqua clocha vel fovea(?) stannus que prestet
vel det prestare vel dare posset aliquod impedimentum muris dicti castri ad penam .xx.
solidorum pro quolibet et qualibet vice. Et nichilominus teneantur ipsam clochiam devastare

CXIII et ad statum pristinum reducere infra terminum sibi adsignandum per castri sub
dicta pena. Et potestas vel vicarius teneatur ad minus in sex mensibus semel vel via cum defensoribus
scrutari et inquisitionem facere de predictis. De oblationibus.

CXIIII

Quicumque mulier voluit aliquid offerre in ecclesia dicte communis teneatur et debeat
CXV oblationes et oblatam ponere in lapide sive reliquias in altare dicte ecclesie
ad penam .xii. denariorum pro qualibet contrafaciente. De copia quietationis in malis(?) dampnis. CXVI

Copia quietationis generalis facte dicti castri bonum et specialiter per homines dicti castri per
dominum Johannem de Amelia olim rectore ducatus Spoleti. det et ad petitionem vel licet
CXVII petentibus. Cuiuscumque(?) videlicet vel antonio francisco quod dominus teneatur vel vicarius
potestas dicti castri et debeat copiam ipsius quietationis cuicumque petenti. Cum in
re et dicta dei gratia facta scriptura dicti quietatio vel ex copia ulla alia
causa vel aliquo colore quesito dare vel obstendere. Et quicumque voluit co
piam dicte quietationis solvat summa imposita dicta dicta. Scilicet pro dicta copia vel vendere
.x. solidos ... solvat ... sed unum florenum ... alia copia dicte quietationis ...

23v

Q(uod) nulla mulier vadat ad aliquam sposam cum maça. CLX

CLX Nulla mulier audeat vel presumat yre ad aliquam sposam cum aliqua maça postquam
dicta sposa ivit ad domum viri ad pen(am) v s(olidorum) pro qualibet muliere et qualibet vice. Exceptis
consanguineis actinentibus usque in tertium gradum consanguinitatis vel affinitatis que non tene
antur ad pen(am). Et cuilibet sit licitum accusare facientes contra predicta et accusator habeat medietatem
banni et nomen eius teneatur secretum. De muro fiendo iuxta potam inferiorem. CLXI

CLXI Fiat per comune castri boni murus iuxta portam dicti castri que est iuxta domum Ferdi
palmerii Johagnoli et protendat usque ad murum dicti castri et dictus murus altet al
titudine muri qui est iuxta potam superiorem dictam porta et murum dicti castri. Et predicta
fieri debeat et executioni mandare hinc ad kalendas iunii proxime futuri ad sensum et volup
tatem curti massoli et antonii francioli qui sint suprastites dicti laborerii. Et si dicti
suprastites fuerint negligentes puniantur pro quolibet in xx s(olidis) et potestas vel vicarius
sum det (?) favore vinculo iur(amen)ti. De statuto quod repugnaret contra ecclesiastica libertate. CLXII

CLXII Si aliquod statutum vel ordinamentum repugnaret sive vel contra libertatem sacrosancte romane ec
clesie et contra constitutiones domini rectoris ducatus antequam presens capitulum non valeat nec teneat
ipso iure nec aliquod habeat roboris firmitatem. Q(uod) quilibet possit ire per viam
alterius si via est ibi devastata. CLXIII

CLXIII Licitum sit cuilibet de castro bono quando aliqua via est devastata vel occupata quod
non possit quis transire propriam cum bestiis vel sine bestiis quod possit ire per viam
vel campum contiguum dicte vie sine pena. Q(uod) iustificati non solvent de datiua ultra CLXIIII
pro iiii libr(as).

CLXIIII Omnes et singuli iustificati pro omni tempore quo datiue imponerent per comune conte
neantur et debeant solvere datiuam pro iiii libr(is) ad libram grossam et non plus videlicet
Christofolus amodei letorum. Angelus iustificati. Andreuccius petoli. Nerculanus
massilli. Graziola riccardelli. Petruccius femmelle. Ivitanella angelilli. Ma
gnuta gelioli. Ferdi renoli mam. Andreas petoli anglilli. lucalis martini. Mastinus
lilli. Paulus leonardi. Vangelus vigini et Empliroola uxor petrutii.

Quod nisi unus de domo possit eligi ad offitium defensorum. Camerarii
vel consiliarii spetiales. — clxv

clxv Si de una domo fuerit aliquis electus defensor. consiliarius specialis aut
camerarius vel portanarius quod aliquis alius de sua domo nisi solum unus de
familia ad predicta offitia vel aliquod aliorum in eius eligatur. Et si eligeretur et electo
non valeat set ipsa electio omni careat firmitate. De Conducentibus ad
fictum vel ad laborentium aliquam possessionem sine voluntate possessoris. — clxvi

clxvi Nulla persona de castro bono audeat vel presumat conducere ad fictum vel ad laborentium
aliqua possessione ab aliqua persona que esset allibrata vel adcatastata in libra seu catasto
alicuius de castro bono sine consensu et voluntate illius in cuius libra vel catasto dicta
talis possessio apparuerit adcatastata ad penam x librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et qua
libet vice. Quod forenses qui sunt castellani possint habere officium in comuni. — clxvii

clxvii Omnes forenses qui sunt castellani dicti castri et in ipso castro fecerint guardia
et ostinua et solverint datias et collectas in dicto castro impositas a quinque an
nis citra quod habere possint et habeant offitium in dicto castro sicut alii homines dicti castri
et etiam omnes forenses venientes ad dictum castrum qui habitabunt in eo et erunt castellani
per dictum tempus v annorum in antea possint offitium habere in dicto castro quemadmodum
alii de castro predicto aliquo capitulo in contrarium loquente non obstante. Quod potestas et vicarius
teneantur scribere processus / summas / et omnes alias scripturas comunis. — clxviii

clxviii Potestas et vicarius castri boni qui nunc sunt et potestates et vicarii qui pro
tempore erunt in dicto castro et quilibet eorum possit et sibi liceat ac etiam teneat
et debeat scribere inquisitiones. dumpnationes. accusationes processus summas et omnes
et alias scripturas civiles et criminales et quascumque pro dicto comuni et specialibus
contingentes quod forenses imposterum occurrerent si dictis talibus potestas vel vicarius sciverint
tenens scripturas huiusmodi fuerit notarius. De mulieribus volentibus in
domo viro habentibus. — clxix

Monitores de dicto castro teneantur in domo sua [illegible] ad custodiam faciendam non

habentes qui non essent ad brachium in castro sub pena ... xvi. libr.

clxviii. ad libram minorem. Ad custodiam [illegible] castri nunc teneantur

conductores [illegible] qui de custodia ... talibus factoribus ... sit exemptus. De

viis adpensis et occupatis. ————————— clxx.

clxx. Si de aliqua via adpensa vel occupata vel modo aliquo devastata facta fuit querela

coram potestate vel vicario dicti castri, dictus potestas vel vicarius teneatur vinculo iuramenti

infra dies .xv. ad videndum ipsam viam venire et cognoscere [illegible] fuerit et si invene-

rit ipsam viam esse adpensam vel occupatam vel modo aliquo devastatam ... octo

dies ad [illegible] ... faciat ipsam viam sic adpensam

vel occupatam ad pristinum statum reduci, sub termino ... vel ... per ... viam

nos ad penam .xx. sol. ... et faciente ... quolibet vice et quolibet possit

... accusare et ... et teneatur secretus. De actatore viarum. ————— clxxi.

clxxi. Omnes vie extra castri ... actentur per adiacentes ad petitionem cuiuslibet postulantis per

aliquam viam actari, et in ... sit supersites ipsius vie et adiacentes ipsius

vie debeant ipsi supersiti obedire. Teneatur vicarius ad penam .v. sol. pro quolibet et qualibet

vice et teneatur compellere inobedientes vinculo iuramenti. Hoc addito quod adiacentes sin-

tes possessiones ... viam ... debeant ... prope viam actandam ubi ne-

cesse fuit et ubi ... fuit. Et quolibet vice possit esse unus vel duo super-

stites ... supersitis ... Et vicarius ... sit favorabilis ... superst-

ites ... se excusare et dicere se non esse adiacentes alicui vie ... datur

... ipsius. De actatore vie [illegible]. ————— clxxii.

clxxii. Via [illegible] usque ad terram ... [illegible] de [illegible]

et adiacentes ad [illegible] cole et [illegible] qui sit et esse de-

beat supersites ipsius vie ... adiacentes teneantur obedire ad penam .v. sol.

pro quolibet ipsorum. que debeat actari hinc ad kalendas mensis septembris proxime futuri. Et si
dicti suprastites in predictis fuerint negligentes puniantur in x. solidis pro quolibet ipsorum.

De via qua itur ad plebem. — clxxii

Via qua itur ad plebem a tribio arce sancti martini usque ad ipsam plebem
actetur per adiacentes ipsius vie hinc ad kalendas septembris ad sensum et voluptatem
[illegible] filippi et curti massioli qui sunt suprastites ipsius vie et eis debeant
dicti adiacentes obedire pena duorum solidorum pro quolibet et si ipsi suprastites fuerint
negligentes in x. solidis pro quolibet ipsorum puniantur. De vijs intra castrum bonum. clxxiiii

Omnes vie intra castrum bonum in parte que vicinales actentur ad sensum et voluptatem
[illegible] magistri [illegible] iacobi et [illegible] cole pomanos et adiacentes
et eidem suprastitibus dicti [illegible] et adiacentes debeant obedire pena v. solidorum
pro quolibet et de inobedientibus stetur et credatur relationi ipsorum et cuilibet eorum
et potestas vel vicarius teneatur ipsum penam de facto exigere pro com(mun)i et in predictis se
favorabiles [illegible] posse. Que vie actentur hinc ad kalendas mensis februarij
proxime futuri. Et si dicti suprastites fuerint negligentes puniantur in x. solidis pro
quolibet ipsorum. De via casalinorum. — clxxv

Via casalenori usque ad arcam angelini petri actetur per adiacentes ad sensum
angelini petri et petri [illegible] hinc ad kalendas mensis martij ad penam x.
solidorum pro quolibet. De via silue. — clxxvi

Via silue a capite usque ad tribium spinacchioli actetur per adiacentes ad sensum
et voluptatem [illegible] cole et massioli [illegible] qui sunt suprastites. Et quicumque
fuerit suprastes alicui vie possit imponere adiacentibus penam v. solidorum si eis non
obedierint et quod ipsi suprastites tenentur referre potestati seu vicario inobedientes
et potestas vel vicarius debeat facere fieri dictam viam hinc ad festum nativitatis
domini [illegible] ad penam x. solidorum et potestas vel vicarius [illegible]

25v

De via Fonteii actanda — Clxxvi

clxxvii. Via Fonteii a ponticello usque ad arcum [illegible] et via quartier [illegible] a [illegible] usque ad arcum filiorum [illegible] [illegible] actentur [illegible] castri boni ita et taliter quod comode quilibet ire possit per ipsas vias et redire cum bestiis et sine bestiis ad sensum et voluntatem [illegible] et [illegible] videlicet via Fonteii tantum et alia via ad sensum et voluntatem [illegible] et [illegible] [illegible]. Cum suprastites fuerit predicta fieri facere [illegible] via [illegible] a kalendis mensis septembris et alia via usque ad kalendas februarii proxime futuri. Et quilibet teneatur ipsis suprastitibus obbedire pena duorum solidorum pro quolibet et ipsi suprastites teneantur denumptiare inobbedientes curie dicti castri. Et si dicti suprastites fuerint negligentes predicta executioni mandare puniantur pro quolibet eorum in xx solidorum. Additum est huic capitulo quod via ab [illegible] [illegible] usque ad fossatum [illegible] [illegible] per [illegible] possessiones [illegible] viam ad sensum et voluntatem [illegible] et [illegible] et [illegible] pena v solidorum pro quolibet contrafaciente.

De mundatione viarum — clxx[illegible]

clxxviii. Potestas vel vicarius [illegible] quolibet die sabbati teneatur facere mundari omnes et singulas vias infra [illegible] castri et quilibet teneatur mundare vel mundari facere ante suam domum ad penam [illegible] pro quolibet contrafaciente et quilibet [illegible] [illegible] [illegible] et hoc capitulum [illegible].

De viis actandis et non ingrediendis cum lapidibus sive lignis — Clxx[illegible]

clxxviiii. Quolibet anno de mense magii actetur via [illegible] de [illegible] [illegible] via Fonteii usque ad fossatum [illegible]. Via [illegible] [illegible] usque ad [illegible] [illegible] [illegible] sitam in [illegible] [illegible]. Via de [illegible] a castro bono usque ad stratam [illegible]. Via per quam itur [illegible] a dicto castro usque ad [illegible] [illegible] de [illegible]. Que vie actentur per [illegible] [illegible]. Et pro defensione et [illegible] [illegible] eligantur quolibet anno duo suprastites pro qualibet via. Qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vias bene actari faciant ad penam x solidorum pro quolibet eorum si negligentes fuerint [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] territorio dicti castri actentur per [illegible] [illegible]

[illegible] ex adiacentibus qui dant via actari pe
[illegible] et [illegible] fontis ad actarint via predictam vel aliquas partes
tam ipsas supstitudo [illegible] obstruxit [illegible] xx. sol. den. pruvinensium componat
et [illegible] vel [illegible] que [illegible] fuit [illegible] debeat in
[illegible] iur[illegible] et [illegible] per dictam viam [illegible]
[illegible] debeat [illegible] adiacentes vel adiacentibus [illegible]
voluntate [illegible] iur[illegible]. [illegible] aliqua viam
in castro [illegible] vel in burgo dicti castri [illegible] impedimentum [illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] et [illegible] per
[illegible] ad xx. sol. pruvinensium [illegible] dicto [illegible]
et [illegible] debeat [illegible]. De via burgi actanda. Clxxx

Clxxx Via que [illegible] burgo dicti castri a porta inferiori que est [illegible]
[illegible] usque ad portam superiorem dicti castri que est [illegible]
[illegible] actet et [illegible] ad [illegible]
et [illegible] et [illegible] qui [illegible] Clxxxi
dicti [illegible]. De via Costarelle actanda.

Clxxxi Via de Costarella [illegible] adiacentes [illegible] ad [illegible]
et [illegible] actaniam que [illegible] Clxxxii
De actatione fontium.

Clxxxii Omnes fontes castri [illegible] actent per adiacentes [illegible] qui [illegible]
[illegible] et omnes [illegible] fontium [illegible]
[illegible] electo [illegible] fontis ad xx. [illegible]
[illegible] fontes
[illegible]. De actatione fontis [illegible]. Clxxxiii

Fassatum fontis Lingnai actetur ad se[illegible]
CLXXXIII flamoris et bartaccii ancti. Et fossatus de f[illegible] de ipsa [illegible]
Johagnoli et Vitali blan[illegible] p adiacentes ipsi. Et mitigat adiacentes
omnes quos de suprascriptos dixerit et assignaverint. coram curia eos iur.
Et omnes adiacentes predicti teneant et debeant obbedire ipsis suprascriptis ta
quam vicariis de cetero predicto [illegible] faciendo ad pen. v. s. p quolibet et qualibet
vice qua pen. de suo [illegible] exigat ad petitionem suprascriptorum. Et potius
vel [illegible] qui [illegible] fuit ten. et debeat in predictis [illegible] efficace et ee
favorabilis [illegible] suprascriptis [illegible] fuit requisiti. De fonte de
macerettis. CLXXXIIII

Fons de macerettis iuxta terram Finaccii anguli actetur per adiacentes ad sensum
CLXXXIIII Martinelli Albrichi et Angelelli Aculeoli. Cum debeat fieri fieri predicta tunc
ad kalendas mensis septembris proxime venturas ad pen. xx. sol. p quolibet ipsorum. De fonte
a capite castelli actando. CLXXXV

Fons a capite castelli iuxta Camone actetur ad sensum et voluntatem [illegible]
CLXXXV [illegible]ioli et Pucciarelli Balamonis Expensis [illegible] usque ad kalendas mensis augusti
proxime venturas ad pen. C. s. p quolibet ipsorum. De fonte fiendo in contrata Bornani. CLXXXVI

Fiat quidam fons in contrata Bornani usque ad kalendas [illegible] proxime venturas expensis
CLXXXVI adiacentium ad sensum et voluntatem [illegible] Clementoli et [illegible]
qui sint suprascripti de predicto. Et [illegible] teneant predicta fieri facere usque ad dictum tempus
pen. xx. s. p quolibet. De fonte fiendo in contrata Spinaccioli. CLXXXVII

Fiat quidam fons expensis adiacentium in contrata Spinaccioli usque ad kalendas
CLXXXVII mensis junii proxime venturas ad sensum [illegible] et [illegible] Andree
qui sint suprascripti de predicto. Et ipsi suprascripti teneantur predicta fieri facere [illegible] dictum
tempus pen. xx. s. p quolibet et [illegible] iur. qua pen. est [illegible]. De
delectibus [illegible] communitas [illegible]. CLXXXVIII

[illegible] tenuerit et debeat hec [illegible]

Clxxxvii O [illegible] que ceractas per quolibet cors que [illegible] agusti

coctum sit et esse debeant cor propria. Et bicomus de castri qui proprie

fuit, teneatur et debeat in die sancte marie de mense agusti facere requisitionem et inquisitionem

de dictis ceractys et quos vel qui invenerit non habentes puniat et puniri

debeat et condepnet, in centum solidos denariorum et in decem [illegible] non habentes inveniant.

Et videlicet ille qui fuerit condepnatus teneatur ipsas ceractas facere inde ad

x dies proximos venturi. Et etiam dictus bicar iurare faciat predictos quod ipsa et

sit cor propria et non aliena. Quia habitus dictas ceractas non possit quia non

aliquis cor ipsas vendere vel alicui [illegible] accomodare ad dictam penam.

Nota non [illegible] debitum ceractas vel [illegible] sunt hec [illegible].

– – .	Refinus Cymeall[illegible]	Renucarellus clare.		Salvarellus Angelini	no fuit
– – .	Barillus blaxi.	Actaviamus blaxi	no	Pucarellus Calamors	2 ––
	Ranes castelluti.	Avitutus loli	–	Vola Iohagnoli.	
	Jacobinus bartuti	Curtus missioli.		Ventus Afancini.	2 ––
no iuravit	Ragr[illegible] berardus.	no Gundertus begnatis		Petrutius Acourrili.	
+	Avitutus clementoli	Paulus angeli		Salvolus pheri	2 ––
––	Palmutus Antunuli	Corius clementoli.		Rolus cale clerr.	
	Paulus palmeri.	Antimus cappelle.		Dagnolus clementoli.	
	Vetanna angeli	– Stephanus Brizuti		Begnate silvestri et	–– [illegible]
no iuravit +	Rencarellus tesau.	Fillus cole berte.	–	Fillus giluti.	

De salario notarii qui statuta scripserit.

Notarius qui hec statuta scripserit habet et habere debeat de [illegible] et dare

[illegible] cors pro suo salario et labore et scriptura dictorum statutorum [illegible]

Clxxxviii De dubiis et obscuritatibus dictorum statutorum.

[illegible] cxxviii

Clxxxviii

De aliis debitum observantiam aut [illegible] [illegible] [illegible]
ipsa parte sint / per unas statutariis emendatas vel [illegible] [illegible]
possit corrigi / interpretari et declarari. Cum interpretatio / correctio
declaratio sint ac etiam [illegible] declaratio et correctio plenam
obtineat roboris firmitatem. tamquam si in statuto ipso exprimerentur.

Factum. Conditum / firmatum / completum / renovatum ac
etiam publicatum fuit ipsum statutum et omnia et singula capitula in
eo scripta per dictos statutarios. Sub anno domini millesimo CCCXLV. indictione
XIII. tempore eiusdem patris et domini domini Clementis pape sexti. die [illegible] mensis no[vembris]
[illegible] in palatio comunis castri Boni presentibus Bangnuzio Castelluty. [illegible]
[illegible] [illegible] Magni. Bangnolo [illegible] et Ugolino [illegible] de castro [illegible]
testibus ad hec vocatis et rogatis.

1345 = 2 novembre

Et ego Iacobus olim Massii de [illegible] imperiali auctoritate
[illegible] notarius et nunc notarius et scriba dicti castri Boni predictum statutum
[illegible] predictis omnibus et singulis presens interfui. et ea manu propria
[illegible] rogatus scripsi et publicavi.

Prima Pars Statuti

Secunda Pars Statuti

28v

[illegible]

nota

29v

Tertia pars statut. ...

Testes quo examinentur

30v

De f...

De ...

De ...

In [illegible] Am. Anno d[omi]ni [illegible] quinquagesimo sexto. Ind. xiiij. ep. d[omi]ni Clementis
[illegible] die [illegible] mens[is] Januarii. Venerabiles et [illegible] viri d[omi]ni Butius de [illegible] et
Nicolaus de Victoriis [illegible] civitatis ducatus judices generales [illegible] adlato
[illegible] in domo [illegible] petrum [illegible] ac [illegible]
[illegible] statuta et ordinamenta [illegible] exhibitis [illegible]
ac [illegible] juratis [illegible] forma [illegible] ac [illegible] et [illegible]
p[a]p[e] Clementis [illegible] ipsa statuta ordinamenta et
capitula [illegible] civitatis [illegible]
[illegible] et [illegible] forma [illegible] et non aliter
quoquomodo approbaverunt et confirmaverunt [illegible] modo [illegible] forma quibus melius potuerunt
[illegible] uno anno [illegible] tantummodo valitura. [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
valoris [illegible] ac [illegible] et [illegible] volentes [illegible]
[illegible] omnia et singula illa statuta ordinamenta [illegible]
[illegible] ecclesiastice [illegible] libertati [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] Romane [illegible] ac d[omi]ni Rectoris et suorum officialium
[illegible] derogatoria quovismodo. et que forent edita [illegible]
[illegible] ut [illegible] approbantur et [illegible]
[illegible] et que [illegible] de [illegible] et
[illegible] quoque de [illegible] faciendo [illegible] vel [illegible]
et [illegible] que non erunt [illegible] volumine [illegible] ducatus [illegible]
[illegible] approbata.

Actum in [illegible] in domo [illegible] Jacobutio [illegible] de [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible] testibus ad [illegible]

Et [illegible] Jacobus [illegible] de [illegible]
ducatus notarius et nunc notarius [illegible] cancellarius [illegible]
[illegible] et ea rogatus [illegible] scripsi et publicavi.

Item eodem modo et forma quibus supra [illegible] anno d[omi]ni millo ccc° lvij
ind. xv. tempore d[omi]ni Clementis pape vi. die xxij mensis Jan. [illegible] approbata et confirmata
fuerunt dicta statuta et ordinamenta ~~exhib~~ per ven[erabiles] et sap[ientes] viros d[omi]nos [illegible]
de [illegible] et [illegible] de [illegible] legum doctores judices generales [illegible]
ducatus [illegible] sedentes ad [illegible] eis exhibita ostensa et [illegible]
[illegible] Clementem [illegible] castri [illegible] et [illegible] supra [illegible]
[illegible] supra et [illegible] Jacobum notarium et cancellarium et non [illegible] modo. Valitura [illegible]
anno [illegible] die [illegible] mensis Jan. [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible] Nicola de [illegible] castelli [illegible] testibus [illegible]

Et [illegible] Jacobus notarius et cancellarius [illegible] rogatus [illegible]
[illegible] scripsi et publicavi [illegible] signo meo [illegible]
[illegible]

32v

In nomine domini amen. Anno domini MCCCXLVIIII indictione ... Clementis ...
die x mensis Januarii. Predicta omnia et singula statuta et capitula communis exhibita ...
per ser Terriacum ser Coli de Macerata syndicum dicti communis ... sub forma ducalium ac
dictorum legatorum et rectorum apostolice sedis constitutionum more solito. eisdem modis et
formis quibus alie constitutiones et alias per reverendos approbatum magistrum ... notarium
et rescripti sepius contra formam dictarum constitutionum et non alias quovismodo approba-
verunt et confirmaverunt usque ad unum annum proxime venturum incipiendum die kalendarum Januarii
proxime mensis Januarii tantummodo valitura. Contraria vero de quibus supra et omnibus aliis appro-
batis per cardinales fuit mentio cancellavi. et modo ... melius
potuerunt et sub libere.

Actum in loco predicto. presentibus ser Fino Gaffredi de Aquaviva. ser Andrea vanni de Fil...
et ser Cipriano Cole de Spello et aliis notariis curie testibus ad premissa.

Et ego Jacobus quondam vanni de Assisio imperiali auctoritate
notarius et nunc notarius et cancellarius curie predicte. hiis omnibus interfui et ea rogatus
mandato domini judicis scripsi et publicavi.

In nomine domini amen. Anno domini millesimo IIIc XL nono. Indictione secunda tempore domini Clementis pape
VI. et die V mensis Januarii. Nobilis et sapiens vir dominus Eximius de Senis judex
rectoris per ... sedens ad banchum in palatio communis Matissalconi predicta omnia et singula statuta
et capitula statuta in presenti volumine contenta exhibita et ostensa eidem judici per Angelum
vagnoli de Castrobono procuratorem syndicum communis dicti castri ... quo supra alii syndici
juraverunt secundum formam ducalium et dictorum legatorum et rectorum apostolice sedis constitutionum more solito eisdem
modis et formis quibus supra ut constat manu ser Jacobi notarii suprascripti ac olim cancellarii dicte curie
secundum formam dictarum constitutionum et non alias quovismodo approbavit et confirmavit usque ad unum annum
proxime venturum incipiendum kalendis Januarii presentis currentis tantummodo valitura. Contraria autem de quibus supra fit
mentio et ut apparet manu dicti notarii in margine suprascripto cancellavit omni modo et forma quibus
melius potuit et debuit. Actum in dicto palatio presentibus fratre Gaffredo domini Nicolai de
Venusia et fratre ... de ... de Sabina notariis dicte curie testibus habitis ad predicta.

Et ego Johannes Johannis magistri Mattei de Aquaviva imperiali auctoritate
notarius et nunc dicte cancellarius in dicta curia ... omnibus suprascriptis interfui
et ea rogatus mandato dicti judicis scripsi et publicavi meumque signum apposui
consuetum ...

90

33/2

[illegible] Anno domini [illegible] indictione [illegible] tempore domini Clementis pape [illegible] die
[illegible] mensis Januarii. Venerabiles et sapientes viri domini Jacobus de [illegible]
in spiritualibus et Guinus de [illegible] in temporalibus iudices curie generalis Spoletani ducatus
predicta omnia et singula statuta in presenti volumine comprehensa exhibita et ostensa eisdem
iudicibus per [illegible] Jacobum [illegible]
eo modo quo supra appellatoribus et aliis appellatoribus ab statutis supra ducatus [illegible]
torum et meliorum [illegible] statutis eisdem modo et forma quibus supra et alia app
latores per me notarium [illegible] facta est [illegible] et non [illegible] confirma
verunt pro uno anno [illegible] ventur[o] in kalendis dicti mensis Januarii incepto et non ultra [illegible]
mo valitura. Contraria vero de quibus supra fit mentio [illegible] Jacobi [illegible] venimo
et [illegible] notariorum subscriptorum cassatos cancellatos et [illegible] totaliter vacuatos
cum modo et forma quibus melius potuerunt. Et [illegible] sicut supra [illegible] dictorum [illegible]

Actum in palatio curie [illegible] dictus iudex [illegible] sedentibus in eodem [illegible]
[illegible] domini Nicole [illegible] fratre Corrado de [illegible] testibus [illegible] ad predicta.

Et ego Johannes Johannis magistri Marthi de [illegible] imperiali auctoritate notarius
et nunc notarius [illegible] curie ducatus dicte appellationis [illegible]
et [illegible] de mandato dictorum iudicum predicta scripsi et publicavi signumque meum
apposui consuetum in testimonium veritatis.

In nomine domini amen. Anno domini millesimo [illegible] indictione quarta, tempore domini Clementis
pape [illegible] et die [illegible] mensis Januarii. Venerabiles et sapientes viri, dominus Jacobus [illegible] in
spiritualibus, et [illegible] de Parma in temporalibus iudices curie generalis Spoletani ducatus
[illegible] ad [illegible] iuris sub volta palatii curie [illegible] dicta statuta [illegible]
[illegible] castri [illegible] in presenti volumine comprehensa [illegible] de novo exhibita et ostensa dictis
iudicibus per [illegible] dicti castri [illegible] ut supra [illegible] et aliis appellatoribus suprascriptis
[illegible] a dictis appellatoribus [illegible] quoniam [illegible] appellationem [illegible]
[illegible] pro uno anno [illegible] kalendis dicti mensis Januarii incepto [illegible]
[illegible] Contraria vero [illegible] a dictis [illegible] fit mentio [illegible]
[illegible] cum modo et forma quibus melius potuerunt [illegible]
[illegible]

33v

Actum in dicto loco, presentibus fratre [illegible] de [illegible] et [illegible] de Eugubio, notario [illegible] testibus ad predicta vocatis [illegible].

Et ego Iohannes [illegible] Matthei de [illegible] imperiali auctoritate [illegible] notarius [illegible] et ut supra legitur [illegible] [illegible] iudex [illegible] signumque meum apposui [illegible].

In nomine domini amen. Anno [illegible] indictione V tempore domini Clementis pape VI [illegible] die [illegible] mensis Ianuarii. Venerabiles [illegible] viri dominus Iacobus Petri [illegible] de [illegible] iudices curie [illegible] secundum ut supra dicti statuti et ordinamenti [illegible] in dicto volumine [illegible] de novo [illegible] exhibita et ostensa [illegible] et aliis appellationibus [illegible] tenor [illegible] ut [illegible] apostolice sedis constitutionum [illegible] non aliter [illegible] ducatus [illegible] tenore apostolice sedis constitutionum [illegible] [illegible] presenti anno [illegible] [illegible] recepto [illegible] [illegible] [illegible] continua [illegible] de quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quibus nolumus [illegible] [illegible] fecit [illegible] [illegible] mandaverunt [illegible] dicto loco, presentibus [illegible] [illegible] notario dicte curie, testibus [illegible] ad predicta [illegible].

Et ego [illegible] Iohannes [illegible] Petrus [illegible] rogatus et demandato [illegible] iudicum [illegible] signumque meum apposui consuetum in testimonium [illegible].

In nomine domini amen. Anno [illegible] indictione [illegible] Romani pastoris [illegible] et [illegible] mensis Ianuarii. Venerabiles et [illegible] viri dominus Iacobus et [illegible] iudices [illegible] in palatio [illegible] rectoris [illegible] ducatus statuta [illegible] [illegible] [illegible] appellationibus [illegible] de novo [illegible] exhibita ostensa ac [illegible] [illegible] eo modo quo [illegible] supra [illegible] appellationibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non aliter quoniam [illegible] [illegible] [illegible] presenti anno [illegible] recepto [illegible] [illegible] mensis [illegible] [illegible] appellationibus [illegible] cassaverunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In nome dni am. Anno dni millo . iiij . Lto iiij . Ind . vij . tpre dni Innocentij pp . vij . et die . secunda mens Januarij . Venerabiles et sapientes viri dni Phylippus de Regio Juris utriusq doctor i spualibz Et Merlinus de Interampne i tpralibus Judices . Curie gnalis Spoletan Ducatus p tribunal sedent ad banchu Juris sub logia platee Cois Meuan visis dcis statutis et ordinamtis Cois Castri bom dl p Jud dcr Curie apptatis et nunc de nouo dcis Jud exhibitis et ostensis p Ser Berignum Ser Cicoli de Bictan syndicu dci Cois qui syndico noie quo sup Juraurt eo mo quo sup i alijs supscptis ta p me qz p alium ptinet ipa statuta et ordinamta mo et forma quibz sup et no alr quomo mo apprbauert et ofirmauer . . . vno anno px vent i kals mens . . . incepto et finiendo ut sequitur valitura tantu mo et no ultra . Contraria uo Juriqz et eqtati no osona et alia de quibz sup a dcis appbatoribz fit mtio i gnali vl spali et que no sunt osueta p Jud de Curie apprbari supdci Jud reprbauerunt cassauerunt et adnullauert oi mo Jure ac for quibz melius potuert et eis licet sm forma ostitute ducalium et duces legitorum et univ . . . ap sed p . . . .

Actum sub dca logia psentibz Ser Nal do Ser Corradi de Meuan et Ser Cola Putgolj de Tremio testibz et pluribz alijs hitis ad pdca .

Et Ego Johanes Johanis Magistri Matthei de Meuan Imperiali aucte noto et nunc not dce Curie pdcis oibz i fuj et ut sup Legit Rogat et de madato dcorz Jud scpsi et publicaui signum meum osuetum apponens i testimon utatis et omnium pmissorz .

In noie dni am . Anno dni Mccclvo . Ind viij . tpre dni Innocentij pp vj et die . . . mens Januarij . Venerabiles et sap viri dni Nicolaus . . . i spualibz et Franciscus . . . i tpralibz Judices Curie gnalis . . . Ducat . . . sub . . . pallij . . . visis dcis stat et ordinamtis Cois . . . Curie apptatis nunc de nouo dcis Jud exhibitis et ostensis p . . . Cois qui syndicario noie quo . . . eo mo quo . . . i alijs . . .

34v

[illegible] firma [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] approbaverit et confirmaverit [illegible]
[illegible] approbavit [illegible] dictis [illegible]
[illegible] ac etiam statuta omnia et singula [illegible]
[illegible] et adiuta [illegible] statuta cassa et adnullata [illegible]
[illegible] quibus melius potuerit cassavit [illegible]
[illegible]
[illegible].

Actum in dicto loco [illegible] capitulo [illegible]
[illegible] et [illegible] notarii [illegible] et
[illegible] aliis testibus in dicto loco existentibus ad hec vocatis et rogatis.

[illegible]

Ego [illegible] de [illegible] imperiali
auctoritate [illegible] notarius [illegible] et [illegible]
[illegible]

35
42

[I]n Christi nomine amen. Anno domini millesimo CCCLV. Indictione VIII. tempore domini Innocentii pape VI die
XXII mensis Martii. Congregata et convocata generali arengha castri [illegible] hominum castri
[illegible] ad sonum campane et vocem preconis castri predicti ac etiam de mandato [illegible]
[illegible] Albertini de Montefalco [illegible] et officialis dicti castri [illegible]
[illegible] Iohannis domini [illegible] de Montefalco [illegible] potestatis dicti castri in presentia
[illegible] ut moris est in qua quidem arengha [illegible] [illegible]
et voluntate [illegible] [illegible] Iacobi et [illegible]
castri defensores dicti castri [illegible] quod placebat et videbatur [illegible]
arenghe et [illegible] in ipsa arengha existentibus [illegible] deliberatione [illegible]
reformatum in dando et concedendo potestati et vicario tam presentibus quam [illegible]
dicti castri potestatem auctoritatem arbitrium et facultatem quod in [illegible] et [illegible]
ipsi et quilibet ipsorum possint penas et banna in pena [illegible] officio suo [illegible]
tam presentes quam [illegible] ducatus Spoleti et sine [illegible] quam etiam [illegible]
castri predicti et universitate eiusdem. Et ad hoc ut melius efficacius [illegible]
[illegible] [illegible] dependentibus ab eisdem [illegible]
[illegible] ad ipsa arengha et ab [illegible] in ea existentibus [illegible]
[illegible] consilium [illegible]

[illegible] castri bono [illegible] in dicta arengha [illegible]
ad [illegible] arengando [illegible] consuluit quod [illegible]
ducatus Spoleti et sine [illegible] ac etiam [illegible] castri predicti [illegible]
[illegible] tam presentes quam futuri possit [illegible]
[illegible] arenghe tam in [illegible] quam in [illegible]
in aliis casibus occurrentibus [illegible]
banna in pena [illegible]
[illegible] multiplicare [illegible]
et [illegible] ad [illegible]
[illegible] et aliis [illegible]
consuluit quod si talis [illegible] occurrebat in arengha [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]

[illegible] arenghe [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible]
placebat ad [illegible] et [illegible] est [illegible]

f. 35v

palluctam suam in bussula alba del sic / et quod cuicumque non placebat [illegible]
[illegible] consultum erat ponere consultorem quod micteret pallluctam suam in bussula rubea
[illegible] non placuit. lx. de ipsa arengha . qui miserunt eorum pallluctas in bussula
alba del sic . Et ata ceteratum deliberatum fuit . ac tam reformatum non
[illegible] [illegible] de ipsa arengha micterunt eorum palluctas in bussula rubea
non in contrarium [illegible]

Ego Matheus [illegible] de [illegible] . Imperiali auctoritate notarius nunc [illegible]
[illegible] officiali [illegible] castri boni [illegible] [illegible] [illegible] predictis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scripsi et publicavi

[illegible] Anno domini Millesimo cccclv . Indictione viii . tempore domini Innocentii pape vi die xxviii mensis [illegible] Venerabiles
[illegible] Nicholaus Canonicus Theatinus [illegible] et [illegible] de [illegible] [illegible] Iudices Civitatis [illegible]
[illegible] pro tribunali sedentes . visa suprascripta reformatione [illegible] de novo [illegible] exibita et ostensa a [illegible]
[illegible] de Castro bono sindicum dicti comunis qui sindicatus [illegible] Iuravit eo modo [illegible] et aliis [illegible]
[illegible] de [illegible] castri [illegible] [illegible] Iacobi [illegible] de [illegible] notarii [illegible] continetur . Ipsam reformationem .
[illegible] [illegible] [illegible] pagina [illegible] [illegible] Iudicata [illegible] continetur et [illegible] dicti Iudicibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] approbaverunt confirmaverunt [illegible] [illegible] melius potuerit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valitura .

[illegible] Iacopo [illegible] [illegible] firmedo [illegible] tantummodo valitura .

[illegible] [illegible] ecclesie Sancti Rufini [illegible] domini Nicholai presentibus domino Andrea [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nicholaus [illegible] de [illegible] testibus ad hec vocatis et [illegible] [illegible]

[illegible] magister [illegible] de [illegible] [illegible] diocesis Imperiali auctoritate notarius et nunc notarius
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ea rogatus de mandato dictorum Iudicum scripsi et publicavi .

In nomine domini amen. Anno domini millesimo ccc° lxj. Indictione nona. tempore domini Innocentii pape vj. et die
mensis Januarii. Venerabiles et sapientes viri domini Merlinus de Interampne et Niccolaus Cancorio [illegible]
tinus, Iudices Curie generalis Spoletani ducatus, pro tribunali sedentes in sala Capelle in audientia dicte
Curie, dicta statuta et ordinamenta Comunis Castri boni in presenti volumine comprehensa, ab [illegible] Iudice dicte Curie
approbata, ut supra continetur, et nunc ipsis Iudicibus exhibita et ostensa per ser Henriguccium ser Cioli de [illegible]
syndicum dicti Castri, Iuxta tenorem formam dicte constitutionis domini [illegible] Legatorum et rectorum [illegible] constitutionis, approbaverunt et
confirmaverunt secundum formam dictarum constitutionum, et prout supra in aliis suprascriptis approbationibus continetur et non aliter, salvis [illegible]
anno recepto die kalendarum [illegible] mensis Januarii [illegible] [illegible] et non ultra. Contraria vero statuta et ordinamenta
predicta, de quibus supra in dictis approbationibus generaliter et specialiter mentio fit, cassaverunt et cancellaverunt omni modo et iure
quibus melius potuerunt et eis licet, secundum formam dictarum constitutionum.

Actum Capelle in dicta audientia, presentibus ser Nicolao [illegible] de [illegible] ser Putio [illegible] Capello [illegible]
Peroni de Mevania, notario dicte Curie, et pluribus aliis testibus ad hec vocatis habitis et rogatis.

Et Ego Johannes Johannis magistri Marthi de Mevania imperiali auctoritate notarius et nunc notarius predicte
Curie generalis predicte [illegible] et ut supra legi, [illegible] et de mandato dictorum Iudicum scripsi
Signumque meum apposui consuetum in testimonium premissorum.

Tenor constitutionis talis est domini Legati.

Advocatos et procuratores de collegio advocatorum et procuratorum Curie generalis totius provincie quos utilissimos Curie
et rectoris officio et toti provincie et provincialibus et cultui Iustitie, ac etiam amplitudini fore novimus [illegible]
experientia docet, concedimus gaudere et potiri volumus et decernimus omnibus et singulis privilegiis, im-
munitatibus et exemptionibus eisdem factis per quoscumque Rectores et Legatos seu alios sancte Romane ecclesie
officiales, Curie omnia et singula ex certa scientia confirmamus ac etiam renovamus, [illegible] et
mandantes ea perpetuo inviolabiliter observari, et committentes eorum privilegiorum [illegible] formam [illegible]
pro eo quod prolixum esset eas presenti constitutioni inserere de eorum privilegiorum [illegible] hec [illegible] presentialiter
exprimenda. Ut quod dictum collegium ipso [illegible] collegii [illegible] eorum etiam familiares et bona [illegible] [illegible]
cuiusque provincie et sue Curie protectione et defensione decernimus permanere, statuta [illegible] et [illegible]
dines ipsius collegii ex certa scientia et [illegible] et ea firma, et valida [illegible] et [illegible]
dicti advocati et procuratores et eorum familiares non possint per aliquem [illegible] vel quolibet [illegible]
agendo vel defendendo in aliquibus causis civilibus vel criminalibus spiritualibus vel temporalibus ordinariis
vel extraordinariis vel quolibet [illegible] vel [illegible] in aliqua causa vel examine [illegible] [illegible]
provincie et suorum Iudicum Curia generali. Et quicquid contra factum fuerit non teneat [illegible] sine
per aliquem officialem rectoris vel alium seu aliam personam [illegible] vel [illegible]
Rectoris speciali licentia et mandato. Que etiam dicti advocati et procuratores et eorum familiares [illegible]

36v

Omnibus liberis et existentibus ab omnibus et singulis angariis et perangariis sordidis et extraordinariis et quibuscumque aliis muneribus et obsequiis meis [illegible] que rebus immobilibus tam in pontura dicti [illegible] tacent excepto. Et quod in bonis meis realibus non valeant gravari quod eorum principales convertunt [illegible] secundum iustitiam [illegible] nerant. Cum etiam potestas aliquas resolvere quibuscumque personis offense vel offendendum vel offensum quarumcumque rebellionem in obedientiam et excessum commissum vel committendum per quosvis [illegible] officiales vel singulares personas non debeant nec possint ipsi vel eorum familiares aut bona eorum detinere arrestari aut aliquatenus molestari. Nos autem que [illegible] et [illegible] per totam provinciam [illegible] Locorum nostrorum Marchie [illegible] possint ipsi et eorum familiares portare libere et impune non obstantibus constitutionibus statutis et ordinamentis vel consuetudinibus quibuscumque provincie vel Locorum predictorum. Volumus etiam et mandamus quod omnes et singuli rectores et officiales eorumdem quorumcumque Locorum et maxime ubi rectoris provincie [illegible] [illegible] contigerit quotiens et quotienscumque per dictum Collegium vel aliquem de dicto collegio vel eorum [illegible] vel [illegible] fuerint requisiti totum tenorem presentis constitutionis indilate teneantur in [illegible] et deinde continue retinere prout in statutis et voluminibus suorum statutorum ut [illegible] [illegible] ad omnium notitiam perveniat. Contrafacientes autem contra formam presentis constitutionis vel [illegible] [illegible] eis siquidem officiales vel alie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] communitas universitas vel collegium [illegible] [illegible] quos [illegible] [illegible] in eos et [illegible] [illegible] presentibus in [illegible] [illegible] et [illegible] volumus [illegible] [illegible]

[illegible]

Nomina doctorum et [illegible] [illegible] sunt hec.

c Dominus Nicolaus [illegible] de [illegible] [illegible]
c Dominus Andreas Leonardi de Eugubio
c Dominus Galie
c Dominus Anthonius de Baldum
c Dominus Massius Nugarelli de Spoleto
c Dominus Dominicus [illegible]
[illegible] [illegible]
c Dominus [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
c Frater [illegible] [illegible]
c Frater Petrus Iohannis
c Frater [illegible] [illegible] de Fulgineo
[illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

c Magister Franciscus [illegible] de [illegible]
c Iacobus magister [illegible]
c Frater Cola [illegible]
c Frater [illegible] frater [illegible] de [illegible]
c Frater Petrus [illegible]
c Frater Franciscus [illegible] Nicolai de [illegible]
c Frater [illegible] [illegible]
c Frater Iacobus [illegible]
c Frater [illegible] [illegible]
c Frater [illegible] [illegible] de [illegible]
c Frater Iohannes [illegible] de [illegible]
c Frater [illegible] [illegible] de [illegible]
c Frater [illegible] [illegible] de [illegible]
c Frater [illegible] Iacobi [illegible]
c Frater [illegible] [illegible] de [illegible]

Galiens Massioni de [illegible]

E[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] potius nostri et officiales [illegible] imperiali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
Castellani [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] et Massii [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

In nomine domini amen. Ad honorem laudem et reverentiam omnipotentis dei et
gloriose virginis marie matris eius et beatorum apostolorum petri et pauli et beati
Stephani defensoris et protectoris communis et hominum castri boni. Et omnium sanctorum [illegible]
dei. Ad honorem et reverentiam patris sancte romane ecclesie et sanctissimi patris domini nostri
domini Innocentii pape sexti. Et dominorum venerabilium suorum fratrum Cardinalium. Et domini
Rectoris ducatus. Ad statum bonum pacificum et tranquillum communis et universitatis hominum ca-
stri Boni. Infrascripta sunt statuta correctiones et subtractiones et cassationes [illegible] aliorum
tutorum communis et hominum dicti castri [illegible] ac etiam reformata per providos viros Colum-
[illegible] Cursium [illegible] Cole, Salvarellum Angeli et paulum Angeli Blasii
providos et electos per defensores et officium generale communis predicti [illegible] vigore refor-
mationis et deliberationis publice et generalis arenge communis et hominum dicti castri valitura
et duratura et valitura et duratura [illegible] decem annos proxime [illegible] et per
tempus incipiendo a die publicationis et [illegible] statutorum correctionum subtractionum cas-
sationum et additionum facte et facta tempore nobilis viri [illegible] [illegible] domini [illegible]
de Albertis de [illegible] honorabilis potestatis dicti castri. Et tempore mei [illegible] Francisci [illegible]
[illegible] notarii dicti castri per [illegible] potestatem deputati. Et [illegible]
[illegible] dictum [illegible] notarium. Sub anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo [illegible]
[illegible] tempore domini Innocentii pape [illegible]

De festivitatibus custodiendis

[illegible]olendis

Imprimis statuerunt et ordinaverunt ac etiam addiderunt statuto sive capitulo [illegible]
de festivitatibus custodiendis quod nulla persona audeat vel presumat [illegible]
[illegible] vel lignamina deferre seu apportare in festivitatibus [illegible]
sancte Catarine, sancti Salvatoris, sancti [illegible], sancti Crispoliti et sancti [illegible] [illegible]
statuto de aliis festivitatibus [illegible]

De electione prioris hospitalis

de electione hospitalis [illegible]

Item statuerunt ordinaverunt ac etiam addiderunt [illegible] seu statuto [illegible] quod [illegible]
[illegible] prior hospitalis communis quod [illegible] non habeat ultra salarium [illegible]
et declaratum et quod omnes alias reformationes que apparerent [illegible] cassaverunt
et annullaverunt et voluerunt esse nullius valoris et quod dicta [illegible] [illegible]
[illegible] non possit [illegible] bona.

De electione defensorum

de defensoribus

Item statuerunt et addiderunt statuto seu capitulo septimo posito sub rubrica [illegible]
[illegible] defensorum communis et eorum officio quod nullus possit eligi ad dictum officium [illegible]
[illegible] allibratus in catasto dicti communis decem libr[is] ad grossum. Et [illegible]
electus ad dictum officium defensorum non possit [illegible] ad quem [illegible]
de sua familia et [illegible] [illegible] possit [illegible] electorum [illegible]

De officio consiliariorum spetialium (?)

Item ordinaverunt et addiderunt statuto viij posito sub rubrica de electione et officio consiliariorum spetialium, quod nullus minor xx annis habeat vocem, nec possit interesse electioni dictorum consiliariorum.

De camerario comunis

Item ordinaverunt et addiderunt statuto seu capitulo viiij quod loquitur de electione camerarii comunis et eius officio, quod ubi dicit in ipso statuto quod camerarius dicti comunis habeat pro eius salario pro sex mensibus xx solidos, dicatur quod habeat camerarius de pecunia comunis dicti comunis quadraginta solidos. Et quod nullus possit eligi ad dictum officium, qui non fuerit allibratus seu accatastatus in dicto comuni decem libris ad grossam.

De arbitris (?) expendendi pecuniam

Item statuerunt et etiam cassaverunt statutum positum sub xv° capitulo statuti quod loquitur de electione quorundam bonorum virorum auctoritatem habentium expendendi, et voluerunt ipsum esse nullius valoris.

De electione potestatis

Item ordinaverunt, et subtraxerunt de xvj° capitulo statuti quod loquitur de electione domini potestatis, quod potestas habeat pro suo salario. Et addiderunt ipsi capitulo, quod potestas habeat et habere debeat de pecunia et avere dicti comunis sexaginta libras dicti comunis et quod tenetur sit potestas (?) et eius quod (?) qui pro tempore fuerit bibere et comedere et habitare (?) dicti castri in palatio dicti comunis et potestatis.

De dampno dato

Item ordinaverunt et addiderunt capitulo lxxvij quod loquitur de dampno dato cum bestiis, quod si bos vel asinus dampnum dederit in bonis alterius si pro incusationem solvat ille cuius erit dictus bos vel asinus camerario dicti comunis quatuor denarios si per stratum (?) octo denarios. Si non potest (?) dampnum dederit solvat ille cuius erit si pro incusationem xij denarios, si per stratum (?) [illegible] solidos. Et cassaverunt et subtraxerunt de ipso capitulo penas appositas de simili materia, in aliis non contentis in dicto capitulo firmaverunt.

De pullis

Item ordinaverunt et addiderunt capitulo lxxx quod loquitur de pullis dampnum dantibus quod si pulli alicuius dampnum dederint in pali (?) aere (?) vinea campo vel cappanna (?) in quo vel in aliquo alio loco et dictum castrum et intus puniatur ille cuius erunt dicti pulli in sex denarios pro qualibet pullo, et qualibet vice. Et cassaverunt et subtraxerunt de ipso capitulo penam appositam de simili materia quam voluerunt esse nullius valoris. In aliis non contentis in dicto capitulo firmaverunt.

De habentibus ortum iuxta canonem (?)

Item statuerunt (?) ordinaverunt et addiderunt xxxv capitulo loquenti de pena transeuntium canonem, quod habentes ortum iuxta ipsum canonem teneantur et debeant serrare et parare (?) sive ita et taliter, quod nulla persona possit eis inde transire et si quis transitum habuerit puniatur in decem solidos pro qualibet et qualibet vice, et quibuslibet anno dictis (?) in mense decembris (?) et venientis (?) per vicarium et defensores cum predictis ad penam quam iuramentum. Et quod omnes et singuli habitantes infra [illegible] dicti castri [illegible] de domo [illegible] ad sancta dei evangelia [illegible]

sententiare in aliis non contentis in dicto capitulo firmaverunt.

De capris — Item statuerunt et addiderunt capitulo lxxix loquenti de capris non retinendis quod licitum sit cuicumque de dicto castro retinendi capras dummodo non teneat ipsas ad pasturandum in tritorio dicti castri. Set libere possint eas ducere ad pasturandum in eundo et redeundo extra dictum tritorium sine pena et banno.

De canibus et porcis retinendis — Item statuerunt ordinaverunt et addiderunt lxxxii loquenti de canibus et porcis ligatis tenendis quod licitum sit cuicumque omni tempore tenere porcum dissolutum non obstante aliquo alio statuto in contrarium loquenti. Et quod retinentes canes debeant ipsos tenere a festo sancte Marie de augusto usque quo vinee erunt vendemmiate cum lineo ad collum [illegible] sub pena in statuto contenta pro dicto contenta in aliis non contentis in ipso capitulo firmaverunt.

De pena dampnum dantium in vineis — Item statuerunt et addiderunt lxxxiii capitulo loquenti de pena dampnum dantium in vineis cum bestiis vel sine bestiis quod licitum sit cuicumque de dicto castro [illegible] cum dicto vineis [illegible] de domo [illegible] pro plenitate et [illegible] sine pena.

De pane fiendo — Item subtraxerunt de volumine statutorum quoddam statutum positum sub rubrica de pane fiendo per [illegible] quod voluerunt esse cassum irritum et nullius valoris.

De … barbariis(?) cass. — Item statuerunt et addiderunt lxxxviii capitulo loquenti de volentibus vendere carnes ad minutum quod licitum sit volentibus vendere carnes in dicto castro possit vendere carnes recentes et frescas dummodo teneant ostendere bestias [illegible] et alii non defendentibus de castro quam [illegible].

De hospitantibus cass. — Item subtraxerunt de volumine statutorum [illegible] capitulum loquentem de [illegible] hospitantibus forensibus quod voluerunt esse cassum irritum et nullius valoris.

De strata cass. — Item subtraxerunt de dicto volumine statutorum quod loquitur de [illegible] ante palatium communis positum sub rubrica C. capitulo quod voluerunt esse cassum irritum et nullius valoris.

De [illegible] cass. — Item subtraxerunt de dicto volumine statutorum C. quod loquitur de [illegible] fienda in fossato [illegible] communis quod voluerunt esse cassum irritum et nullius valoris.

De muro cass. — Item subtraxerunt de dicto volumine statutorum C. quod loquitur de muro fiendo [illegible] quod voluerunt esse cassum irritum et nullius valoris.

Quali[ter] mutat[ur] ad [illegible]

Item subtraxit de xx capitulo loquenti qualiter mictatur in exercitum ingentium [illegible] alio [illegible] quod [illegible] de stipendio et salario pro cassaveri et annullari [illegible]. Et addiderunt ipsi capitulo quod omnes de dicto castro teneantur ire in exercitum. Et [illegible] iverint [illegible] debeat pro qualibet ipsorum sex [solidi] [illegible] [illegible] iverint [illegible] habeant pro quolibet ipsorum tres [solidi] et [illegible] habeant alios tres [solidi] [illegible] — xx

Item addiderunt xxvi capitulo loquenti de factionibus eorum realibus et personalibus quod [illegible] habeat a xiiii annis [illegible] habitatores dicti castri teneantur et debeant facere custodiam [illegible] partes eorum pro [illegible] bannum [illegible] eorum perpetuum fuit [illegible] Margarita [illegible] que teneantur facere ipsas partes et [illegible] pactum nullum denarium recipiat [illegible] possit modo aliquo [illegible] non que non habent massariam in domo [illegible] possint cogi ad [illegible] teneantur solvere camerario dicti [illegible] quolibet [illegible] pro qualibet [illegible] habet in illis quod sit [illegible] in [illegible] — xxi

De salario ambaxiatorum [illegible]

Item subtraxit de capitulo xxxiiii quod loquitur de salario ambaxiatorum [illegible] salarium [illegible] ambaxiatoria [illegible] in ipso capitulo sit cassum [illegible] nullius valoris. Et addiderunt ipsi capitulo quod si aliquis ambaxiator [illegible] dicti castri [illegible] quattuor [illegible] habeat de bonis [illegible] quattuor [illegible] habeat [illegible] et si [illegible] habeat [illegible] salarium et si [illegible] non solvat [illegible] — xxii

Nota pro toto [illegible]

De fontibus

Item [illegible] capitulo [illegible] quod loquitur de [illegible] ad fontes quod nulla [illegible] lavare nec lavari facere [illegible] fontes [illegible] fontes [illegible] pedes [illegible] ad penam [illegible] — xxiii

De fontibus

[illegible] subtraxerunt de [illegible] statuto xxiiii capitulo [illegible] quod [illegible] et nullius valoris — xxiiii

De [illegible]

[illegible] addiderunt statuto [illegible] quod loquitur de [illegible] — xxv

[illegible] statuto [illegible] loquitur de [illegible] salario [illegible] — xxvi

Dema filie

Item addiderunt statuto .CLXXVI. quod loquitur de dotibus [illegible] ad uolunta[tem] [illegible] [illegible] et [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod ubi non [illegible] pena determinata in statuto dicti
comunis quod potestas et vicarius possint [illegible] arbitrio procedere de similibus ad similia et [illegible]
[illegible] ad similia quod videbitur [illegible] [illegible] [illegible] fore iustum

Item statuerunt et ordinaverunt quod potestas seu vicarius et [illegible] dicti castri qui nunc sunt [illegible]
[illegible] possint et eis liceat [illegible] [illegible] imponere et [illegible] et [illegible]
[illegible] dicto castro [illegible] in [illegible] [illegible] eis videbitur et videbit [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod si matrimonium inter aliquos contraxerit vel [illegible]
tum vel [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et filius et filie ex ea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in ipsa mulier
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mulier [illegible] [illegible] valeat non [illegible]
et [illegible] ipsius matrimonii tertia pars dotium ipsius mulieris [illegible]
non obstantibus instrumentis vel [illegible] dotium [illegible] de [illegible] debitis restituendis vel [illegible]
nec aliquo alio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel alii qui mulierem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible].

Item statuerunt et ordinaverunt quod omnes [illegible] qui fuerint [illegible] [illegible]
ad [illegible] non cogantur ad custodia aliqua facienda, nec alias [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tenentur et debeant [illegible] [illegible] seu camerario ipsius comunis
[illegible] [illegible] tenentur [illegible] [illegible] in dicto castro tenentur et debeant
quolibet [illegible] XVIII. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible]
ipsarum custodia et alias [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de penam
[illegible] [illegible] liberare, nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de penam
[illegible] [illegible] [illegible] bandiantur [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] et defensores qui [illegible] tenentur et debeant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] statuti et [illegible] [illegible] dicti comunis.

Item statuerunt et ordinaverunt quod quelibet persona que reperitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in catasto dicti comunis [illegible] [illegible] tenentur et debeant [illegible]
[illegible] et que [illegible] [illegible] [illegible] tenentur et debeant [illegible]
[illegible] ad pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. De [illegible] aliquis [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] [illegible] alium in aliqua [illegible]
personaliter tenentur et debeant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

notificetur — De similibus ad similia — Auctoritas potatis — Nota hic — Dos [illegible] pres dotis remanet viro — De [illegible] — nota — De [illegible] — De pretio [illegible] [illegible] liberandum

supra similia facit et pro [illegible]

De derogatione [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod si aliqua persona derogaverit se super aliquam potestatem seu
priorem coram potestate seu vicario dicti castri de quacumque comunitate [illegible] ultra qua
[illegible] puniatur in tribus libris. De [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona possit nec debeat tenere ultra tres
escaturas quas habere debeat in sua possessione et non alibi ad penam decem solidorum
pro qualibet escatura et ipsis [illegible] non ponere ad [illegible] pena

Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona teneat aliquam bestiam ad pasturandum
in taberna dicti castri ad penam [illegible] pro qualibet et qualibet bestia, non obstante
quod [illegible] dicti tabernarii emerit.

Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona debeat laborare de possessionibus alicuius
certe que non est obligata [illegible] ad penam centum solidorum pro quolibet
[illegible] faciente et qualibet vice. De celebratione Sabbati post nonas

Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona de dicto castro debeat aliquid la-
borare in diebus Sabbati post nonas et post sonum campane [illegible] que
pulsatur [illegible] vice [illegible] hora none alia vice per potestatem seu
vicarium dicti castri [illegible] sicut dominicis contrarie [illegible]
[illegible] reportare ad domum [illegible] apportare [illegible]
bestias sine opera, ad penam decem solidorum. [illegible] post primum sonum [illegible]
De turpitudine [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod si aliqua persona proiecerit aquam in viis publicis
dicti castri vel in ipsis fecerit [illegible] puniatur in duobus solidis.

Item statuerunt et ordinaverunt quod si aliqua persona collegerit de grano alicuius
[illegible] puniatur in duobus [illegible] et quod de [illegible] non [illegible]
[illegible] De [illegible]

Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] ad [illegible] seu viam que
[illegible] ad [illegible] metantur ad voluntatem
[illegible] De silvis

Item et [illegible] et ordinaverunt quod omnes silve [illegible] marie [illegible]
[illegible] usque ad [illegible] mediante [illegible] potestas
seu vicarius dicti castri [illegible] post [illegible] potestas seu vicarius
[illegible] teneatur [illegible] sub pena [illegible] de
[illegible] ad dictam penam teneantur defensores et quod [illegible]
[illegible] silvis aliquales [illegible]
[illegible] potestati seu vicario et defensoribus placuerit. De sala fienda

Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] usque [illegible]

hinc ad unum annum fiat quedam sala sive quedam edificium super domum palatii veteris et super cameram potestatis et vicarii dicti castri ad voluntatem et arbitrium consilii et parlamenti. Et quod dicta potestas seu vicarius et defensores dicti communis qui pro tempore fuerint teneantur fieri facere infra dictum terminum ad penam [illegible] et decem librarum pro quolibet eorum.

Item deliberaverunt et ordinaverunt quod nulla mulier debeat [illegible] in domo alicuius defuncti nec ad ecclesiam quando fit offerta nisi de mortuo de quo fit mentio, pena grossorum [illegible] pro qualibet et qualibet vice.

De amplitudine viarum

Item statuerunt et ordinaverunt quod via qua itur [illegible], via qua itur [illegible], via qua itur [illegible] sint et esse debeant octo pedum ad pedem magistri, et quod ab utraque parte ipsius tantum accipiatur ut magis accipiatur illi persone que ipsam apprehendisset, et ipse vie fiant per totum; alias non vie fiant quod adiacentes debeant [illegible] aliorum [illegible] quod arbores pendentes super ipsis viis incidantur; magis arbores que pendent altitudinis usque ad unam [illegible] sub pena x s.

De casellis potestatis

Item statuerunt et ordinaverunt quod caselle potestatis superioris et inferioris debeant fieri ad sellas infra augustum [illegible], et quod defensores dicti castri teneantur et debeant ad penam centum s. predicta fieri facere, et quod nulla persona audeat ipsas devastare ad penam duorum s., et quod quilibet possit accusare et teneatur in credentia, et habeat medietatem banni.

De molestatione possessionum

Item quod nulla persona audeat aliquem molestare in tenuta et possessione alicuius laborerii de quo habet instrumentum, ad penam quinquaginta s.

De muro castri

Item quod si quis devastaverit murum dicti castri [illegible] debeat reficere sine expensis, et si aliquis acceperit de lapidibus [illegible] debeat ipsos [illegible] restituere infra octo dies a die banimenti facti ad penam xx s.

Item quod si qua mulier steterit in platea causa ad filandum puniatur pro qualibet et qualibet vice in duodecim denariis.

De cacciatoribus

Item statuerunt et ordinaverunt quod liceat [illegible] cacciatoribus [illegible] tempore quo prohibitum est per formam statuti dicti communis dum ipsi [illegible] non obstante aliquo statuto in contrarium loquente.

De interpretatione statutorum

Item si aliquod dubium, obscuritas aut error reperiretur in hoc statuto [illegible] aliqua parte sui, quod ipsos statutarios [illegible] maiorem partem possit corrigi, interpretari et declarari. Cum interpretatione, correctione et declaratione [illegible] interpretatio, declaratio et correctio plenam obtineant firmitatem, ac etiam ipsa interpretatio [illegible] roboris firmitatem tamquam si in statuto [illegible] reperiretur.

40v

Factu[m] Condit[um] firmatu[m] Complet[um] Renovatum ac etia[m] publicatum fuit [illegible] statut[a] Et o[mn]ia [et] singula capit[u]la subtractos [et] additiones in eo contenta [et] co[m]p[re]h[en]sa [illegible] statutor[um] [et] quolib[et] p[ro]p[ri]o. Sub anno d[omi]ni M[illesim]o cccc lx[x]ij ind[ictione] [illegible] d[omi]ni Innocentij pp [illegible] [et] die p[ri]ma m[en]sis Maij in palatio Co[mmun]is Castri Boni p[rese]ntib[us] [illegible] Lote, petro Vangeli Arancij, petro Jannarij [et] [illegible] Carpentie de Castro bono testib[us] ad h[oc] vocat[is] [et] Rogat[is]

Nos Angelus Franc[i]s[c]i de Amenanij [illegible] n[ost]ri [illegible] offitiales d[i]c[t]i Co[mmun]is Castri Boni [illegible] potestatem deputat[i] p[er] [illegible] singulas [illegible] ea manu [illegible] dictor[um] statutor[um] [illegible] publicavi.

[illegible] anno d[omi]ni Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo Indict[ione] decima, t[em]p[o]re d[omi]ni [illegible] [illegible] sub volta palatij [illegible] [illegible] [illegible] petro Aprili de [illegible] [et] [illegible] Laurentio petronij de Amenanij [illegible] Nicholus [illegible] [et] Nicolaus de [illegible] [illegible] statutis [illegible] Castri boni [illegible] statuti [illegible] antiquo [illegible] nova [illegible] manu Angeli Francisci de Amenanij [illegible] in aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capitulum [illegible] manu d[i]c[t]i Angeli Francisci [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et [illegible] Angelus Francisci de Amenanij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manu [illegible] [illegible]

In nomine Domini amen. Anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo octavo, indictione
undecima, tempore domini Innocentii pape vi, die Jovis xxviii mensis [illegible] [illegible]
in [illegible] capella [illegible] nostra palatii [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] notarii curie
generalis [illegible] ducatus, presentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] notario
[illegible] curie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] testibus ad hec vocatis et rogatis. Venerabiles [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] in [illegible]
iudices curie generalis [illegible] [illegible] ad hec [illegible] in [illegible] patris et domini
domini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rectoris [illegible] ducatus pro sancta Romana ecclesia generalis
statuta et ordinamenta et statutorum et ordinamentorum capitula suprascripta eis exhibita
et [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] et in quantum sint iuri consona et
[illegible] [illegible] [illegible] confirmaverunt et approbaverunt pro uno anno [illegible] [illegible]
[illegible] contraria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] approbata [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] curie [illegible] et que [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manu [illegible]

Et ego Franciscus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] notarius et nunc notarius [illegible] [illegible] curie generalis [illegible] omnibus
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible].

41v

In nomine domini Amen. Hec
sunt correctiones detractiones
additiones diminutiones ac
etiam renovationes statutorum
et ordinamentorum comunis et hominum
Castilionis facte condite ordinate
per providos et discretos
viros Passerellum Nardi
Paulinum [illegible] Jacobum Puccinelli et Cyrinum [illegible]
[illegible] de Castilione bono [illegible] statutarios dicti comunis ad
statutum et ad capitula statuta iam dicta corrigendum mi-
nuendum mutandum supplendum renovandum removendum addendum compo-
nendum ordinandum et confirmandum per generalem arengam ac consilium
et consiliarios generales comunis predicti vocatos electos
et assumptos tempore potestarie nobilis viri Bartholi [illegible]
Rainerii Ugolini de Castro [illegible] civitatis Tiferni potestatis
nec non et officialis comunis et hominum dicti Castilionis predicti ad laudem
et reverentiam omnipotentis dei et gloriosissime virginis marie
matris eius et beatorum apostolorum Petri et Pauli ac [illegible]
[illegible] [illegible] et omnium et singulorum sanctorum atque sanctarum
celestis curie omnium. Nec non ad reverentiam honorem
atque tributum sancte matris ecclesie et sanctissimi in Christo patris et
domini domini Gregorii divina providentia pape undecimi et eius
sacrorum fratrum cardinalium singulorum dominorum ac Rectoris
[illegible] spoleti sunt ac officialium familiarum et curie [illegible]
ad bonum pacificum et tranquillum statum comunis et hominum
Castilionis [illegible] et [illegible] et districtus Et scripte per me
Bartholum [illegible] publicum imperiali auctoritate notarium et iudicem ordinarium et
nunc presentium notarium et officialem dicti comunis Castilionis ac scri-
ptorem ad predictas correctiones detractiones renovationes supplementa
confirmationes et additiones statutorum predictorum [illegible] pre-
memoratos statutarios vocatum electum et assumptum [illegible]
concordia [illegible] Sub anno domini Mill-
esimo trecentesimo septuagesimo sexto Indictione decima [illegible]
[illegible] undecimi

[illegible] Minut[illegible]

De festivitatibus

In primis statuerunt quod noviter addiderunt capitulo statutorum predicti comunis castri boni posito sub rubrica de festivitatibus colendis et de pena laborantium in eisdem quod nulla persona audeat vel presumat facere aliquod laborerium manuale neque exercere in festo sancti Clementis ad penam in dicto statuto de aliis festivitatibus contentam.

De electione prioris hospitalis

Item addiderunt capitulo statutorum predicti comunis castri boni posito sub rubrica de electione prioris hospitalis, scilicet in ea parte ubi dicit quod consilium generale comunis castri boni eligant duos bonos homines in priores et pro priore hospitalis dicti castri boni, atque statuerunt et ordinaverunt quod omni anno in octo dies intrante mense [illegible] fiat in consilio generali et speciali dicti comunis qui debeat et valeat atque possit syndicare et rationare spedalerios comunis de omnibus et singulis introitibus et exitibus bonorum mobilium et inmobilium dicti hospitalis atque prioris et prior [illegible] generale inventarium bonorum mobilium et inmobilium dicti hospitalis facere teneatur semper in introitu [illegible] ad penam [illegible] dicti hospitalis [illegible] decem [illegible] et viginti solidorum denariorum [illegible] habeat pro suo salario decem [illegible] et viginti solidos denariorum [illegible] dicti hospitalis [illegible] non eligat scilicet ut dictum est et [illegible] omnia et singula observare teneatur [illegible] ad penam decem librarum denariorum [illegible] suo salario [illegible] in dicto statuto contentis confirmaverunt et approbaverunt.

De pena non venientium ad consilium

Item addiderunt capitulo statutorum dicti comunis posito sub rubrica de pena non venientium ad consilium scilicet in ea parte ubi dicit quod [illegible] solvat duos solidos denariorum [illegible] capituli [illegible] nullo alio statuto [illegible] statuto [illegible] in contrarium loquente non obstante [illegible] capitulo dicti comunis in [illegible] capitulum et statuta ratificaverunt in [illegible] statuta [illegible] et approbaverunt.

De electione et offitio consiliariorum

Item addatur capitulo statutorum dicti comunis posito sub rubrica de
electione et offitio consiliariorum generalium capitulo octavo quod
quandocumque aliquis de numero consiliariorum generalium se absentaverit
adeo castro et eius districtu per unum mensem sive quacumque alia de causa
vacaret morte aut in infirmitate vel quacumque de causa alius
loco suo eligatur. Et eligatur hoc modo quod adunetur
et congregetur generale consilium dicti comunis more solito et quot
erunt consiliarii in dicto consilio tot fabe nigre una cum
plures quot erunt vel erit consiliarius vel consiliarii de novo
iste cui evenerit faba nigra alium consiliarium loco alterius
consiliarium eligat et sic electus habeatur pro consiliario quem
illum habeat aut quemadmodum iste primus consiliarius
alia non in ipso statuto continentur et ipsum capitulum statutorum ratificando
et approbando quod eadem consilium generale aut primus status [illegible]
et absentes in [illegible] in [illegible] Roman etc.

(ctione consiliariorum / te vacantes)

De sindicatu potestatis et eius electione

Item addatur capitulo statutorum dicti comunis posito sub rubrica de
electione potestatis statuere et ordinare quod comune quod sindicatur
qui erit pro tempore eligendus eligat in consilio
potestatem qui semper teneat et debeat facere inquisitionem
generalem dicti comunis qui semper [illegible] dictum potestatem et de anno in anno
generalem de omnibus gestis per dictum potestatem examinet ad minus sex
super officium et super inquisitionem absolvat vel condempnet in toto
testes qui eundem potestatem absolvat [illegible] non possit [illegible]
stat et [illegible] erit in officio sindicatus [illegible] dicti comunis
qui semper habeat pro suo salario [illegible] et ipsum capitulum statutorum
de [illegible] comunis alia non in ipso statuto continentur
ratificando et approbando.

(De sindicatu potestatis)

De dampnis datis in bestiis

Item addatur capitulo statutorum dicti comunis posito sub rubrica de
dampnis datis in bestiis quod si bos vel asinus [illegible] dampnum dederit
in vinea aliquis alius [illegible] sol. [illegible] bestie pro qualibet bestia
et asino [illegible] dicti comunis tres solidos [illegible] et si [illegible] dampnum
dederit in vinea [illegible] ad [illegible]

(... dampni dati / vinea debet sol. III)

sol. dnus potestas decem solid. den. alia uo in dicto capitulo statuti contenta ipsum capitulum statuti maneant in suo robore

De macellariis

Item addicimus capitulo statuti dicti comunis posito sub rubrica de volentibus vendere carnes recentes ad minutum quod volentes vendere carnes cum ceperint facere carnes neque macellent de sero vende carnes potest ad eos et promicte dare macellarium et vendere carnes duobus den. minori precio quam vendent ... excepto carnibus vaccinis que vendant eo precio quod poterint (et) dare ad pondus legitimum solid. den. pro quolibet ... et qualibet vice qua contrafactum fuerit in predictis et similiter ... et scriptum ... et credatur cum juramento cum testibus ... alia uo in dicto statuto et capitulo contenta remaneant in suo robore

De dapnis datis in ...

Item addimus capitulo statuti dicti comunis ... posito sub rubrica de dapno dato cum bestiis ... ubi dicit si bos vel asinus dapnum dederit in bonis alicuius si grossum ... sol. ... pro quolibet bove vel asino et qualibet vice et si ... in ... sol. ... den. et si dapnum ... ad ... pro qualibet et qualibet vice ... alia uo in dicto capitulo contenta remaneant in suo robore

De ...

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis fecerit ... ut ... et ... dicta ...

petitum fecerit ad iuramentum et iuraverit postmodum ipsum iuramentum posset reprobari cum decem duorum testium [illegible] fiat usque ad quindecim dies post iuramentum [illegible] iurantes et [illegible] [illegible] solidos et solvere teneatur et debeat comuni [illegible] et [illegible] [illegible] strepitu et figura iudicii [illegible] [illegible] aliquo diminutis [illegible] capitulo [illegible] alio [illegible] in contrario posito non obstante

De errore catasti

Super errore catasti — Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] [illegible] se [illegible] aliquem errorem in suo catasto fore [illegible] [illegible] quod dominus [illegible] [illegible] [illegible] petitis et [illegible] [illegible] [illegible] generale [illegible] [illegible] [illegible] duos homines [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videre et declarare [illegible] [illegible] tales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corrigat et [illegible]

DE EXEQUTIONIBUS DATIVARUM

Nota pro potestate [illegible] bene respicit [illegible] — Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] officialis [illegible] teneatur et debeat facere executionem de omnibus et singulis dativis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solidis [illegible] duos solidos [illegible] [illegible] suo [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] est officialis [illegible] libra et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] teneat duos [illegible] [illegible] [illegible] et ita intelligatur de [illegible] [illegible] suo labore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pervenire fecerit [illegible] alias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duos solidos pro libra et etiam [illegible] [illegible] potestas [illegible] [illegible] labor duos solidos pro libra et etiam [illegible] pecuniam [illegible] [illegible] comunis pervenire fecerit

[illegible] — Item [illegible] statutum [illegible] capitulo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duos [illegible] [illegible]

Nota pro potestate — duos [illegible] — Tertia [illegible]

fca dcos pbatoe coram quorum vel de bonis sol. et solut
teneat de suo sine strepitu et figura iudicij cum dci
dcis decem sol. de quibus alia non in isto stat. et capitulo
contentis approbaverunt et ratificaverunt

De arboribus incidendis

De arboribus incidendis

Item statuerunt et ordinaverunt quod quicumque de dicto castro vel
territorio vel in futuro voluerit aliquem arborem super
quacumque ... publicas vias et districtus Castri novi ille cui erit ipsa
vias ... incidere teneatur ipsa non est altitudinis
arbor debeat incidere ad mensuram iustam ut ... quod omnes
... ... ad dicto castro cum bestiis et sine bestiis bene et
... et de ... in ... possint hinc ad
... ... decem sol. pro quolibet
vice ... quolibet contrafacienti et ... teneant ...
arbore ... quolibet ... et si quos invenerit
... teneat ... vias ... notificare ... ...
potestati vel ... debeat notificare ...

De terminis et possessionibus non terminatis

De possessionibus terminandis

Item statuerunt et ordinaverunt quod quilibet de dicto castro teneat
habere possessiones suas cum suis vicinis sotiis vel consortibus
terminatas. Et hoc teneantur omnes illi qui non habent eas
terminatas terminare et ipsos terminos mictere ...
... et possessiones terminatas ... ...
cum suis vicinis sotiis vel consortibus ... decem sol. pro quolibet
pro potestatem dicte curie ... ad pena decem sol. pro quolibet
contrafacientes

De canibus

De pena canum

Item dicti statutarii addiderunt capitulo statuti quod loquitur sub
rubrica de canibus quod ubi dicit quod canes possint stare
... dicat quod omnes ... canes in dicto castro vel
... possint ipsos canes retinere dissolutos
in territorio districtus possit ipsos canes retinere ... ...
... tamen debeat ... et portare unum ... ...
... quinque solidos pro quolibet cane et quolibet contrafacienti
... quinque ...

De actatione viarum

[illegible] (left margin)

Item predicti statutarii statuerunt et ordinaverunt quod omnes infrascripte
vie actentur et reparentur modo et ordine et tenore infrascripto
videlicet via qua itur ad plebem ab arca Pauli Palmerii
hinc ad Agnum fincie Merle. Item alia via qua
itur ab arca Vol... Cinoy usque ad plebem. Item alia
via qua itur ab arca Intendi Lisi usque ad Bar
...chiarolum lactoni. Item alia via qua itur ab arca
Intendi usque ad Arenguin leti. Item alia via que vadit
a fontanella ... usque ad ... filiorum Benti. Que
vie omnes sint et esse debeant amplitudinis sui fossi
quinque pedum ad pedem mensure Justi hominis. Et ad eligendum
dictas vias in veniat quatuor homines et consilium communis de
... et defensoris et ipsi teneantur missis quilibet homines terram
sitam ad ipsas vias tenentur mittere actare fossi ubi
necesse fuerit et ubi assignatum fuerit per dictos quatuor homines
et manutenere et actare ipsas quilibet homines terram sitam
dictas vias quatenus durat sua terra et possessio sua omni
tempore et expensis. Et ille qui habebit quilibet itur ab arca
Intendi ut supra ... deliberare actentur et reparentur per
illos homines terras sitas ad dictas vias ut supra dictum est hinc
ad ... nisi potest ... et alie vie ut supra est
... actent hinc ad kalendas mensis ... proximi venturi
ad penam decem solidorum pro quolibet contrafaciente. Et si ... supra
possessio et alicui esset sita ad dictas vias laboratores ipsi
possessionis ut possessionum teneantur actare et manutenere suis
sumptibus et expensis ad dictam penam.

De approbatione et confirmatione statutorum

Item statuerunt et ad ... et confirmaverunt omnia et singula
statuta et capitula statutorum communis castri boni predicta registrata in
volumine statutorum communis per ... ser ... magistrum Jacobum condam
Agapiti de Cannalo magistrum Angelum Finosa de Menano magistrum
Jacobum condam Petrarii Leonardi de Carnaio notarium et magistrum
... condam ... de castro ... vicharii
... notarium potestatis et officialium dicti castri boni que statuta
et capitula ... dicti communis statuerunt et declaraverunt
et statuta communis castri boni eo modo ... in eis
... potuerunt

45v

Predicta statuta renovata publicata ratificata et
laudata approbata atque confirmata fuerunt omnia et singula
suprascripta statuta et statutores capitula dicti comunis [illegible]
[illegible] patent manu mei Bartholi [illegible] Magri Rayneri
de castro [illegible] notarii ut [illegible] subscripsi et
etiam manu [illegible] Jacobi [illegible] Petrum [illegible] de [illegible]
[illegible] notarii manu [illegible] Guerrieri de [illegible]
loco manu Mathei [illegible] de Mo[illegible] ac manu
[illegible] notarii de [illegible] notarii de [illegible] cum
[illegible] correctionibus [illegible] renovatione cassatione et
additionibus [illegible] statutorum et officialium
diminutionibus [illegible] et [illegible] et [illegible] honoris [illegible]
dicti comunis [illegible] ad ipsa statutores capitula congregati
[illegible] ad ipsa [illegible] statutores capitula congregati
[illegible] renovandi [illegible] Benedicti [illegible] electos
[illegible] et assumptos [illegible] omnia et singula statuta
[illegible] et statutores capitula et quolibet eorundem in
[illegible] dicta et [illegible] voluminibus comprensa voluerunt
presentibus et [illegible] at ordinaverunt pro lege ac
mandaverunt et [illegible] castro [illegible] ab omnibus et singulis [illegible]
[illegible] comunis [illegible] et in [illegible] observari
tenorem [illegible] ac [illegible] Bartholum [illegible] Magri
[illegible] Et scripsi [illegible] Bartholum [illegible] Magri
Rayneri de castro [illegible] notarii [illegible]
[illegible] potestatem notarii et officiale
[illegible] notarii et [illegible] castro [illegible] ad ipsa statuta
[illegible] castro [illegible] statutores ad ipsa statuta
et statutores capitula [illegible] et quolibet [illegible] scribendi et publicandi
[illegible] notatum [illegible] et [illegible] Domini [illegible]
[illegible] trecentesimo septuagesimo [illegible] Indictione decima
[illegible] Domini Gregorii [illegible] undecimi et [illegible] quinto [illegible]
in platea dicti comunis [illegible] residentie [illegible]
notarii potestatis et officialis dicti comunis castro [illegible] presentibus [illegible]
[illegible] Antonio [illegible] Guasparrini [illegible] et [illegible]
[illegible] de dicto castro [illegible] testibus ad hec [illegible]
[illegible] et [illegible]

Et ego Bartholus [illegible] Magri Rayneri [illegible] de castro
[illegible] notarius [illegible] et [illegible]
[illegible] comunis et [illegible]
et [illegible] officialibus [illegible] dicti castro [illegible] potestatis et [illegible]
[illegible] ad ipsa statuta [illegible] publicum [illegible] confirmavi [illegible]
[illegible] et [illegible] rogatus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] scripsi [illegible]

Hec fuit correctio detractio addi[illegible]

In nomine domini amen. Hec [illegible] statuta et ordinamenta comunis et hominum castri [illegible]
[illegible] ac [illegible] ordinata per providos et discretos viros [illegible] [illegible] et
[illegible] Paulum [illegible] Paulinum [illegible] filium [illegible] et [illegible]
[illegible] de Castrono [illegible] statutarios [illegible] [illegible] [illegible]
Johannem [illegible] de Castrono [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] statuta congregata [illegible] [illegible] et ordinanda [illegible]
[illegible] detrahendum addendum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
ac defensores et consiliarios generales comunis [illegible] [illegible] Petrum [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] Jacobi [illegible] Petrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] comunis et hominum castri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] comunis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnipotentis dei et gloriosissime virginis Marie [illegible] et [illegible]
[illegible] et Pauli ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] celestis curie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ecclesie [illegible] [illegible] [illegible] cardinalium [illegible] [illegible]
[illegible] pape [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] officialium [illegible] [illegible] castri [illegible] [illegible]
et [illegible] statuum comunis [illegible] castri [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comunis castri
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ac statutarios [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et addictionem statutorum [illegible] comunis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quarte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De festivitatibus [illegible] [illegible]

In primis statuerunt [illegible] [illegible] [illegible] statutarii dicti comunis castri [illegible] [illegible]
[illegible] de festivitatibus colendis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] festivitatibus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comunis [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] debeat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comunis castri [illegible]
[illegible] nullo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

De laborantibus post nonas diei sabbati

Item [illegible] [illegible] statuerunt [illegible] comunis castri [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] die sabbati post nonas [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] sabbati [illegible] [illegible]

46v

De solutione pedag. ... [illegible]

facientes contra formam dicti capituli statuti solvat pro quolibet et vice qualibet ... [illegible]

dicti voluerunt et declaraverunt quod debeat et solvat et solvere teneantur et debeant camerario

dicti comunis quatuor solidos denariorum huius statuti et addictionis statuti capituli ... [illegible]

nullo alio statuto capitulo dicti comunis in contrarium loquente non obstante ... [illegible] ... statuti

contrario et ipsum capitulum et statutum ratificaverunt et approbaverunt et ... [illegible]

De salario potestatis persolvendo. c. 3

Item addiderunt capitulo statuti dicti comunis posito sub rubrica de ... [illegible]

videlicet in ea parte ubi dicit quod camerarius dicti comunis qui pro tempore fuerit ... [illegible] ... castri

de eius salario de tribus ... [illegible] ... persolvat et ... [illegible]

mensibus penes dictum camerarium remanere debeant ... [illegible] ... potestas dicti comunis officialis

castri ... [illegible] ... de suo officio administrationis ... [illegible] ... absolutus. Et voluerunt et

declaraverunt quod dictus camerarius possit et debeat dicto potestati dare solvere salarium suum

a dicto ... [illegible] ... de duobus mensibus in duobus ... [illegible] ... salario quod ... [illegible]

mensibus dictus camerarius ... [illegible] ... dicto potestati non solvat ... [illegible] ... dare ... [illegible]

... [illegible] ... dicti ... [illegible] ... officii ... [illegible] ... capitulo statuti et addictionis ullo alio in

contrarium loquente non obstante in aliquo ... [illegible] ... capitulo ... [illegible] ... et statuto

confirmaverunt et approbaverunt.

De ... [illegible] ... c. 4

Item addiderunt et correxerunt capitulum statuti dicti comunis posito sub rubrica

de ... [illegible] ... videlicet in ea parte ubi dicit ... [illegible] ... alicuius ... [illegible]

... [illegible] ... dicti comunis pro qualibet et vice pro qualibet ... [illegible] ... Et voluerunt

et declaraverunt quod debeat quod solvat ... [illegible] ... sollempnitatis ... [illegible]

... [illegible] ... in dicto capitulo statuti contrario confirmaverunt et approbaverunt.

De volentibus vendere carnes. c. 5

Item addiderunt et correxerunt capitulo statuti dicti comunis posito sub rubrica de volentibus

vendere carnes aut ... [illegible] ... in dicto castro videlicet in ea parte ubi dicit et si non fecerit ca-

... [illegible] ... solvat camerario dicti comunis ... [illegible] ... solidos denariorum. Voluerunt et declaraverunt

... [illegible] ... quod debeat quod solvat ... [illegible] ... in dicto capitulo statuti ubi dicit quod

quicumque fecerit carnes in dicto castro teneatur et debeat habere ... [illegible] ... libram ... [illegible]

... [illegible] ... et ... [illegible] ... et ... [illegible] ... et carnes ... [illegible]

... [illegible] ... Et voluerunt quod ... [illegible] ... dicto ... [illegible]

... [illegible] ... ipsas carnes vendere et ... [illegible] ... cum statera bona et iusta ... [illegible]

... [illegible] ... ordinatis quod quilibet carnes ... [illegible] ... in dicto castro et ... [illegible] ... potestas ... [illegible]

dicti castri teneatur et debeat ... [illegible] ... et ... [illegible] ... pro vice ... [illegible] ... libra

... [illegible] ... in ... [illegible] ... et dare cuilibet ... [illegible] ... et ... [illegible]

... [illegible] ... pro quolibet ... [illegible] ... et vi-

ce qualibet camerario dicti comunis persolvendo. ... [illegible] ... debeat ... [illegible]

sive macellarius ... [illegible] ... in dicto castro ... [illegible] ... et ... [illegible] ... in platea

dicti comunis ... [illegible] ... et ... [illegible] ... et ... [illegible]

interfue[re] aliqua bestiam ea [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible] seu bovis vel destruxerit ca
seu pedes eius vocat et [illegible] abierit et etiam carnes bovinas sive vaccinas vender[e]
sive assignare infra vel [illegible] sive [illegible] per potestatem [illegible] et destrui [illegible]
castri [illegible] in aliter [illegible] [illegible] parte vel altera [illegible] per quolibet et vice qua
libet in [illegible] [illegible] per potestatem seu vicarium castri [illegible] seu aliquem de [illegible]
puniat solvendo curie dicti comitis in omnibus aut aliis in dicto capitulo contentis ipsum
capitulum [illegible] ratificaverunt confirmaverunt et approbaverunt [illegible] aliquo alio [illegible]
sive [illegible] in [illegible] loquentes non obstante.

67 De canibus et porcis ligatis non tenendis

Item continuam [illegible] correxerunt mutaverunt et cassaverunt statum seu capitulum statuti
dicti castri posite sub rubrica de canibus et porcis ligatis non tenendis et quod licitum
sit hominibus omni tempore tenere [illegible] et ipsum capitulum statuti per cassum irrito et
nullius valoris haberi et haberi voluerunt et mandaverunt. Statuerunt et ordinaverunt ac vo
lentes quod nulla persona de dicto castro [illegible] [illegible] in dicto castro vel eius
[illegible] quod nulla persona audeat vel presumat retinere in dicto castro vel eius districtu aliquem por
districtus audeat vel presumat retinere [illegible] a festo [illegible] ad festum Sancti Angeli de mense Septembris et
etiam [illegible] [illegible] retinere [illegible] castrum a festo Sancte Marie de mense
etiam aliquem canem [illegible] retinere [illegible] castrum a festo Sancte Marie de mense
augusti usque ad dictum festum Sancti Angeli de dicto mense Septembris sed eos [illegible] per ipsum
tempus possit et valeat in [illegible] [illegible] dicto castro usque ad eius arca
et in possessione et arca retinere [illegible] et [illegible]. persona in parte vel altera [illegible]
[illegible] [illegible] anno si de die in [illegible] si de nocte in duplum [illegible] aliquem seu ali
quos porcum canem aut porcos et canes retinendo per potestatem vicarium aut notarium
[illegible] dictis comitis castri [illegible] vice qualibet et quolibet cane et porco
puniatur solvendo. [illegible] seu [illegible] curie dicti comitis sine aliqua
diminutione. Et quilibet possit [illegible] in [illegible] seu aliquem [illegible] [illegible] et
[illegible] et [illegible] et credatur [illegible] cum iuramento prestito. et hoc capitulum [illegible]
sum et [illegible] intelligatur in qualibet parte [illegible] sive ville alio in [illegible] [illegible] non obstante

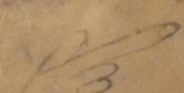
De licentiis non admittendis 67

Item predicti continuam addiderunt capitulo statuti dicti comitis [illegible] sub rubrica de
licentiis concedendis in [illegible] datis et statuerunt et ordinaverunt quod abinde in antea
nulla persona de dicto castro seu [illegible] et in districtu [illegible] possit nec debeat aut valeat [illegible]
nec [illegible] alicui persone [illegible] in dicto [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible]. Nullus officialis dicti castri [illegible] alicui persone ipsam vel [illegible] [illegible] [illegible]
debeat nec possit aliquomodo vel [illegible] [illegible] aliquo alio non obstante in huius loquentes.

De camera [illegible] [illegible] 8

Item statuerunt et ordinaverunt quod in palatio curie castri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat et
[illegible] [illegible] quaedam camera [illegible] et [illegible] cum bono hostio et bono [illegible] et [illegible]
in qua [illegible] [illegible] dicti curie [illegible] [illegible] et retinere debeat in [illegible]
[illegible] et reponi debeant balliste [illegible] aliaque arma et arnesia [illegible] dicti curie. [illegible]

475

Plus [illegible] possit [illegible] debeat [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] et [illegible] dicti castri [illegible] et debeat [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] existentibus [illegible]
[illegible] introitum [illegible] officii [illegible] dicti castri et suo [illegible]
[illegible] officii. Et [illegible] et debeat [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] dicti castri [illegible] possit et debeat et
potestas sive [illegible] dicti castri qui [illegible] tempore fuit sub [illegible] teneatur et debeat [illegible]
[illegible] sive [illegible]

De executione condempnationum, bannorum, dampnorum datorum et [illegible] c. 9

Item statuimus et ordinamus quod potestas sive [illegible] aliis officialis forensis [illegible]
castri [illegible] qui pro tempore erit teneatur et debeat facere executionem de omnibus et singulis
condempnationibus [illegible] officii tempore in dicto [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] dicti [illegible] omnes et
singulas [illegible] et [illegible] facere copia
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] tempore [illegible] officii [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] Quod forenses sine licentia possint intrare castrum c. 10

Item statuimus et ordinamus quod omnes et singuli [illegible] et [illegible] in dicto castro
vel eius districtu [illegible] in dicto castro vel eius districtu possit
et eis liceat [illegible] tempore [illegible] castri [illegible] et [illegible] et sine [illegible]
[illegible] castri [illegible] in dicto castro vel
eius districtu [illegible] dicti castri ac custodiam [illegible] dicti castri
portas existentes et [illegible] castri non teneatur [illegible] debeat [illegible]
[illegible] ab aliquo sive [illegible] dicti castri [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible] in [illegible]. Et non possit [illegible]

De qualibus [illegible] c. 11

Item statuimus et ordinamus quod tempore [illegible] sive [illegible] dicti castri [illegible]
et [illegible] et [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] sive [illegible] et [illegible] de quolibet [illegible]
dicti castri et [illegible] castro et eius districtu
[illegible] et [illegible]
[illegible]. Et potestas sive [illegible] qui [illegible] fuit teneatur et debeat [illegible]
[illegible] et [illegible] dicti castri [illegible]
[illegible] dicti castri et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sive [illegible]
et [illegible] non obstante.

Forenses

[margin:] pro defensoribus castellanis ... ad tenendum ... faciendi ... custodiam

Item statuunt et ordinant quod defensores castellani camerarii et canevarii dicti comunis qui pro tempore fuerint non teneantur nec debeant toto tempore eorum officii procurare facere nec fieri facere in dicto castro vel eius districtu custodia diuturna et nocturna ... [illegible] ... et intelligatur pro certis statutis sive ordinamentis ... personales facere sint et ... quod potestas sive vicarius dicti castri possit et debeat dictos tales officiales ... custodia [illegible] ad dictam custodiam faciendam et fieri faciendam toto dicto tempore eorum officii cogere vel aliquid ... in aliquibus personis non obstante aliquo alio huius capitulo sive statuto dicti comunis ... in ... loquens.

De dapnis datis personaliter vel cum bestiis c. 12

[margin:] de dapnis datis personaliter

Item statuunt et ordinant quod nulla persona de dicto castro vel in ipso aut eius districtu habitans audeat vel presumat dare dapnum personaliter vel cum bestiis tam grossis quam minutis in bonis alicuius de castro de die aut de nocte in quibuscumque locis seu terminis ... ad ... vel illas penas sive penas ... et declaratas in statutis dicti comunis loquentibus de dapnis datis in bonis ... et personarum dicti castri ... et declaratas et ... penas ... et ... exigantur et exigi possint et debeant ... et ... in ... dicti comunis et eius ad ... aut ... dapnum ... dicti comunis et ... et emendet dapnum patienti ... castri ... fuerit omni ... [illegible]

[margin:] ... sollicitudine ... possessionem ... filiorum Fredi

De fonte fiendo iuxta possessionem filiorum Fredi c. 13

Item statuunt et ordinant quod expensis comunis dicti castri fiat et fieri debeat infra terminum ... et confirmationem et ... post ... et confirmationem ... ad ... et ... voluntate defensorum et castellanorum ... ad ... et petitionem ... comunis dicti castri ... quidam fons sive puteus subtus fontem ... dicti castri ... possessionem filiorum Fredi ... in via publica et quod ... possessionem filiorum Fredi ... qui pro tempore erunt potestas sive vicarius defensores et castellani camerarii comunis dicti castri qui pro tempore erunt ... teneantur et debeant dictum fontem sive puteum fieri facere ... et ... quolibet.

Et catastum comunis sit apud camerarium c. 14

[margin:] Catastum

Item statuunt et ordinant ... comunis castri ... in ... camerarius ... dicti ... et in ... presentent sibi ... catastro ... Conservationem ... catastro ... et ... aliqua ... dictum catastum ... comunis ... castri ... et ... dicti castri ... et ... camerarius ... catastum ... possit ... castri ... et ... debeat

De electione potestatis et eius ... c. 15

de ... electione

[margin:] de palatio potestatis ...

Item statuunt et ordinant quod ... sive vicarius castri qui pro tempore ... et debeat ... et eius officio ... [illegible]

castri ipsum electiones facere et de ipsa electione rogatus et ad petitiones et requisitiones officialium dicti castri absque aliquo alio salario vel mercede. Huic capitulo statuto aliquo alio in contrarium loquente non obstante.

De electione defensorum + 16

Item statutum memoriter correxerunt innovaverunt et cassaverunt particulam statuti seu capituli statutorum dicti communis positi sub rubrica de electione defensorum dicti castri que particula incipit quod nullus possit reeligi in defensorem ad dictum defensoratus officium hinc ad [illegible] annos. Et voluerunt ac etiam statuerunt et ordinaverunt quod abinde in antea dicatur quod hinc ad duos annos a die sui depositi officii in antea nullus possit esse ad dictum defensoratus officium in dictis aliis in dicto capitulo statutis contentis et declaratis. Ipsum capitulum ratificaverunt confirmaverunt et approbaverunt.

Quod nullus possit assumi in officialem dicti castri nisi semel in anno + 17

Item statuerunt et ordinaverunt quod nullus de Castrobono possit nec debeat per aliquos officiales communis dicti castri nisi semel tantum in anno eligi vel assumi et si eligeretur vel assumeretur dicta electio sit nulla et nullius valoris. Ad evitandum et restringendum dampna data sive damnum dantes in bonis hominum dicti castri ludentes ad [illegible] sive ad ludum taxillorum vel iurantes sanguinem vel aliquod aliud membrum dei nostri beatissime virginis matris eius patris vel aliorum sanctorum et sanctarum dei vel similia et potestas sive vicarius dicti castri possit et debeat aliquem electos ad dicta officia vel aliquem eorum exercendum cogere quocumque modo vel tali que alio capitulo huic in contrarium posito non obstante.

De pena damnum dantium in silva communis

Item predicta statuta addiderunt capitulo statutorum dicti communis Castriboni positi sub rubrica de pena damnum dantium in silva dicti communis quod potestas sive vicarius et defensores dicti castri teneantur et debeant singulis annis [illegible]. et pena decem solidorum pro quolibet bis iurare cum officiis inquirere et inquisitiones facere et omnes et singulos homines et personas damnum dantes aut incidentes in dicta silva videlicet a castella [illegible] castrum usque ad castella [illegible] dicti castri. Et reperto culpabiles in predictis vel aliquo predictorum punire de facto in xl solidis pro quolibet et vice qualibet sine aliqua diminutione et ad utilitatem dicti communis eam denariorum facere possit tam dicti officiales licet [illegible] [illegible] dictam silvam per panis [illegible] et aliis rebus sive tale opportunum et unicuique necessitatem cogendi et dare in penam. In aliis omnibus in dicto capitulo statutis contentis et declaratis dictum capitulum statutum ratificaverunt confirmaverunt et approbaverunt.

Quod mulier dotata non possit aliquid petere in bonis parentum + 19

Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla mulier de Castrobono vel eius districtu dotata hactenus vel in posterum dotanda a patre vel matre fratre vel filio suo dum [illegible] vel eo

49

tonibus aut alicui alia persona sibi aliqualiter attineti valeant postmodum seu possi-
aliquid quomodolibet petere vel exigere aut peti vel exigi per alium vel alios facere de
bona vel in bonis patris matris seu fratris vel fratrum sororis avi vel avie seu al-
bona vel in bonis aliqualiter attinentis ultra vel preter dotes sibi vel alicui predicte
tenus persone sibi aliqualiter attinentis ultra vel preter dotes sibi vel aliter
vel aliud bona constitutas dictas traditas vel promissas per aliqua persona sibi aliqua
liter attinenti primo suo domibus stetur ac stare contentus sit teneatur et debeat primus
aucte capituli presens tenere et contenta et plus in dictis bonis predictorum suorum consequi
vel aliud super petere non possit. Debeat quoque. Et si peteret nullatenus
audiatur. Nec sibi vel suis heredibus ius aliquod in hujusmodi competat vel
etiam acquiratur seu sit. Et ex heredes ab omnibus dictis bonis penitus sint exclusi et
per exclusis totaliter habeantur. Etiam si patris sui consequi aut [illegible] descesserit
intestatus et teneatur etiam et debeat talis mulier et sui heredes ad
petitionem petentis sufficientem de patris aut alicuius predictorum quietationem et contentus plen-
aria ac validum facere de omnibus et singulis que sibi competerent seu de bonis
suis vel alicuius ipsorum obvenirent posset competere quoque modo dumque aetatis fu-
erit. Et si contempserit per officiales communis castilionis de fro atque firmarii debeat precisa
coherceri atque compelli ad iustitiam et petitionem cuiuslibet petentis. Dummodo filius
masculus seu frater carnalis remanserit de patre seu aliquo predictorum. Salvo quod
hoc capitulum non preiudicet mulieribus dotatis quibus per testamentum seu aliqua
tima voluntate aliquid legaverit vel reliquerit ab aliquo qui haberet actionem in
eis legatis vel relictis eis factis vel dictis suis. Vel si ipse mulieres nullo
alio de patris vel aliquo predictorum remanente superstite in aliquibus bonis vel hereditate suc-
cederent. Et hoc capitulum et omnia in eo contenta sint prima et derogatoria et preiu-
dicialia in qualibet parte sui extendi vel suspendi non possit in toto vel parte eo
intelligatur in qualibet parte sui. Et ipsa omnia et singula valeant pleno iure tam vel quomodo
filio vel alicui. Et ipsa omnia et singula valeant plenis iuribus communibus loquentibus omnia
patris in aliquo non obstantibus etiam verbis ac expresse statutis contraria loquentibus
omnia et singula predicta locum habeant in preteritis presentibus et futuris.

Item statuimus et ordinamus quod quicumque vel quecumque persona de castilione vel in ipso burgo voluerit
in dicto castro vel eius burgis reactare vel denovo construere vel reactari aut costrui
facere aliqua vel aliquas domum vel domos. quelibet persona dicte castri et eius dicti sui
in ipsis bonis [illegible] quolibet [illegible]. teneantur et debeant predictis tantum vel ipsas domos
vel domos actare vel denovo costruere voluerit. adiutorium facere de una salma la-
pidum et una [illegible]. Et predicti sine [illegible] et defensores dicti castri teneantur et
debeant predicta fieri facere ad penam [illegible] predicta.

Nota de [illegible]

De adiutorio prestando aliquando de [illegible] volentibus facere domum

De pignoribus c. 21

Item statuerunt et ordinaverunt [illegible] quod omnes et singuli homines et persone de castro [illegible]
et districtu seu in dicto castro et districtu habitantes quibus accepta fuerint vel erunt ali-
qua pignora [illegible] vel [illegible] communis dicti castri [illegible] etiam futuris
[illegible] dicti communis [illegible] de [illegible] teneantur et debeant ipsa pignora [illegible]
[illegible] communis predicti [illegible] bandimenti de ipsis factis recolligere et [illegible]
[illegible] et eadem [illegible] quia fuerunt accepta [illegible] et [illegible] solvere
[illegible] infra [illegible] recolligerint [illegible] fuerunt [illegible] posset [illegible]
[illegible] et debeat [illegible] dicto communi [illegible] ipsa pignora non recollecta vendere et alie-
nare [illegible] ipsius persone et [illegible] quod si
[illegible] vendere [illegible] et [illegible] fuerat
[illegible] communis [illegible] vel [illegible] aliud [illegible]
pignora vendere non possit [illegible] vel [illegible] nec [illegible]
[illegible] aliquo a potestate [illegible] vel aliquo alio officiali dicti
[illegible] et [illegible] in
[illegible] Consilio vel [illegible]
[illegible]

De [illegible] c. 22

Item statuerunt ordinaverunt et [illegible] dicti castri seu in eo et eius districtu [illegible]
[illegible] necessitatibus et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] rebus et [illegible]
[illegible] teneatur et debeat [illegible] ad dictum [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] in [illegible]
[illegible]

De factionibus personalibus c. 23

Item [illegible] personalibus [illegible] in [illegible] et
[illegible] et [illegible] quolibet [illegible]
[illegible] teneantur [illegible] cassaverit et [illegible]
[illegible] et nullius [illegible]

[illegible] consilia [illegible] et approbata ac confirmata fu-
erunt omnia et singula [illegible] statuta [illegible] capitula dicti communis que supra
[illegible] Jacobi [illegible] Petrum Bernardi de [illegible]
[illegible] et [illegible] Jacobi [illegible] de dicto loco [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] statutarios
[illegible] dicti communis [illegible] et consiliarios [illegible] communis predicti ad
[illegible] et [illegible] capitula corrigendi [illegible] et ad
[illegible] et [illegible] omnia et singula statuta [illegible] et statuta capitula

et quodlibet eorundem in se atque [illegible] voluimus [illegible] volunt [illegible]
decreverunt ac ordinaverunt asserentes [illegible] castellani [illegible] et singuli
[illegible] tenere observare et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] presentis [illegible]. Et [illegible] per me Jacobum [illegible] Bernardi
de Camaiore [illegible] imperiali auctoritate notarium et iudicem [illegible] et nunc [illegible]
et officialem [illegible] castellani ac [illegible] statutariis [illegible] statuta et
[illegible] copia [illegible] et [illegible] scribendo [illegible]
[illegible]. Anno domini [illegible] [illegible] iudicum quarta [illegible] domini [illegible] pape
[illegible] agusti in [illegible] comunis castellani [illegible] presentibus [illegible]
[illegible] Jacobo [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de Castellano [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible].

Ego Jacobus [illegible] Bernardi [illegible] de Camaiore
imperiali auctoritate iudex ordinarius notarius et [illegible] et
[illegible] [illegible] castellani et [illegible] [illegible] [illegible]
officialis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
scribendo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] statutariis
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
scripsi et [illegible] [illegible].

In dei Nomine amen. Anno domini ab incarnatione [illegible] indictione [illegible] domini [illegible] pape [illegible]
die ultima mensis octobris. Nobilis et [illegible] [illegible] Albertus de [illegible]
tenens et vicarius generalis magnifici et [illegible] domini domini [illegible]
nandi de [illegible] rectoris [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
man [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Jacobi
de [illegible] [illegible] castellani [illegible] [illegible]
additiones ac diminutiones statutorum [illegible] castri [illegible] [illegible] [illegible]
ser Jacobi [illegible] castri [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
tionibus additionibus et diminutionibus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] approbavit et confirmavit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] statuta [illegible] [illegible]
[illegible] sex cartas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] officialium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dicti domini [illegible] [illegible] Johanne de [illegible] Jacobo [illegible]
in lapide notario et officiali dicti domini [illegible] [illegible] [illegible] rogatis.

Et ego Johannes [illegible] de [illegible] civis [illegible] publicus
imperiali auctoritate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
predicte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et publicavi [illegible] [illegible]
testimonium [illegible]

[illegible] ... publicus imperiali auctoritate notarius [illegible]

[illegible] in presentia [illegible] ... Bertrandi ... et Navarra [illegible]

[illegible] ... publicus imperiali auctoritate notarius [illegible] Cancellarius [illegible] domini Petri [illegible] publicavi [illegible]

